



ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

Fakulta biomedicínského inženýrství
Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva

Analýza schopností AČR k poskytnutí pomoci při migraci velkého rozsahu

Analysis of ACR's Ability to Provide Assistance with a Large Scale Migration

Diplomová práce

Studijní program: Ochrana obyvatelstva
Studijní obor: Civilní nouzové plánování

Vedoucí práce: Ing. Jiří Halaška, Ph.D.

Bc. Matyáš Binter

Kladno, květen 2018

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Matyáš Binter**
Studijní obor: Civilní nouzové plánování
Téma: **Analýza schopností AČR k poskytnutí pomoci při migraci velkého rozsahu**
Téma anglicky: Analysis of ACR's Ability to Provide Assistance With a Large Scale Migration

Zásady pro vypracování:

Předmětem diplomové práce bude zhodnocení současných schopností AČR využitelných pro poskytnutí pomoci při migraci velkého rozsahu a dále navržení konkrétních opatření, které povedou k jejich zefektivnění. V teoretické části bude zhodnocen současný stav dané problematiky, možnosti využití sil a prostředků AČR a dále připravenost AČR k řešení této situace. V praktické části práce budou navrženy možné postupy pro využití sil a prostředků AČR při poskytování pomoci při migraci velkého rozsahu. Prostřednictvím SWOT analýzy bude provedena evaluace současných schopností AČR, které následně budou komparovány s praxí v některých dalších státech. Výsledkem práce bude návrh pro zefektivnění schopností AČR a dalších možností spolupráce AČR při opatřeních pro pomoc při migraci velkého rozsahu.

Seznam odborné literatury:

- [1] BALABÁN, Miloš a PERNICA, Bohuslav, Bezpečnostní systém ČR: problémy a výzvy, ed. 1., Praha: nakladatelství Karolinum, 2015, ISBN 978-80-246-3150-9
- [2] DRBOHLAV, Dušan, Migrace a (i)migranti v Česku: kdo jsme, odkud přicházíme a kam jdeme?, ed. 1., Praha: Studie (Sociologické nakladatelství), 2010, ISBN 978-80-7419-039-1
- [3] EICHLER, Jan, Mezinárodní bezpečnost na počátku 21. století, ed. 1., Praha: Ministerstvo obrany České republiky - AVIS, 2006, ISBN 80-7278-326-2

Vedoucí: Ing. Jiří Halaška, Ph.D.

Zadání platné do: 20.08.2019

.....
vedoucí katedry / pracoviště



.....
děkan

V Kladně dne 02.10.2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci s názvem Analýza schopností AČR k poskytnutí pomoci při migraci velkého rozsahu vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů, které uvádím v seznamu bibliografických odkazů.

Nemám závažný důvod proti užití tohoto školního díla ve smyslu § 60 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).

V Kladně dne 16. 5. 2018

.....
podpis

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval panu Ing. Jiřímu Halaškovi Ph.D. za vstřícnost, ochotu a zejména cenné připomínky a odborné rady ke zpracování diplomové práce. Velký dík patří také příslušníkům AČR, kteří mi poskytli cenné rady z praxe a vyčlenili si čas na poskytnutí konzultací a strukturovaných rozhovorů.

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá problematikou využití Armády České republiky při migračních vlnách velkého rozsahu. Tato problematika je primárně v gesci Ministerstva vnitra ČR, ale při rozsáhlých migračních krizích může být využití armády přínosným opatřením, zejména k doplnění a podpoře již nasazených sil a prostředků

Předmětem diplomové práce je zhodnocení schopností AČR k pomoci při migrační vlně velkého rozsahu. V teoretické části práce je popsán historický vývoj migrace na území ČR, popsány základní pojmy a právní úprava související s migrací a s ní spojené hrozby. Dále jsou uvedeny základní možnosti pomoci Armádou ČR a možnost potírání nelegální migrace v rámci Evropské unie. V praktické části byly nejdříve určeny oblasti, ve kterých může AČR působit. Ty byly následně vyhodnoceny pomocí SWOT analýzy a strukturovaných rozhovorů s erudovanými odborníky na danou problematiku. Dalším krokem bylo provedení analýzy rizik pomocí jednoduché polo – kvantitativní metody „PNH“. Pro zhodnocení úrovně přípravy AČR je v praktické části dále uveden přehled některých uskutečněných cvičení týkajících se migrace, ty jsou následně vyhodnoceny. Následně byla navržena možná využití schopností AČR ke zvýšení kapacity bezpečnostního systému a provedena komparace s opatřeními využívanými některými dalšími státy, které již mají s řešením migračních vln praktické zkušenosti.

Cílem práce je analýza možností použití AČR k poskytování pomoci při migrační vlně velkého rozsahu a navržení dalších možností spolupráce, které povedou k rozšíření možností využití AČR, minimalizaci dopadu migrace velkého rozsahu a zefektivnění spolupráce s ostatními složkami při jejím řešení. Na základě provedeného výzkumu bylo zjištěno, že AČR dokáže poskytnout efektivní pomoc při migraci velkého rozsahu, ovšem využití jejích kapacit není dostatečně řešeno. Celý systém spolupráce lze nadále rozvíjet. Jednak v oblasti jejího většího využití, tak ke zlepšení příprav na tento typ krizové situace v rámci AČR.

Klíčová slova

Migrace; Armáda České republiky; migrace velkého rozsahu; krizová situace; SWOT analýza.

Abstract

The thesis deals with the possibilities of deploying the Army of the Czech Republic during large - scale migration waves. The migration issues are primarily in the competence of the Ministry of the Interior. Nevertheless, in the times of large migration crises, the deployment of the army may be beneficial mainly as a support to other governmental forces already being activated.

The subject of the thesis is to assess the capabilities of the ACR in helping during a large-scale migration wave. In the theoretical part, the historical development of the migration on the Czech Republic territory is described, as well as the basic terms and legislation concerning the migration. Possibilities of the ACR deployment to help with fighting against the illegal migration in the context of the European Union are discussed. The areas of possible interventions of the ACR were identified and evaluated in the practical part. The evaluation was based on the SWOT analysis and structured interviews with erudite experts in the field. The next step was to conduct analysis of the risks using a simple semi - quantitative method “PNH”. There is also a list of past military exercises related to the field provided in the practical part. The exercises have been reviewed. Then, possible utilizations of these capabilities to increase the capacity of the security system were proposed and a comparison with arrangements of other states that already have a practical experience with a migration wave problem was conducted.

The aim of the thesis was to analyze possibilities of the ACR deployment to provide a help during a large - scale migration wave, particularly, to propose the exact actions. These actions should lead to the extension of the ACR deployment in minimizing the impact of a large-scale migration wave and in making the cooperation with other forces more efficient. Based on the research it was concluded that the ACR can provide an effective help during a large-scale migration wave. However, the usage of its capacities has not been completely investigated yet. The whole system of cooperation can be improved by its wider utilization and by making the preparation for this crisis situation more effective inside the ACR.

Keywords

Migration; Army of the Czech Republic; large scale migration; crisis situation; SWOT analysis.

Obsah

1	Úvod	9
2	Současný stav	10
2.1	Definice – základní pojmy.....	10
2.2	Historický vývoj migrace na území ČR	11
2.2.1	Období před rokem 1989	12
2.2.2	Období mezi roky 1989 - 2016	13
2.2.3	Vývoj nelegální migrace od roku 2008.....	16
2.3	Právní rámec migrační politiky	17
2.3.1	Vývoj zajištění bezpečnosti na území ČR.....	18
2.3.2	Důležité právní normy.....	19
2.3.3	Společná imigrační politika EU	22
2.3.4	Bezpečnostní politika ČR.....	25
2.3.5	Strategie migrační politiky ČR.....	26
2.4	Bezpečnostní hrozby plynoucí z nelegální migrace	28
2.5	Armáda České republiky a migrace	32
2.5.1	Použití AČR v souladu se zákonem č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách, ve znění pozdějších předpisů	33
2.5.2	Použití AČR v souladu se zákonem č 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, ve znění pozdějších předpisů.....	33
2.5.3	Personální kapacity AČR	34
3	Cíl práce a hypotézy	36
3.1	Cíle práce.....	36
3.2	Hypotézy.....	37
4	Metodika	38
5	Výsledky.....	40
5.1	Analýza schopností AČR k poskytnutí pomoci při migraci velkého rozsahu	40

5.1.1	Poskytnutí humanitární pomoci Armádou ČR	40
5.1.2	Nasazení AČR k plnění úkolů PČR	42
5.1.3	Využití aktivních záloh.....	45
5.1.4	Využití vojenské policie	46
5.1.5	Využití ženijní podpory	47
5.1.6	Vojenská zdravotnická služba	49
5.1.7	Civilně vojenská spolupráce a psychologické operace	51
5.1.8	Ochrana státní hranice.....	54
5.1.9	Vyhodnocení.....	57
5.2	Cvičení s účastí AČR zaměřená na migraci	60
5.3	Přístup k řešené problematice v některých dalších státech	63
5.3.1	Maďarsko	63
5.3.2	Slovinsko.....	65
5.3.3	Rakousko.....	66
5.3.4	Vyhodnocení.....	66
5.4	Zhodnocení míry rizika při nasazení AČR	67
5.5	Vyhodnocení cílů práce	70
5.6	Vyhodnocení hypotéz	71
6	Diskuze	72
7	Závěr	82
8	Seznam použitých zkratek.....	83
9	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	85
10	Seznam použitých obrázků	93
11	Seznamu použitých tabulek	94
12	Seznam Příloh	95

1 ÚVOD

Současná situace v Evropě a zejména v jejím okolí není tak stabilní, jak tomu bývalo dříve. Masivní migrační vlny z let 2015 a 2016 ukázaly, jaké problémy může migrace způsobit. Možná migrační vlna velkého rozsahu, stejně tak jako nelegální migrace představuje pro Českou republiku jednu z největších výzev. Česká republika sice není vystavena, vzhledem k absenci vnější hranice Schengenského prostoru, přímému ohrožení, ale i přesto nám již nastalá situace potvrdila, že se problém migrační krize může dotknout i našeho území. Současná bezpečnostní situace v Evropě a jejím okolí je velmi složitá. Nemůžeme se spolehnout, že nastalé problémy za nás vyřeší ostatní státy. Je potřebné aktivně se zabývat zajištěním stability a bezpečnosti nejen v kontextu migrace, ale také celkové bezpečnostní a ekonomické stability v celé Evropské unii. Migrační vlny nejsou způsobeny bez příčiny. Jsou vyvolány válkami, teroristickými útoky, zhoršenou ekonomickou situací, nedemokratickými režimy a dalšími vlivy.

Současný vývoj v oblasti Blízkého východu, zejména na území Sýrie naznačuje, že se situace z let 2015 a 2016 může opakovat. Různé konflikty ve světě dokáží vyvolat rozsáhlý exodus z daných zemí a bylo by naivní si myslet, že ani tyto poměrně vzdálené země nemohou mít vliv na situaci v Evropě. Dalším rizikovým konfliktem je nedořešená situace na území Ukrajiny. Situace na Donbase není stále stabilizovaná a její vývoj je nejistý. Tento konflikt, byť lokální, vyvolal krizi v celé zemi. V současné době se také objevují protesty proti tamní vládě a není jasné, jak celá situace dopadne. Téma této diplomové práce bylo zvoleno vzhledem ke své aktuálnosti s ohledem na skutečnost, že migrace je celospolečenským problémem, který může vyvolat mnoho rozporů. Myslíme si, že je důležité uvažovat nad možnostmi zvládnutí migračních krizí a hledání nových způsobů pro jejich regulaci i mimo současné právní normy a standardní postupy.

Cílem této práce je analyzovat současné možnosti AČR k poskytnutí pomoci při migraci velkého rozsahu. V teoretické části budou popsány základní pojmy a právní normy související s migrací a její vývoj na území České republiky, včetně uvedení přehledu rizik, která s migrací souvisejí. Dále budou nastíněny důležité aspekty zapojení Armády ČR do této problematiky. V praktické části budou stanoveny jednotlivé možnosti využití Armády ČR k řešení tohoto úkolu, které budou následně zhodnoceny SWOT analýzou a pomocí strukturovaných rozhovorů s odborníky na danou problematiku.

2 SOUČASNÝ STAV

2.1 Definice – základní pojmy

Pro komplexní pohled na celou problematiku si pro začátek uvedeme základní rozdělení a definice migrace a jejích možných druhů. Tyto pojmy vyplývají z mezinárodních právních dokumentů a sjednocují používanou terminologii mezi jednotlivými státy.

Migrace

Migrací rozumíme přesun osob nebo skupin osob v prostoru. Tento jev je klíčovým v rámci populačního vývoje a přináší s sebou společenské a kulturní změny napříč obyvatelstvem. Jedná se o jakýkoliv pohyb obyvatelstva, v nejširším slova smyslu, z místa na místo. Základním dělením migrace dle zákonnosti je migrace legální a nelegální. Dále můžeme migraci dělit dle doby trvání na krátkodobou a dlouhodobou a dle účelu, například na nucenou, ekonomickou, environmentální a další. (1)

Nelegální migrace

Pod pojmem nelegální migrace rozumíme takovou migraci, která není organizovaná a kontrolovaná. Nelegální migrantem rozumíme takovou osobu, která vstoupila nebo pobývá na území státu bez patřičného povolení. (2)

Od vstupu České republiky do Schengenského prostoru jsou sledovány dvě kategorie nelegální migrace:

- **Nelegální překročení vnější schengenské hranice ČR:** V této kategorii jsou sledovány osoby, které nelegálně překročily vnější schengenské hranice ČR. V případě ČR se jedná pouze o hraniční přechody na mezinárodních letištích.
- **Nelegální pobyt:** Do této skupiny spadají cizinci na území ČR, kteří porušují zákonem stanovené podmínky pro pobyt. Například ti, kteří do země vstoupili legálně, ale následně překročili povolenou délku pobytu.

Legální migrace

Legální migrací rozumíme kontrolovaný a cílovou zemí řízený proces přistěhovalectví. Cílová země udělí migrantovi patřičná povolení a souhlas s pobytem a tím se stává legálním migrantem. Můžeme rozlišovat různé typy legální migrace, dle jejího účelu. (2)

- **Žadatel o mezinárodní ochranu** je migrantem, který podal žádost o mezinárodní ochranu na základě zákona o azylu. Tento status trvá, dokud nebude žádost azylanta vyřízena.
- Pod pojmem **azylant** rozumíme cizince, kterému byla přiznána mezinárodní ochrana ve formě azylu nebo doplňkové ochrany. **Azyl** je ochranou, kterou poskytuje stát cizinci, který se z důvodu oprávněných obav z pronásledování nemůže zdržovat na území státu svého původu nebo trvalého bydliště.
- **Uprchlík podle konvence** je osoba, která je uznána jako uprchlík, dle kritérií Ženevské konvence z roku 1951. Jedná se o osobu nacházející se mimo svou domovskou zemi a z rasových, náboženských, národnostních, politických nebo obdobných důvodů má důvodné obavy před pronásledováním.
- **Ekonomickým migrantem** rozumíme člověka, který dobrovolně opustil svou vlast za účelem zvýšení kvality svého života a zlepšení ekonomických podmínek. Tento pojem může označovat osobu, která migruje za účelem zaměstnání, ale také migranty, kteří se snaží vstoupit do země nepovoleně, či se pokusit o zneužití jejího azylového systému. (3)

Pokud jde o migrační vlny, největším problémem je nelegální migrace. Pro všechny státy by ovšem znamenala i migrace legální, tedy například mnoho žadatelů o azyl, rozsáhlou zátěž pro celý systém. Proto je potřeba počítat i s touto variantou a mít připravena opatření, která umožní zvládat i tyto situace. V tomto ohledu by se jednalo spíše o administrativní připravenost celého systému.

2.2 Historický vývoj migrace na území ČR

Pro komplexní pohled na celé téma, je nutné si uvědomit, že migrace není jen záležitostí posledních doby. Migrační vlny jsou stejně staré, jako lidstvo samo. Migrace může mít negativní, ale také pozitivní dopady. Dříve dala vzniknout novým státním útvarům a pomocí ní lidstvo osídlilo i nové oblasti a kontinenty. Vždyť i dnešní obyvatelé Evropy, potažmo České republiky, museli migrovat, aby osídlili dnešní státní útvary. V současném

pohledu na věc je zřejmé, že migrace může mít pozitivní ekonomické dopady, zejména s ohledem na aktuální stárnutí populace a nízký přirozený přírůstek obyvatel s ohledem na potřeby pracovních sil. Na druhou stranu s sebou migrace přináší problémy zejména v oblasti sociální. Migranti s sebou častou přinášejí své kulturní a náboženské zvyklosti, kterých se nechtějí vzdát a díky tomu se obtížně integrují do nové společnosti. To může vést ke vzniku konfliktů a často také k nárůstu kriminality.

2.2.1 Období před rokem 1989

Území dnešní České republiky bylo z dlouhodobého historického hlediska, až do 19. století převážně územím s pozitivním migračním saldem. Zejména se jednalo o imigraci kolonizačního typu ze zemí západní Evropy. Tyto pozitivní imigrační přírůstky byly ovlivněny ponejvíce válečnými událostmi, tedy například husitskými válkami, či válkou třicetiletou. Během těchto událostí docházelo k různým emigračním vlnám. Mezi lety 1850 – 1914 došlo k rozsáhlé emigrační vlně z oblasti dnešní ČR. Ve sledovaném období dosáhlo záporné migrační saldo více než 1,5 milionu osob. Nejvýznamnějším typem emigrace byla tzv. emigrace metropolitní, tedy stěhování v rámci Rakouska - Uherska do jeho hlavního města Vídně, kam se obyvatelé stěhovali zejména z pracovních důvodů. Další část emigrantů opouštěla naše území do regionů s rozvinutým průmyslem a těžbou nerostných surovin, kam odcházeli pracovat jako dělníci. Další část osob mířila do USA, Kanady a dalších vzdálenějších oblastí. (4)

Po roce 1945 zasáhly takřka celou Evropu masivní pohyby obyvatelstva. Během let 1945 – 1947 došlo na území tehdejší Československé republiky v několika vlnách k vysídlení 2,8 mil Němců a dalších téměř 150 000 osob, zejména Maďarů, republiku opustilo dobrovolně. Vysídlení byli zejména obyvatelé pohraničních oblastí, což vedlo k jejich následnému postupnému doosídlování a tedy pohybům obyvatelstva v rámci státu, ale také k reemigraci. Mezi roky 1945 – 1949 se do Československa vrátilo okolo 130 000 reemigrantů. Nejvýznamnější skupinou bylo 33 000 Volyňských Čechů a 21 000 Slováků dříve žijících na území Rumunska. Dále do pohraničí směřovaly imigrační vlny Bulharů, řeckých uprchlíků a v rámci tehdejšího soustátí také Slováků. Mezi lety 1945 – 1947 pak ztratilo tehdejší Československo více než 2,6 milionu obyvatel. (5)

Tabulka 1 Migrační vývoj na území Českých zemích mezi lety 1945 - 1947 (4)

Rok	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Migrační saldo
1945	35 000	1 177 000	1 142 000
1946	45 000	1 630 000	-1 585 000
1947	51 100	1 300	49 800
Celkem	131 100	2 808 300	-2 677 200

Po roce 1948 byl vývoj migrace formulován hlavně politickou situací. Došlo k omezení kontaktů s okolními zeměmi a volný pohyb osob nebyl umožněn. Legální emigrace nebyla takřka možná. Během let 1948 – 1989 došlo k dvěma nejzásadnějším emigračním vlnám. První nastala hned v roce 1948 po změně režimu a nástupu komunistického režimu k moci. Odhady o počtu emigrantů z toho období se různí, někteří autoři uvádí počty okolo 250 000 osob, jiní okolo 50 000. Další vlna emigrace nastala v období kolem roku 1968, kdy po srpnových událostech emigrovalo z Československa přes 100 000 občanů. Cílovými zeměmi těchto uprchlíků byly zejména Německo, Rakousko, USA a Kanada. Pokud jde o imigraci, tak v tomto období byla až do poloviny 70. let poměrně nízká. V důsledku nedostatku pracovních sil bylo uzavřeno několik dohod se socialistickými státy, kdy do Československa přicházeli zahraniční pracovníci z těchto zemí, jednalo se ovšem převážně o krátkodobou pracovní imigraci. (4)

2.2.2 Období mezi roky 1989 - 2016

Změna režimu a umožnění relativně volného pohybu osob přes hranice zásadně ovlivnily strukturu migrace. Na změnu této struktury měl vliv také nový ekonomický, sociální a politický vývoj. Největší podíl migrace v období mezi lety 1989 a 1993 měla z tehdejšího pohledu migrace vnitrostátní, tedy mezi Českem a Slovenskem. Vzhledem k uvolnění poměrů a změně ekonomického prostředí se zvýšil i pohyb obyvatelstva, ať už jde o imigraci či emigraci. I po rozdělení Československa hrála až do roku 1999 stále nejvýznamnější roli migrace mezi oběma nástupnickými státy. Vliv na to, mimo jazykovou příbuznost, měly zejména příznivé podmínky pro migraci. Možnost změny pobytu mezi Českem a Slovenskem byla, na rozdíl oproti jiným zemím, poměrně snadná. V první polovině 90. let se Česká republika stala tranzitní zemí pro migrační proudy směřující

z východních do západních zemí. Cílovou zemí pro imigranty se začala stávat až později, spolu s nastalým ekonomickým růstem. Po roce 1989 se území České republiky stalo oblastí s kladným migračním přírůstkem. Vděčit tomu může zejména díky politické stabilitě, demokratickému vývoji a relativní ekonomické prosperitě. Od roku 1996 tvoří pět nejpočetnějších skupin imigrantů na území ČR Ukrajinci, Slováci, Vietnamci, Rusové a Poláci. Dle účelu pobytu převládají pracovní důvody, povolení k pobytu z rodinných důvodů a podnikání. Z celkového počtu 394 345 cizinců na území ČR mělo povolení k trvalému pobytu 63 678 z nich. (4)

Tabulka 2 Migrační vývoj v Českých zemích mezi lety 1989 - 2016 (6)

Rok	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Migrační saldo
1989	9400	7 491	1 459
1990	12 411	11 787	624
1991	14 096	11 220	2 876
1992	19 072	7 291	11 781
1993	12 900	7 424	5 476
1994	10 207	265	9 942
1995	10 540	541	9 999
1996	10 857	728	10 129
1997	12 880	805	12 075
1998	10 729	1 241	9 488
1999	9 910	1 136	8 774
2000	7 802	1 263	6 539
2001	12 918	21 469	-8 551

2002	44 679	32 389	12 290
2003	60 015	34 226	25 789
2004	53 453	34 818	18 635
2005	60 294	24 065	36 229
2006	68 183	33 3463	34 720
2007	104 445	20 500	83 945
2008	77 817	6 027	71 790
2009	39 973	11 62	28 344
2010	30 515	14 867	15 648
2011	22 590	5 701	16 889
2012	30 298	20 005	10 293
2013	29 579	30 876	-1 297
2014	41 625	19 964	21 661
2015	34 922	18 945	15 977
2016	37 503	17 439	20 064

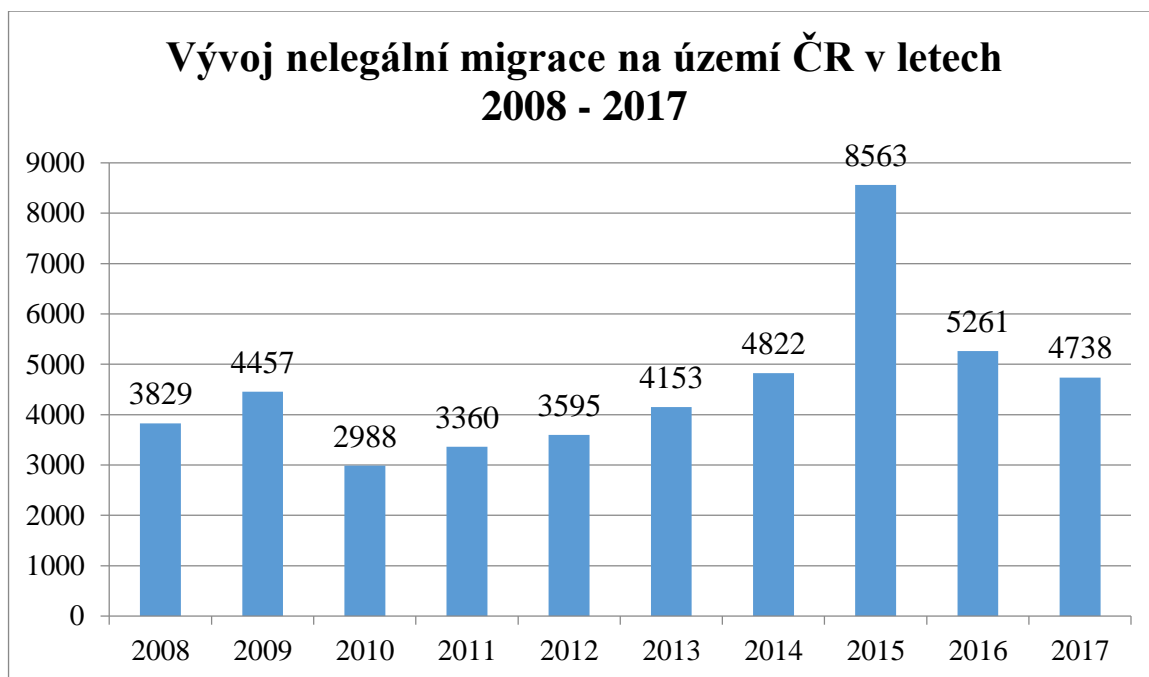
Důvodem markantního nárůstu počtu přistěhovalých a vystěhovalých po roce 2001 je změna metodiky ve sčítání. Do statistik se nově započítávali i cizinci s vízy k pobytu nad 90 dnů (pokud se nevystěhovali ve stejném roce, kdy se přistěhovali). Před rokem 2001 byly do statistik zahrnovány jen osoby, u kterých došlo ke změně trvalého pobytu. Proto je takřka nemožné porovnat údaje před a po této změně. Další statistický problém se týká počtu emigrantů. Lze předpokládat, že počty emigrantů jsou nižší než je skutečný stav,

zejména vzhledem k předpokladu, že ne všichni občané ČR, kteří zemi dlouhodobě opustili, se odhlásili z evidence obyvatel. (4)

2.2.3 Vývoj nelegální migrace od roku 2008

Pro Českou republiku, potažmo pro Evropskou unii, představuje nelegální migrace zásadní výzvu. V roce 2014 bylo zjištěno přes 280 000 osob, které na území EU pobývaly nelegálně. Situace v ČR byla i v období masivních migračních vln poměrně stabilní, na rozdíl od států, které tvoří vnější hranici EU. Nelegální migrace je jev, který se dynamicky vyvíjí a pro udržení stabilní situace vyžaduje rychlé reakce. ČR v oblasti prevence nelegální migrace využívá efektivní předvstupní kontrolu, návratovou politiku, spolupráci se zeměmi mimo EU – zejména s ohledem na readmisní politiku (předávání a zpětné přebírání nelegálně pobývajících osob), snaží se bojovat proti obchodování lidmi a v oblasti neoprávněného pobytu dbá na důslednou kontrolu cizinců. Nelegální migraci je třeba zamezit zejména s ohledem na bezpečnostní rizika, která z ní plynou. Součástí jejího předcházení je také podpora legální migrace, zejména v oblasti informování o možnostech k legálnímu vstupu do země a informování cizinců o rizicích, která jsou spojena s nelegální migrací. (7)

Ačkoli se ČR pro mnoho migrantů stává cílovou zemí, tak v souvislosti s migračními vlnami v letech 2015 – 2016 byla zejména zemí tranzitní. Přes území ČR se cizinci snažili dostat zejména na území Německa, Francie, Velké Británie a do skandinávských států. Počet zadržených nelegálních migrantů postupně narůstal již od roku 2008 až do roku 2015, kdy došlo v porovnání s rokem 2014 k nárůstu o 78% na 8563 zachycených nelegálních migrantů. To bylo ovlivněno migrační vlnou a nárůstem počtu cizinců využívajících ČR jako tranzitní zemi. V důsledku přijatých opatření došlo následně v roce 2016 k výraznému poklesu o 39% na 5261 zachycených osob. Nejpočetnější skupinu nelegálních migrantů tvoří již od roku 2008 občané Ukrajiny, s výjimkou roku 2015, kdy bylo mezi zachycenými nelegálními migranty nejvíce syrských občanů. (8)



Obrázek 1 Vývoj nelegální migrace na území ČR v letech 2008 – 2017 (8), (9)

V současné době roste počet osob, kterým při překročení hranice pomáhají převaděči. Narůstá také počet osob, které se do ČR snaží dostat ukryty v nákladních automobilech a rostoucí je také podíl migrantů, kteří při pokusu o překročení hranice použili padělané cestovní doklady. V posledních letech se díky příznivé ekonomické situaci stává ČR pro mnohé cizince, legálně i nelegálně příchozí, poměrně přitažlivou lokalitou. Vzhledem ke své geografické poloze je ČR také vhodným tranzitním územím pro transport nelegálních migrantů do zemí západní či jižní Evropy. S ohledem na aktuální situaci můžeme očekávat, že dojde k nárůstu migrace a také nebezpečných jevů, které jsou s tím spojeny. (9)

2.3 Právní rámec migrační politiky

Migrační politika ČR je ovlivňována mezinárodními závazky ČR a jejím členstvím v Evropské unii. Smlouva o členství v EU zavedla společnou politiku v oblastech migrace, mezinárodní ochrany a hranic. Tato společná politika je dále upravována směrnicemi a nařízeními EU. Praktická součinnost v těchto oblastech je prováděna prostřednictvím unijních agentur, jakými jsou FRONTEX, EUROPOL a další. Mezinárodní závazky ČR se promítají do právního řádu ČR. Dle kompetenčního zákona spadá migrace do gesce Ministerstva vnitra ČR. (10)

2.3.1 Vývoj zajištění bezpečnosti na území ČR

Zajištění bezpečnosti vždy bylo úkolem státu. Vzhledem k poloze a rozloze České republiky vždy bezpečnost závisela do značné míry na situaci v okolních státech. V současné době je bezpečnost zajišťována v závislosti na aktuální bezpečnostní situaci s pomocí mezinárodních smluv. Nástrojem pro zajištění bezpečnosti je tzv. bezpečnostní legislativa (mezinárodní smlouvy, ústavní zákony, zákony a další obecně závazné právní předpisy, týkající se obranné a bezpečnostní politiky státu). Po roce 1918 byla bezpečnost zaměřena na zajištění územní celistvosti státu a zejména na ochranu před sousedními zeměmi, zejména Německem. Po roce 1948 se Československá republika stala součástí tzv. východního bloku a v roce 1955 přistoupila k Varšavské smlouvě, která byla protipólem smlouvy Severoatlantické. Následně v roce 1968 byla na území Československé republiky dislokována Střední skupina vojsk Svazu sovětských socialistických republik, což výrazně ovlivnilo bezpečnostní prostředí v tehdejší ČSSR. V roce 1989 dochází ke ztrátě vlivu armády na oblast bezpečnosti a přenesení odpovědnosti na MV. Po vzniku samostatné České republiky došlo k jejímu vstupu do Severoatlantické aliance a následně do Evropské unie. Tyto události znamenaly změnu v pojetí bezpečnosti. K zásadní proměně bezpečnostního systému došlo v roce 1997, kdy vláda ČR rozhodla na základě usnesení č. 710 ze dne 12. 11. 1997 k převedení výkonu státní správy v oblasti civilní ochrany z Ministerstva obrany na Ministerstvo vnitra. Následkem toho došlo k integraci některých orgánů krizového řízení a ochrany obyvatelstva do Hasičského záchranného sboru ČR, čímž dochází k jeho rozvoji a posílení pravomocí. Tato transformace byla dokončena v roce 2001, kdy vstoupila v platnost nová krizová legislativa. (11)

V oblasti migrační a azylové politiky je odpovědným orgánem Ministerstvo vnitra ČR, konkrétně odbor azylové a migrační politiky. Ministerstvo vnitra ČR zajišťuje realizaci zásad vlády v oblasti migrace cizinců, kterými jsou prosazování řídicí role státu v oblasti migrace, koordinace postupu všech státních orgánů a dalších subjektů, potírání nelegálních činností spojených s migrací a podpora legální, prospěšné migrace. (12)

Po roce 1989 začalo formování nové migrační politiky. Nejdříve bylo nutné přijmout potřebné zákony. V roce 1990 byl přijat zákon č. 498/1990 Sb., zákon o uprchlících, který stanovil základní právní regulace v této oblasti. První zákon, který řešil podmínky pobytu a vstupu cizinců na území ČR byl zákon č. 123/1992 Sb., o pobytu cizinců na území České a Slovenské Federativní republiky. Ten byl poměrně liberální a prakticky migraci nijak

nereguloval. Devadesátá léta byla spojená s hledáním správné cesty v této oblasti. Jednotlivé právní předpisy byly novelizovány a často zpřísnovány. Po roce 2000 se vývoj v této oblasti soustředil zejména na komplexnější přístup k celé problematice a formulování prvních politik v oblasti migrace a integrace. V souvislosti se vstupem do EU byla pozornost věnována na sladění s mezinárodním právem a právem EU. (11)

Tabulka 3 Instituce podléjící se na zajištění bezpečnosti ČR dle kompetencí (11 str. 75)

Instituce zajišťující zejména vnitřní bezpečnost	Instituce zajišťující zejména vnější bezpečnost
Ministerstvo vnitra	Ministerstvo zahraničních věcí
Policie ČR	Ministerstvo obrany
Hasičský záchranný sbor ČR	Ozbrojené síly
Ministerstvo financí	Vojenská policie
Celní správa ČR	Zpravodajské služby
Ministerstvo spravedlnosti	
Vězeňská služba ČR	
Zpravodajské služby	
Generální inspekce bezpečnostních sborů	

2.3.2 Důležité právní normy

Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Zákon o ozbrojených silách ČR upravuje postavení, úkoly, řízení a členění ozbrojených sil ČR. Dále upravuje vybavení ozbrojených sil, možnosti použití zbraní vojáky a náhradu škod. Mimo základní úkoly ozbrojených sil, tedy přípravy k obraně ČR a její obraně proti vnějšímu napadení, a plnění úkolů plynoucích z mezinárodních smluvních závazků upřesňuje i další možnosti použití Armády ČR. Dle tohoto zákona lze Armádu ČR použít ke střežení objektů důležitých pro obranu státu, plnění úkolů Policie ČR a k záchranným pracím při pohromách nebo jiných závažných situacích ohrožujících životy, zdraví, majetek a životní prostředí. Zejména se jedná o použití vojenské techniky k odstranění hrozícího nebezpečí, zajišťování dopravy a plnění humanitárních úkolů civilní ochrany. (13)

Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Zákon o zajišťování obrany ČR stanovuje povinnosti státních orgánů, územních samosprávných celků a právnických a fyzických osob k zajišťování obrany ČR před vnějším napadením a odpovědnost za porušení stanovených povinností. Definuje, že obrana státu je souhrn opatření k zajištění svrchovanosti, územní celistvosti, zachování principů demokracie a právního státu a zajištění ochrany obyvatel a majetku před vnějším napadením. (14)

Zákon č. 191/2016 Sb., o ochraně státních hranic, ve znění zákona č. 183/2017 Sb.

Tento zákon vychází z evropského nařízení č. 562/2006/EU, kterým se stanoví kodex Evropských společenství o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob. Zákon upravuje ochranu státních hranic ČR proti jejich nedovolenému překračování a vymezuje působnost MV ČR a PČR v těchto oblastech. Vzhledem k tomu, že výše zmíněné nařízení EU je pro ČR přímo použitelné, upravuje zákon o ochraně státních hranic zejména možnost dočasného obnovení kontroly na státních hranicích a podmínky pro provozování mezinárodních letišť. (15)

Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon o pobytu cizinců na území ČR navazuje na Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) ze dne 9. března 2016, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex) a upravuje podmínky vstupu a pobytu cizince na území ČR a jeho vycestování z území. Dále vymezuje působnost Police ČR, Ministerstva vnitra ČR a Ministerstva zahraničních věcí v této oblasti. (16)

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů

„Tento zákon stanoví působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků a práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na krizové situace, které nesouvisejí se zajišťováním obrany České republiky před vnějším napadením, a při jejich řešení a při ochraně kritické infrastruktury a odpovědnost za porušení těchto povinností, dále zákon zapracovává příslušné předpisy Evropské unie a upravuje určování a ochranu evropské kritické infrastruktury.“ (17 str. 1)

Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu)

Zákon o azylu upravuje podmínky vstupu a pobytu cizince, který požádal o mezinárodní ochranu na území ČR, a jeho pobyt na jejím území, průběh řízení o udělení mezinárodní ochrany a práva a povinnosti azylantů a žadatelů o tuto ochranu. Dále řeší působnost MV ČR a PČR v této oblasti, státní integrační program (program zaměřený na pomoc azylantům a osobám, které požívají mezinárodní ochranu při jejich začleňování do společnosti) a rozsah a účel služeb poskytovaných azylovými zařízeními a přijímacími středisky (18)

Zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů

Zákon o dočasné ochraně cizinců upravuje podmínky pro vstup, pobyt a vycestování cizinců v kontextu poskytnutí dočasné ochrany. Dále specifikuje průběh řízení k pobytu za tímto účelem a je v něm upraven právní status žadatelů o poskytnutí dočasné ochrany a osob, které tuto ochranu požívají, včetně působnosti MV ČR a PČR v těchto oblastech. (19)

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) 2016/399 ze dne 9. března 2016, kterým se stanoví kodex Společenství o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex) - (kodifikované znění)

Schengenský kodex upravuje podmínky ochrany vnitřních i vnějších hranic Schengenského prostoru. Změna tohoto kodexu byla provedena pro posílení schopností boje proti terorismu a posílení bezpečnosti občanů EU, zejména s ohledem na možný návrat zahraničních bojovníků islámských teroristických organizací zpět do EU. Změna zavádí povinnosti provádět systematické kontroly všech osob při překračování vnějších hranic Schengenského prostoru. Při těchto kontrolách je využíván Schengenský informační systém a databáze odcizených cestovních dokladů Interpolu. Do vstupu tohoto nařízení byli tomuto druhu kontrol podrobováni jen občané zemí mimo EU. Pro téma migrace je důležitý fakt, že kodex ve svém článku 20 umožňuje členským státům v případě závažného ohrožení bezpečnosti obnovit ochranu svých vnitřních hranic na dobu nejvýše 30 dnů. (20)

Typový plán migrační vlna velkého rozsahu

Typový plán migrační vlna velkého rozsahu je v gesci Ministerstva vnitra ČR. Ve svém znění definuje krizovou situaci, její možné příčiny, dopady a možné scénáře vývoje. Dále jsou v něm uvedeny předpoklady pro řešení KS. V tomto typovém plánu jsou stanoveny

i úkoly pro další subjekty mimo MV ČR. Tyto subjekty mají za povinnost zpracovat rozpracování typového plánu, případně plány krizové infrastruktury.

Dle tohoto typového plánu je krizová situace migrační vlna velkého rozsahu definována jako situace, „*kdy podstatným způsobem zesílí tlak cizinců na státní hranice ČR s cílem legálně, popřípadě i nelegálně vstoupit na toto území, tranzitovat přes ně do dalších států, či pobývat na něm*“. (21 str. 2) Tato situace nastane tehdy, pokud nepůjde vzniklou situaci řešit běžnou činností správních úřadů, běžnými postupy a skutečností, že neodstranění příčin jejího vzniku bude mít za následek nekontrolovaný příliv cizinců na území ČR. Pro řešení této situace bude dle tohoto plánu nutné vyhlásit některý z krizových stavů, nejpravděpodobněji stav nebezpečí, případně nouzový stav a realizovat potřebná opatření v oblasti ubytování, humanitární pomoci, regulace na hranicích a podobně. (21)

Ústřední poplachový plán IZS

Ústřední poplachový plán IZS je používán, pokud v důsledku MU nebo KS vyvstane potřeba ústřední koordinace záchranných a likvidačních prací, případně pokud je nutné využít specifické síly a prostředky, kterými nedisponují složky IZS v kraji, ve kterém tato potřeba nastala. Při ústřední koordinaci jsou tyto SaP nasazovány prostřednictvím OPIS MV – GŘ HZS ČR. V případě využití AČR k plnění úkolů při migraci velkého rozsahu by se jednalo o využití předem vyčleněných SaP dle dohody o Plánované pomoci na vyžádání. (22)

2.3.3 Společná imigrační politika EU

V počátcích EU nebyla imigrační politika řešena společně. Na základě Maastrichtské smlouvy ji řešily pouze jednotlivé státy bilaterálními dohodami. V Amsterodamské smlouvě, podepsané roku 1997, byla imigrační politika EU přesunuta do prvního pilíře EU, což znamená její tvorbu na unijní úrovni. Základem společné migrační politiky EU jsou přijímané dlouholeté programy, které stanovují priority na určená období.

Společná imigrační politika EU je rozvíjena od roku 1999, kdy byl na summitu Evropské rady v Tampere přijat program, který obsahoval závazek k zavedení společného řízení a přiznání stejného zacházení se všemi azyly. Tento program se dotýkal čtyř hlavních oblastí: společné evropské azylové a migrační politiky, evropského prostoru a práva, boje proti kriminalitě a vnějších akcí. V tomto programu byl také zahrnut požadavek na

vytvoření společné politiky EU v oblastech azylu a migrace, jehož hlavními body byly partnerství se zeměmi původu migrace, společný azylový systém, spravedlivé zacházení s občany třetích zemí a řízení migračních toků. (23)

V Haagském programu přijatém v roce 2004 jsou definovány klíčové kroky v následujících letech v oblastech svobody, bezpečnosti a práva EU. V části Posílení svobody, která se týká mimo jiné i aspektů migrace, určuje hlavní směry rozvoje společné politiky EU. Jedná se o rozvoj koordinované azylové, migrační a pohraniční politiky. Stanovení společného evropského azylového systému, který si klade za cíl zajistit jednotný azylový postup a statut pro azylanty v rámci EU. V oblasti legální migrace a boji proti nezákonnému zaměstnávání ponechává stanovení počtu přijímaných pracovních migrantů v gesci jednotlivých členských států. V oblasti integrace migrantů přicházejících mimo EU nabádá k vytvoření účinné integrační politiky, aby došlo k zabránění izolace určitých skupin a omezení jejich diskriminace. Pro zlepšení řízení migrace navrhuje lepší spolupráci se zeměmi původu migrantů a také s tranzitními zeměmi. Cílem je, aby došlo k omezení nelegálního přistěhovalectví, zajistila se ochrana uprchlíků a trvalé řešení problémů s nelegální migrací. Dále v tomto programu Evropská rada vyzývá k vypracování účinných postupů v oblasti návratové a readmisní politiky a zajištění důsledné kontroly na vnějších hranicích EU. (24)

V roce 2009 byl Evropskou radou schválen tzv. Stockholmský program (víceletý program EU pro oblast justice a vnitřních věcí), který svou pozornost zaměřuje na oblasti bezpečnosti, práva a prostoru svobody. Klade velký důraz na posilování bezpečnosti, respekt k lidským právům, evropskou spolupráci a boj proti organizovanému zločinu. V oblasti migrace je jeho hlavním cílem vybudování společného evropského azylového systému do roku 2012. Zabývá se také problémy Evropy plynoucími z globalizovaného světa. V tomto ohledu se opět zabývá bojem proti nelegálnímu přistěhovalectví. Zároveň vyzývá k rozvoji integrované správy vnějších hranic, jejímž cílem je zefektivnit schopnosti pro reakci na měnící se migrační proudy. Dále program připomíná důležitost vytvoření společné migrační politiky, která by měla přinést zlepšení ochrany migrantů, ale také pracovních trhů jednotlivých zemí s ohledem na využití maximálního pozitivního přínosu legální migrace. (25)

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že hlavními prioritami migrační politiky EU jsou tyto oblasti, které vychází z Evropského paktu o migraci a azylu:

- spolupráce se zeměmi původu migrace a tranzitu,
- posílení vnějších hranic EU,
- řízení migračních toků a boj proti činnostem, souvisejícím s převaděčstvím migrantů,
- reforma společného evropského azylového systému,
- poskytnutí možností legální migrace,
- podpora integrace státních příslušníků třetích zemí. (26)

Schengenská spolupráce

Schengenská dohoda byla podepsána v roce 1985 Německem, Francií, Belgií, Nizozemskem a Lucemburskem. Těmito zakládajícími státy byl definován úmysl k vytvoření zóny volného pohybu osob a zrušení kontrol na společných hranicích. V praxi došlo k odstranění kontrol na hranicích mezi těmito zeměmi (a dalšími, které mezitím k dohodě přistoupily) v roce 1995. V roce 1999 byla schengenská spolupráce vložena do rámce EU a postupně se k této dohodě začali připojovat další země. Hlavním dopadem schengenské spolupráce je zrušení hraničních kontrol mezi členskými státy a možnost překračovat hranice kdekoliv, i mimo hraniční přechody. Pro zajištění bezpečnosti celého prostoru bez hraničních kontrol byly zavedeny schengenské standardy. Ty určují aktivity vzájemné spolupráce jednotlivých států. Jsou jimi ochrana vnějších hranic, policejní a justiční spolupráce, vízová a konzulární spolupráce, ochrana osobních údajů a Schengenský informační systém. (27)

FRONTEX

Pro pomoc státům EU a zemím přidružených k Schengenské dohodě se správou vnějších hranic byla v roce 2004 nařízením Rady Evropské unie č. 2007/2004 zřízena Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž – FRONTEX (Frontières extérieures for "external borders"). Veškerá činnost, kterou agentura provádí, vychází z vyhodnocování rizik pro bezpečnost hranic EU, které agentura kontinuálně provádí. V rámci této analýzy rizik agentura hodnotí oblasti nedovolené migrace, přeshraniční trestné činnosti a problematiku obchodování s lidmi. V oblasti výzkumu zprostředkovává spolupráci odborníků zaměřujících se na ochranu hranic, která vede k zavádění nových technologií pro jejich ochranu. Na základě provedených analýz agentura koordinuje společné operace na vnějších hranicích EU, pokud o ni členské státy požádají. V rámci této pomoci také koordinuje síly rychlé reakce evropských jednotek pohraniční stráže. V rámci odborné přípravy orgánů

pohraniční strážě se FRONTEX snaží o harmonizaci příslušných norem tak, aby byly sladěny mezi všemi státy, které chrání vnější hranice EU. Dále agentura provozuje a vyvíjí informační systémy pro rychlou výměnu informací mezi jednotlivými pohraničními orgány zemí EU a koordinuje společné návratové operace. Agentura nedisponuje vlastními silami a prostředky. Potřebné SaP jí poskytují jednotlivé země EU, jejichž náklady agentura zemím hradí. Hlavním cílem agentury FRONTEX je zajištění úzké spolupráce pohraničních orgánů jednotlivých členských zemí k zajištění efektivnější ochrany vnějších hranic EU. (28)

2.3.4 Bezpečnostní politika ČR

„Bezpečnostní politiku lze definovat jako souhrn politických cílů a prostředků k dosažení bezpečnosti, obrany a ochrany státu i jeho občanů a také jako souhrn aktivit vedoucích k realizaci této politiky.“ (11 str. 87) Jedná se tedy o komplexní strategii v oblasti vnější bezpečnosti, vnitřní bezpečnosti, ochrany veřejného pořádku a odvracení dalších hrozeb. Bezpečnostní politiku tvoří: zahraniční politika v oblasti bezpečnosti státu, obranná a vojenská politika státu a politika v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku.

Mezinárodní migrace je fenoménem, který má potenciál ovlivnit bezpečnost ČR. Významný vliv na tuto problematiku a způsob ochrany území ČR mělo zrušení kontrol na vnitřních hranicích zemí, které jsou součástí Schengenského prostoru. Z toho vyplynula nutnost zvýšené ochrany vnějších hranic Schengenského prostoru, která klade vyšší požadavky na spolupráci jednotlivých států EU. V této oblasti ČR prosazuje rozvoj moderních informačních systémů a registraci vstupů a výstupů osob ze Schengenského prostoru a důsledné dodržování všech klíčových mechanismů migrační politiky EU. S ohledem na zvýšený počet lokálních ozbrojených konfliktů vzrostla také nelegální migrace ze zasažených území. Ta je zdrojem řady bezpečnostních problémů, stejně jako nedostatečná integrace legálních migrantů. Proto je ČR připravena podílet se v méně stabilních oblastech, ve spolupráci s dalšími zeměmi, na zmírnění nebezpečí, které z těchto regionů pochází. Za tímto účelem se ČR aktivně podílí na realizaci Společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU a účastní se společných misí a operací mezinárodních organizací. K zajištění stability ohrožených regionů se ČR podílí na poskytování humanitární pomoci, rozvojové spolupráci, hájení lidských práv, podporu demokratizace a boji proti terorismu. (29)

2.3.5 Strategie migrační politiky ČR

Strategie migrační politiky České republiky vznikla na základně usnesení vlády ČR z 29. července 2015 o Strategii migrační politiky ČR a o Komunikační strategii ČR k migraci. Strategie Migrační politiky ČR definuje hlavní zásady migrační politiky, stanovuje cíle v dané oblasti, jak na úrovni národní, tak EU a dále definuje nástroje k dosažení těchto cílů. Hlavními okruhy strategie jsou: integrace cizinců, nelegální migrace a návratová politika, mezinárodní ochrana, vnější dimenze migrace (včetně rozvojových a humanitárních aspektů), volný pohyb osob v rámci EU a Schengenského prostoru, legální migrace a provázanost se společnými politikami EU v oblasti migrace. (7) Primárním cílem imigrační politiky je eliminovat hrozby z migrace plynoucí. Zejména snahou o co největší řízení a regulaci migrace a úsilím přijaté migranty co nejlépe integrovat do společnosti. V Strategii migrační politiky ČR byly stanoveny následující zásady migrační politiky ČR.

- **Integrace**

V oblasti integrace je hlavním cílem dostát povinnosti zajistit občanům ČR klidné soužití s cizinci a pomocí kvalitní integrace zabránit vzniku negativních sociálních aspektů. K dosažení toho budou posíleny aktivity v oblasti výměny poznatků s dalšími zeměmi EU. Důraz bude kladen na podporu integrace pomocí odborných center, spolupráce s místními samosprávami a vyvolání diskuze se zaměstnavateli a aktualizace příslušných dokumentů

- **Nelegální migrace a návratová politika**

Cílem tohoto bodu je prostřednictvím rozšíření kontrol pobytu a vstupu cizinců na území ČR, posílení mezinárodní spolupráce a řešení oblasti návratů cizinců zajistit bezpečnost občanů a vynucovat dodržování práva v oblasti nelegální migrace, návratové politiky a organizovaného zločinu spjatého s obchodováním s lidmi a nelegálním převaděčstvím.

- **Azyl**

V rámci problematiky azylu bude důležité zajistit připravenost azylového systému na možné výkyvy v počtu žadatelů o azyl, dokončení legislativních změn, sledování debaty v EU ohledně možné změny pravidel evropského azylového systému, modernizace informačních systémů, zkvalitnění azylového řízení a realizaci přesídlovacích programů.

- **Vnější dimenze migrační politiky**
Cílem vnější dimenze migrační politiky je posílit aktivity na pomoc uprchlíkům v zahraničí v rámci prevence před vznikem nových migračních vln, včetně poskytnutí pomoci ostatním zemím při zvládnutí migračních krizí. Proto je nutné posílení současných koordinačních procedur a poskytování humanitární pomoci do zahraničí, zajištění prevence migračních pohybů, rozvojové spolupráce a zapojení ČR do programů EU a dalších mezinárodních aktivit v této oblasti.
- **Volný pohyb osob v EU a schengenská spolupráce**
Pro prosazení udržitelnosti volného pohybu osob v Schengenském prostoru bude nutné plnit Národní schengenský plán 2014, v praxi využít opatření ze sdělení Evropské komise o volném pohybu občanů EU a aktualizovat příslušnou legislativu.
- **Legální migrace**
Cílem této oblasti je podpořit takovou legální migraci, která je pro ČR přínosná, tak aby reflektovala dlouhodobé potřeby státu, a aby České republice pomohla reagovat na potřeby pracovního trhu. Za tímto účelem ČR vytvoří podklad pro tvorbu programů legální migrace a strategický dokument ke vstupu a pobytu občanů třetích států na území ČR za účelem vzdělávání a bude tyto projekty pravidelně vyhodnocovat.
- **Mezinárodní a evropské závazky ČR v oblasti migrace**
Pomocí hodnocení společných politik a postupů EU, podpory praktické spolupráce na mezinárodní úrovni a aktivního zastupování ČR na mezinárodních jednáních je účelem tohoto bodu dostát mezinárodním a evropským závazkům v oblasti migrace a zapojit se do hledání řešení problémů na mezinárodní a unijní úrovni. (7)

Strategie migrační politiky je komplexní dokument, který se danou problematikou zabývá z různých pohledů. Koordinaci provádění Strategie migrační politiky České republiky je pověřen Koordinační orgán pro řízení ochrany státních hranic a migraci. Ten pracuje na vládní a expertní úrovni a pravidelně zasedá za účelem aktualizace dokumentů plynoucí z nově nastalých potřeb a implementace nových nástrojů k provádění zásad migrační strategie. Jednotlivé úkoly jsou realizovány napříč státními institucemi, dle jejich kompetencí.

2.4 Bezpečnostní hrozby plynoucí z nelegální migrace

Migrace s sebou přináší poměrně rozsáhlé spektrum hrozeb. Hrozbu mohou představovat jak migranti, jakožto jednotlivci, tak také jejich skupiny. Základními hrozbami plynoucími z migrace jsou kriminalita, terorismus, nárůst organizovaného zločinu, šíření nemocí a kulturní rozpory a z nich plynoucí neochota migrantů respektovat právní pořádek země, do kterých přicházejí. Výraznou hrozbou jsou také rozsáhlé vlny imigrantů, které ve společnosti mohou snadno vyvolat nepokoje, šíření radikalismu a další sociální konflikty. V rámci analýzy bezpečnostních aspektů migrace pracovní skupinou MV ČR byly tyto hrozby plynoucí z nelegální migrace identifikovány jako důsledek ozbrojených konfliktů v místech původu migrantů a také nedostatečné integrace migrantů do nové společnosti. Je tedy zřejmé, že pro komplexní řešení bezpečnostních otázek migrace je nutné se zaměřit na zdroje migrace, zejména tedy řešení konfliktů v místě původu migrace, boj proti terorismu a organizovanému zločinu a umožnění návratu uprchlíků do země původu. (30)

Dalšími hrozbami, které plynou z mezinárodní migrace, jsou hrozby, které by se daly nazvat jako sociální. Do této skupiny můžeme řadit šíření nemocí či epidemií, ale zejména změny na trhu práce či dokonce postupnou změnu identity cílových zemí. Zde je ovšem nutné zdůraznit, že veliký vliv v těchto otázkách mohou mít politici s nacionalistickými tendencemi, kteří tyto hrozby často zveličují, což často může vést k vyvolávání konfliktů na základě rozdílné identity jednotlivých skupin. (31)

Terorismus

Terorismus může být definován jako plánované, promyšlené a politicky motivované násilí směřující proti nezúčastněným osobám, tedy zejména civilnímu obyvatelstvu. Cílem je prostřednictvím násilí, vyvolat strach a dosáhnout tak stanovených cílů. (32) Z pohledu migrace je terorismus hrozbou, která s ní přímo souvisí. Mezi migranty mohou být osoby, mající za cíl šíření terorismu do Evropy a přenesení konfliktu ze svých domovských zemí na evropský kontinent. Stejně tak s sebou migrace přináší i možnost radikalizace občanů islamofobními organizacemi na území ČR.

Dle Rady Evropské unie se za teroristické činy považují všechny trestné činy, které mají za cíl zastrašit obyvatelstvo, přinutit vládu k jednání určitým způsobem nebo destabilizovat státní struktury. Jde především o útoky na osoby, únosy, braní rukojmích, poškození infrastruktury nebo veřejných i soukromých objektů, výroba, držení a přeprava zbraní,

zakládání požárů, zavinění výbuchů, narušení zásobování obyvatelstva, případně hrozba provedení podobného jednání. (33) V českém právním řádu jsou trestné činy související s terorismem zakotveny v paragrafech č. 311 a 312 zákona č 40/2009 Sb., trestní zákoník.

Ačkoliv není boj proti terorismu primárně v gesci Ministerstva obrany ČR, může se na plnění úkolů bezpečnostního systému v oblasti terorismu podílet také například vojenské zpravodajství. Převážně v oblasti zachycení hrozby, jejího zhodnocení a stanovení míry rizika pro ČR. Působnost vojenského zpravodajství je stanovena zákonem č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky, ve znění pozdějších předpisů a zákonem č. 289/2005 Sb., o vojenském zpravodajství, ve znění pozdějších předpisů. Vojenské zpravodajství je primárně orientováno do oblasti obrany státu, v rámci které se na boji proti terorismu může také podílet. (10)

Radikalizace a extremismus

V důsledku migračních vln může dojít také k radikalizaci občanů a šíření extremismu ve společnosti. Tyto hrozby se dají označit jako sekundární důsledky migrace, ale mohou mít negativní vliv na celou společnost. Může docházet k rozsáhlým konfliktům a z nich plynoucím škodám na obou stranách.

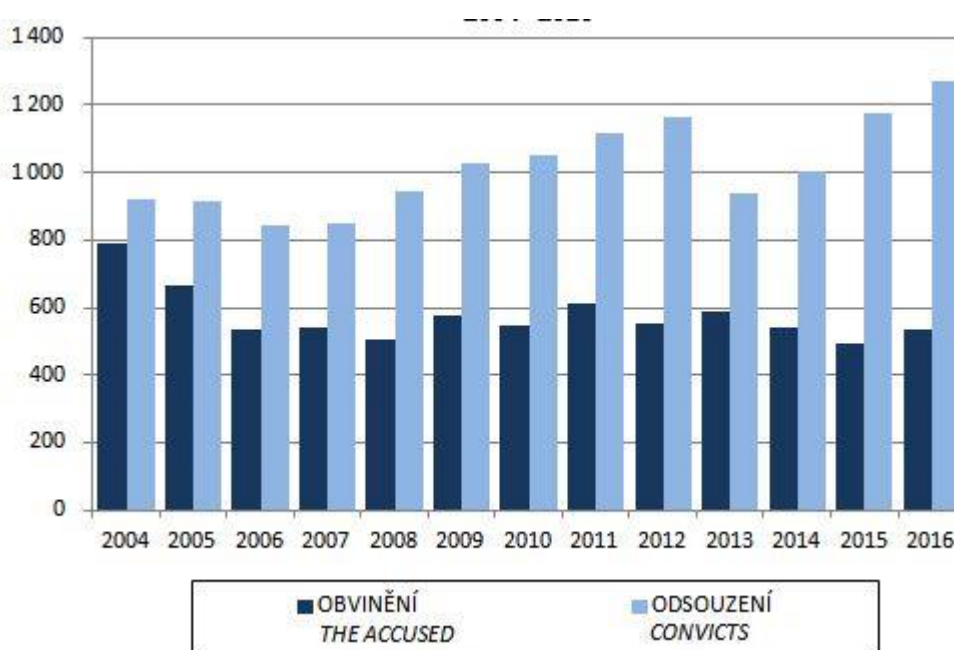
„Pojmem extremismus jsou označovány vyhraněné ideologické postoje, které vybočují z ústavních, zákonných norem, vyznačují se prvky netolerance, a útočí proti základním demokratickým ústavním principům, jak jsou definovány v českém ústavním pořádku.“ (34) Hrozbami, které plynou z extremistických tendencí, jsou štěpení společnosti, nárůst napětí, přejímání extremistických prvků do politiky, výskyt radikálních militantních skupin a jedinců, kteří k prosazení svých zájmů používají násilí, případně může dojít ke vzniku nekontrolovatelných domobran. Rozvoj těchto nežádoucích jevů by mohl z dlouhodobého hlediska vyvolat mnohé sociální konflikty, které by mohly způsobit problémy srovnatelné s primárními důsledky nelegální migrace.

Nárůst kriminality

Zpráva Spolkového kriminálního úřadu ze Spolkové republiky Německo ukazuje, že v porovnání let 2015 a 2016 stoupl počet cizinců obviněných z trestné činnosti o více než 50%. Tento nárůst souvisel zejména s masivním přílivem nových imigrantů. Z celkového počtu trestných činů bylo 8,6% spácháno imigranty, přičemž tito imigranti tvoří necelé 2% z celkové populace SRN. Z těchto údajů je tedy patrné, že míra kriminality mezi

imigranty je ve srovnání s majoritou poměrně vyšší. Nejčastějšími evidovanými trestnými činy jsou krádeže, znásilnění a vloupání. Pro objektivnost tohoto hodnocení je ovšem nutno uvést, že téměř jedna třetina z celkového počtu stíhaných cizinců spáchala více než jeden trestný čin. V roce 2016 bylo ze spáchání trestného činu obviněno celkem 174 438 osob s jiným než Německým státním občanstvím. Největší zastoupení mezi nimi měli Syřané následovaní Afghánci a Iráčany. Z těchto dat lze usoudit, že obecně procento kriminality mezi cizími příslušníky je v SRN vyšší, než mezi jejími občany. Ovšem nelze říci, že veškerou kriminalitu cizinců mají na svědomí imigranti příchozí během posledních imigračních vln. Pro ilustraci můžeme uvést, že například ve spolkové zemi Sasko bylo mezi podezřelými cizinci také 834 českých občanů obviněných z krádeží. Nelze tedy jednoznačně určit, zda je kriminalita cizinců výrazně vyšší než kriminalita majority nebo nikoli. (35)

V České republice nebyl takový nárůst, jako je výše uvedený v SRN, zaznamenán. Důvodem je zejména nižší (prakticky nulový) příliv nových migrantů. Počty obviněných a odsouzených cizinců v ČR mezi lety 2004 – 2016 ukazuje následující graf.

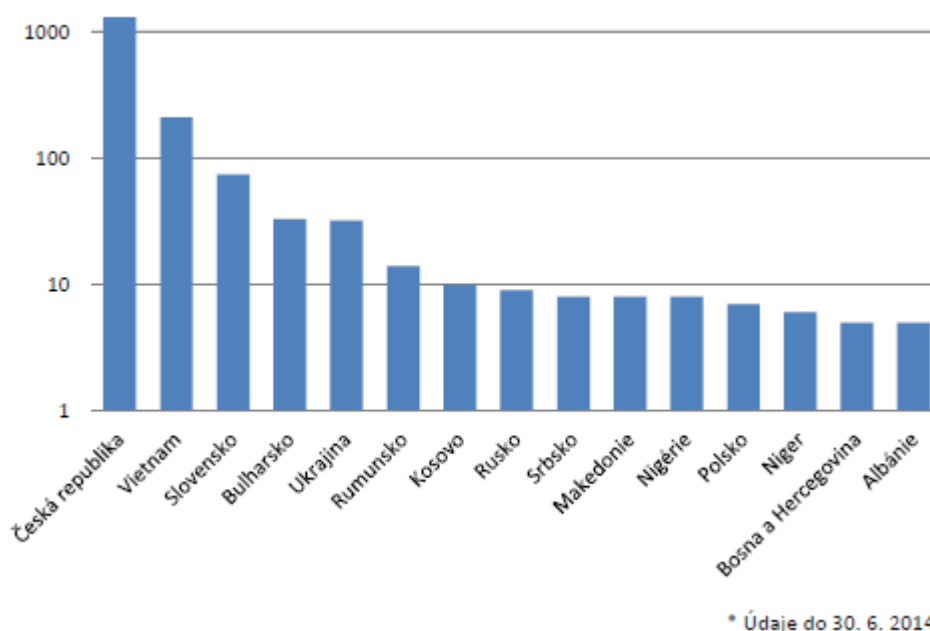


Obrázek 2 Obvinění a odsouzení cizinci ve věznicích a vazebních věznicích 2004 - 2016 (36)

Organizovaný zločin

Pod pojmem organizovaný zločin rozumíme skupinovou trestnou činnost, která je páchána zločineckými skupinami nebo organizacemi, které mají nejméně tři členy. Tyto skupiny mají často rozvětvenou strukturu a trestnou činnost páchají koordinovaně. Hlavními oblastmi činnosti těchto skupin je v současné době drogová kriminalita, daňové podvody, obchodování s lidmi, organizování nelegální migrace, padělání měny, korupce, praní špinavých peněz, obchod se zbraněmi, organizované krádeže a bankovní podvody. Organizovaný zločin je závažnou hrozbou ohrožující bezpečnost ČR. Jeho růst ČR pocítila zejména v devadesátých letech, kdy se spolu s rostoucím počtem cizinců stala tranzitní zemí pro převážení zbraní, lidí a drog. (36) V kontextu migrace je největším problémem obchodování s lidmi a nelegální převaděčství. Na nelegální migraci mají zločinecké skupiny nemalý vliv a do jisté míry ji i organizují.

Na organizovaném zločinu, páchaném v České republice, mají podíl také zahraniční zločinecké skupiny. Dlouhodobě zde, mimo českých, působí skupiny ruskojazyčné, asijské a další skupiny převážně z východních zemí. Tyto skupiny jsou často součástí větších mezinárodních uskupení, jednotlivé skupiny se často specializují na rozdílné druhy nelegálních činností.



Obrázek 3 Počet pachatelů stíhaných za trestný čin spáchaný v organizované skupině v letech 2010 - 2014 podle státní příslušnosti (38)

Zdravotní rizika spojená s migrací

Spolu s migrací se mohou objevit některá rizika plynoucí se zdravotního stavu migrujících osob. Tyto zdravotní rizika můžeme rozdělit do dvou oblastí. První je zdravotní stav jako takový, který souvisí s často náročnou a dlouhou cestou. Druhou oblast představují rizika spojená se šířením infekčních onemocnění. Samotný zdravotní stav příchozích migrantů nepředstavuje primární hrozbu pro obyvatelstvo, ale spíše pro zdravotnický systém. Migranti se často potýkají se zdravotními následky cesty, které by v případě rozsáhlejší migrační vlny mohly zatížit zdravotnický systém při snaze jim pomoci. V oblasti šíření nemocí je v této skupině rizikem nízká míra vakcinace, či nemožnost jejího doložení. Například posuzování zdravotního stavu syrských migrantů v Německu v roce 2015 prokázalo, že až 40% migrantů nebylo z pohledu evropského zdravotnictví dostatečně proočkováno a poměrně velká část z těchto osob také trpěla nějakým typem virového onemocnění, nejčastěji virovými onemocněním dýchací soustavy. Největším rizikem je zavlečení infekčního onemocnění ze země původu, jedná se zejména o tuberkulózu, spalničky, meningitidu, záškrť a HIV. Dalším rizikem je onemocnění samotných imigrantů nemocemi, které se u nás v určité míře vyskytují, ale obyvatelstvo je vůči nim díky vakcinaci imunní. (37)

2.5 Armáda České republiky a migrace

Armáda ČR je, dle platných právních předpisů a dalších mezirezortních smluv, připravena k zajištění plnění úkolů ve prospěch IZS, posílení PČR a k odstraňování jiných nebezpečí. Pro tyto úkoly je AČR stále připravena poskytnout potřebné dohodnuté SaP. Pro řešení krizových situací na území ČR byl vytvořen Seznam opatření pro národní systém reakce na krize. Ten koresponduje se systémem reakce na krize vytvořeným NATO (NCRS). K nasazování sil a prostředků AČR k možným scénářům vývoje krizových situací, které plynou z usnesení vlády ze dne 8. září 2004 č. 846, byla vydána směrnice NGŠ AČR, ve které jsou určeny vyčleněné síly a prostředky.

Bílá kniha o obraně předpokládá využití AČR k podpoře civilních orgánů, zejména k podpoře IZS. SaP AČR mohou být využity v nezbytném rozsahu a dle jejich dostupnosti k pomoci při řešení krizových situací. (38)

2.5.1 Použití AČR v souladu se zákonem č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách, ve znění pozdějších předpisů

Mimo primární úkoly ozbrojených sil ČR, které jsou uvedeny v paragrafech 9 a 10 zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách, ve znění pozdějších předpisů lze AČR při řešení nevojenských mimořádných a krizových situací použít k plnění úkolů Policie ČR, střežení objektů důležitých pro obranu státu, záchranným a likvidačním pracím při mimořádných událostech, odstraňování nebezpečí za použití vojenské techniky, letecké dopravě ústavních činitelů a poskytování dalších služeb v oblasti letecké i pozemní dopravy a k plnění humanitárních úkolů civilní ochrany. (13)

2.5.2 Použití AČR v souladu se zákonem č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, ve znění pozdějších předpisů

V souladu se zákonem č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, ve znění pozdějších předpisů lze Armádu České republiky použít v rámci plánované pomoci na vyžádání nebo jako ostatní pomoc složkám IZS.

Plánovaná pomoc na vyžádání

V rámci poskytnutí plánované pomoci na vyžádání při záchranných a likvidačních pracích poskytuje AČR vyčleněné síly a prostředky na žádost OPIS MV - GŘ HZS ČR. O rozsahu poskytnutí této pomoci rozhoduje zástupce náčelníka generálního štábu – ředitel společného operačního centra MO.

Ostatní pomoc složkám IZS

Ostatní pomoc složkám IZS poskytuje AČR na žádost HZS kraje, krajského úřadu nebo ministerstva vnitra. Na základě dodatku č. 2 k dohodě o plánované pomoci na vyžádání mezi MV – GŘ HZS ČR a MO – GŠ AČR byl stanoven závazný přehled sil a prostředků, které AČR vyčleňuje ve prospěch IZS. Níže jsou z tohoto přehledu vyjmuty pouze ty SaP, které by mohly najít využití při řešení krizové situace – migrační vlna velkého rozsahu. Většina odřadů má stanoven limit pro výjezd do 72 hodin od přijetí požadavku. V případě předpokládaného nasazení může být na žádost OPIS GŘ HZS ČR nařízením NGŠ AČR tato doba zkrácena.

Humanitární základna a stavební tým

Pro zajištění nouzového ubytování vyčleňuje AČR dva odřady, z nichž každý zahrnuje materiální základnu humanitární pomoci s kapacitou po 450 osobách bez výstrojního a týlového materiálu. Tyto odřady jsou schopny po dosažení určeného místa vybudovat do 48 hodin materiální základnu humanitární pomoci.

Odřad k převozu humanitární pomoci a nouzovému zásobování

Tyto odřady slouží k poskytnutí humanitární pomoci a zásobování. AČR vyčleňuje dva tyto odřady vybavené nákladními automobily – valníky s potřebnou obsluhou

Síly a prostředky pro terénní a zemní práce

Za účelem provádění případných zemních prací jako jsou hloubení, rýhování nebo navážka zeminy zajišťuje AČR dva samostatné odřady, z nichž každý disponuje autorypadlem UDS (univerzální dokončovací stroj) nebo nakladačem, buldozerem, tahačem s podvalníkem, sklápěcím a velitelským automobilem.

Zdravotnické síly a prostředky

Pro účely zdravotnického zabezpečení zajišťuje AČR mobilní zdravotnický tým, který by sloužil primárně k posílení kapacit ve stálých nemocnicích. Jedná se o dva odřady, z nichž každý z nich disponuje sanitním automobilem Land Rover 130. Dále jsou vyčleněna zdravotnická vozidla AČR do maximálního počtu patnácti kusů k zabezpečení přepravy raněných nemocných a rodiček, časový limit výjezdu těchto vozidel se stanoví dle dohody OPIS MV – GŘ HZS ČS se SOC MO. Dále AČR zajišťuje psychologický intervenční tým určený k zajištění péče o duševní zdraví a poskytnutí psychosociální péče. Počet vyčleněných psychologů je do pěti osob, ale vždy se upřesní dle plněného úkolu. (39)

2.5.3 Personální kapacity AČR

Armáda ČR je v současné době plně profesionalizována a její personální kapacity jsou omezené. Aktuálně ovšem probíhá nábor nových příslušníků a po letech poklesu se opět začíná počet vojáků z povolání zvyšovat. Přispěla k tomu změna zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů, a také postupná obnova dříve zrušených tabulkových míst. Stejně tak se v současné době daří navyšovat i rozpočet MO. V rámci rozvoje personálních kapacit počítá AČR s navyšováním počtu příslušníků Aktivních

záloh, kteří jsou základem pro případné doplnění armády. Jejich cílový početní stav do roku 2025 je 5000 osob. Problémem zůstává nerovnoměrná dislokace AČR, kdy v některých oblastech severních a západních Čech nejsou dislokovány vojenské útvary a dislokace AČR je převážně na východě území ČR. (40)

Vývoj počtu vojáků v aktivní službě dle jednotlivých hodnostních sborů je uveden v následující tabulce. Jedná se o oficiální počty bez uvedení příslušníků vojenského zpravodajství.

Tabulka 4 Vývoj počtu vojáků z povolání v AČR mezi roky 2012 - 2017 (41)

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Generálové	18	20	21	19	25	28
Vyšší důstojníci	2 091	1 981	1 942	2 027	2 094	2 079
Nižší důstojníci	3 376	3 315	3 377	3 418	3 596	3 739
Praporčíci	6 052	5 875	5 944	6 224	6 654	6 923
Poddůstojníci	7 375	6 894	6 963	7 474	7 829	8 364
Mužstvo	1 078	787	709	828	1 021	1 214
Přípravný sbor	1 067	955	1 266	1 464	1 485	1 422
Dispozice	676	1 184	642	516	480	482
Celkem	21 733	21 011	20 864	21 970	23 184	24 251

Z celkového počtu 24 251 vojáků v činné službě je přibližně 16 000 – 18 000 z nich nasaditelných pro tento typ situace.

3 CÍL PRÁCE A HYPOTÉZY

3.1 Cíle práce

Tato práce si klade za cíl analyzovat možnosti použití AČR při poskytnutí pomoci při migraci velkého rozsahu a navrhnout opatření pro jejich zefektivnění. V teoretické části práce přináší zhodnocení současného stavu řešené problematiky a přehled nejdůležitějších právních norem, popisuje hrozby plynoucí z migračních vln a přehled současných možností využití AČR. V praktické části budou navrženy možné okruhy využití sil a prostředků AČR při poskytování pomoci při migraci velkého rozsahu. Tyto okruhy budou zhodnoceny prostřednictvím SWOT analýzy a za využití strukturovaných rozhovorů vedených s odborníky z praxe. Pro zhodnocení rizik plynoucích pro AČR z jejího nasazení bude využita jednoduchá polo - kvantitativní metoda „PNH“. Následně bude provedena komparace se současnou praxí ve vybraných státech. Dalším krokem bude analyzování současné přípravy a schopností AČR pro tento typ krizové situace ve formě zhodnocení proběhlých cvičení. Výsledkem práce bude především evaluace současných možností AČR pro poskytování pomoci při migraci velkého rozsahu. Formulován bude také návrh pro zefektivnění schopností AČR k poskytnutí pomoci při migraci velkého rozsahu, včetně návrhu dalších možností jejího využití i mimo dosud zvažovaná opatření. Navrhnuta budou také doporučení pro rozšíření možností využití AČR při krizové situaci migrační vlna velkého rozsahu.

Cíle této práce jsou:

- zhodnotit současný stav problematiky migrace a možností využití AČR k poskytnutí pomoci při migraci velkého rozsahu,
- analyzovat možnosti použití AČR pro poskytování této pomoci,
- navrhnout možnosti pro zefektivnění schopností AČR pro pomoc při migraci velkého rozsahu,
- navrhnout další možnosti pro nasazení AČR nad rámec dosud zvažovaných opatření
- komparovat navrhované metody využití AČR s praxí ve vybraných státech, kterých se s migrační krize přímo dotkla.

3.2 Hypotézy

1. Armáda České republiky je připravena na poskytnutí pomoci při krizové situaci migrační vlna velkého rozsahu a plnění úkolů, které pro ni vyplývají ze současné právní úpravy.
2. Armáda České republiky je schopna poskytnout pomoc při krizové situaci migrační vlna velkého rozsahu i nad rámec současných povinností.

4 METODIKA

Pro zpracování teoretické části práce byla provedena literární rešerše dostupných knižních a internetových zdrojů, které se týkaly probírané problematiky. Hlavními zdroji byly právní předpisy, odborné články, statistické údaje a zprávy zainteresovaných institucí. Cílem rešerše bylo získat co nejkomplexnější náhled na problematiku migrace v ČR v rámci Evropské unie v kontextu řešené problematiky. Pro účely zajištění relevantních a komplexních informací byly jednotlivé získané informace analyzovány a komparovány. Na základě těchto metod byl vytvořen přehled nejdůležitějších poznatků týkajících se probírané problematiky.

V praktické části bude provedena SWOT analýza jednotlivých schopností AČR, které mohou být využity při řešení otázek pomoci při migraci velkého rozsahu. Provedené SWOT analýzy dokáží posoudit silné a slabé stránky a případné hrozby a příležitosti v jednotlivých okruzích možné činnosti. Jednotlivé body každé SWOT analýzy budou opatřeny váhovým faktorem a zhodnoceny tak, aby nám přinesly co nejkomplexnější pohled na řešenou problematiku. Pro přehlednost bude vytvořen graf, který poskytne komparaci výsledné evaluace jednotlivých schopností využití SaP AČR. Pro provedení analýzy rizik, které plynou pro AČR z plnění tohoto úkolu, byla využita bodová polo - kvantitativní metoda „PNH“.

SWOT analýza je univerzální analytickou metodou, která slouží po posouzení k vyhodnocení vnějších a vnitřních aspektů, které mohou ovlivnit zkoumanou problematiku. Faktory, které tato analýza hodnotí, jsou silné stránky, slabé stránky, příležitosti a hrozby. (42)

Pomocí **jednoduché bodové polo – kvantitativní metody „PNH“** se vyhodnocuje míra rizika ve třech složkách, kterými jsou pravděpodobnost (P), následky (N) a názor hodnotitele (H). Jednotlivé části se postupně hodnotí a na základě jejich součinu je stanoven stupeň a míra rizika. (43)

Další metodou bude ověření zjištěných informací strukturovanými rozhovory s odborníky na danou oblast, které pomohou přinést odborný náhled na řešenou problematiku. Tato metoda byla využita zejména pro získání informací o nasazení AČR v zahraničních cvičeních a možnosti využití ženižních schopností AČR.

Zjištěné poznatky budou následně komparovány s praxí používanou ve vybraných státech EU, které mají s migračními vlnami zkušenosti. Tato komparace nám umožní zejména zjistit situaci ohledně využití armád vybraných států pro řešení této situace a v případě zemí, majících zkušenosti s migračními vlnami, také efektivitu již provedených opatření. Pro účel této komparace bylo vybráno Maďarsko, Slovinsko a Rakousko.

Na základě informací vycházejících z teoretické části práce a analýz provedených v části praktické budou formulovány návrhy a opatření pro zefektivnění postupů a využití sil a prostředků AČR. Dále budou navržena opatření a postupy, které by mohly vést k rozšíření možnosti spolupráce AČR s ostatními složkami, které primárně řeší problematiku migrace.

5 VÝSLEDKY

5.1 Analýza schopností AČR k poskytnutí pomoci při migraci velkého rozsahu

Na základě informací získaných při zpracování teoretické části byl vytvořen přehled hlavních okruhů schopností AČR, využitelných k poskytnutí pomoci při migraci velkého rozsahu. V této kapitole budou podrobně popsány a analyzovány.

5.1.1 Poskytnutí humanitární pomoci Armádou ČR

Poskytování humanitární pomoci je jedním z tradičních úkolů AČR, který má i oporu v právních předpisech. Její využití je zejména při rozsáhlých mimořádných, či krizových situacích, kdy AČR může tuto pomoc sama poskytovat nebo na ni alespoň participovat.

Humanitární pomocí se dle terminologického slovníku MV rozumí: „*Činnost vládních i nevládních orgánů a organizací, dobročinných spolků a jednotlivců konaná ve prospěch obyvatelstva určitého regionu, postiženého krizovou situací. V mezinárodním měřítku, pak i pomoc obyvatelstvu regionů na území jiného státu, strádajícího v důsledku vnitřních či mezinárodních konfliktů.*“ (44 str. 24)

Armáda České republiky má zkušenosti s výstavbou a provozováním polních základen ze zahraničních misí, ve kterých provoz těch záborů zajišťovala. Ženíjní a logistické jednotky AČR jsou vycvičené a vybavené pro budování ubytovacích táborů a zajištění stravování, zdravotnického zabezpečení i sociálních a hygienických požadavků. Pokud jde o materiální základny humanitární pomoci, tak AČR disponuje čtyřmi kompletně vybavenými základnami pro 450 osob, z nichž dvě tyto základny rámci dohody o plánované pomoci na vyžádání vyčleňuje pro potřeby IZS. Z těchto faktů vyplývá, že AČR je v relativně krátké době a bez větších potíží zajistit ubytování pro 1800 osob. (45) Případná výstavba a provoz základen humanitární pomoci by probíhala ve spolupráci s Hasičským záchranným sborem ČR, který je gestorem výstavby humanitárních táborů.

Dále AČR disponuje dalšími ubytovacími kapacitami tvořenými jednak stanovými a dalšími logistickými prostředky, kterými disponují především bojové jednotky AČR, ale také stacionární ubytovací zařízení AČR. Využití těchto prostředků pro samotné uprchlíky by vzhledem ke své povaze nebylo možné, ale spíše by bylo využito pro osoby, které by jim

poskytovaly pomoc. Ve vhodných stacionárních kapacitách AČR, které by svou dislokací odpovídaly místu nasazení, by při stanovení jasných podmínek mohlo být zřízeno zázemí pro zasahující jednotky nejen AČR, ale i dalších složek

Právní rámec poskytování humanitární pomoci AČR

V souladu se zákonem č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách ČR, ve znění pozdějších předpisů lze AČR použít k plnění humanitárních úkolů civilní ochrany. AČR také může participovat na činnostech ve prospěch míru a bezpečnosti, zejména účastnit se operací na podporu a udržení míru v záchranných a humanitárních operacích. Další činností, kterou AČR poskytuje je letecká doprava, či přeprava poskytované humanitární pomoci a osob zapojených do jejího poskytování. Dle zákona č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany ČR, ve znění pozdějších předpisů, je stanoveno, že ozbrojené síly mají mj. podíl na činnostech mezinárodních organizací ve prospěch míru, účasti na mírových operacích a podílu na záchranných pracích a plnění humanitárních úkolů. Dále je příprava k záchranným pracím a k plnění humanitárních úkolů stanovena v Plánu obrany státu. Obranná strategie ČR říká, že příslušníci ozbrojených sil ČR mohou plnit úkoly v humanitárních misích a záchranných a evakuačních akcích. Možnosti zapojení při záchranných a humanitárních akcích jsou stanoveny také v Bílé knize o obraně. Samostatnou kapitolou pro možnost použití AČR k plnění humanitárních úkolů jsou možnosti určené dle zákona č. 239/2000 Sb., o IZS a dle zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení. (46)

Tabulka 5 SWOT analýza: poskytnutí humanitární pomoci AČR (vlastní zpracování)

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Praktické zkušenosti s poskytováním humanitární pomoci na území ČR i mimo něj • Široké spektrum využití možných činností v humanitární oblasti • Silné logistické kapacity • Mnoho kapacit ve vojenských objektech • Možnost výstavby uprchlických táborů – až čtyři plně vybavené 	<ul style="list-style-type: none"> • Nemožnost zajištění dlouhodobého provozu ubytovacích táborů • Oslabení potenciálu AČR pro obranu • AČR není schopna dlouhodobě provozovat uprchlické tábory • Problematické zpřístupnění vojenských objektů pro jiné osoby • Nedostatečná údržba infrastruktury a objektů v rezortu MO

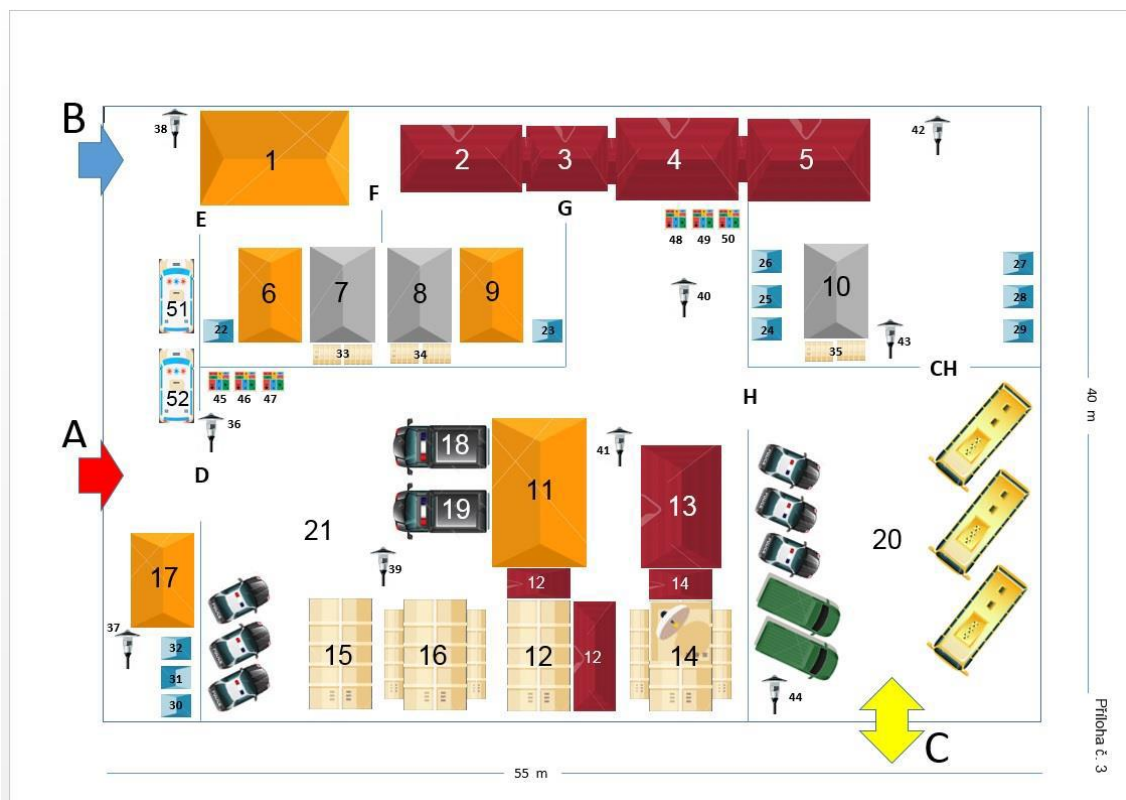
<p>základy humanitární pomoci (celkem pro 1800 osob)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rychlá výstavba MZHP, kompletní zprovoznění do pěti dnů od přijetí požadavku 	
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Zajistit výcvik výstavby MZHP ve spolupráci s HZS ČR a nestátními humanitárními organizacemi • Získání nových zkušeností • Provést analýzu stacionárních ubytovacích kapacit AČR • Zvážit možnost poskytnutí dalších ubytovacích prostředků mimo MZHP 	<ul style="list-style-type: none"> • Poškození zařízení humanitárních táborů ze strany migrantů • Kultura ubytování, vliv přírodních podmínek na kvalitu ubytování • Režimový vstup do vojenských objektů by pravděpodobně predestinoval tuto variantu pouze pro ubytování příslušníků dalších zasahujících složek a vojáků • Možnost poškození zařízení ze strany ubytovaných • V rámci IZS smluvně zajištěny jen dvě MZHP

5.1.2 Nasazení AČR k plnění úkolů PČR

SaP AČR lze pro plnění úkolů PČR nasadit při zajišťování vnitřního pořádku a bezpečnosti v případě, že SaP PČR ke zvládnutí této situace nejsou dostatečné. Vojáci, nasazení k plnění těchto úkolů, mají povinnosti a oprávnění shodné s příslušníky PČR, pokud vláda ČR nerozhodne jinak. Při plnění úkolů PČR používají vojáci AČR vojenský stejnokroj opatřený rukávovou páskou nebo reflexní vestou s nápisem „POLICIE“, případně průkazem, který potvrzuje jejich oprávnění k plnění úkolů PČR. Při výkonu služby jsou vojáci podřízeni příslušníkům PČR a jsou povinni dodržovat zákon o PČR a příslušné dohody o povolávání vojáků AČR. Základním typem nasazení je plnění služby pořádkové policie ve smíšených hlídkách s policisty. V případě nasazení zajistí PČR vybavení příslušnými technickými prostředky (obušky, pouta), výstrojí (reflexní vesty s označením „POLICIE“, průkazy) a spojovacími prostředky. Dále zajistí příslušnou odbornou přípravu ve formě poučení o právech a povinnostech policisty, dodržování

bezpečnostních opatření, práva na použití zbraně a následně přidělení vojáků jednotlivým velitelům hlídek a seznámení s místem nasazení a konkrétními plněnými úkoly. K rozhodnutí o nasazení SaP AČR k plnění úkolů PČR je oprávněna vláda ČR, provádí se na základě vydaného nařízení vlády ČR. Nasazení může být odmítnuto v případě, že by ohrozilo plnění základních úkolů ozbrojených sil.

Kromě nasazení AČR k ochraně státních hranic, které je řešeno v samostatné kapitole, a k posílení PČR při hlídkové službě, by se AČR podílela na provozu registračních míst pro migranty. Registračním místem je prostor v blízkosti státních hranic, který slouží k provedení úkonů vůči osobám neoprávněně vstupujícím na území ČR. Jedná se zejména o evidenci osob, kontrolu dokladů, snímání otisků prstů, zdravotní prohlídky a další potřebné administrativní úkony. Jedno registrační místo má kapacitu k registraci 200 – 250 osob za 24 hodin. Jejich výstavba je v gesci HZS ČR a koordinaci výstavby a provozu zajišťuje příslušné krajské ředitelství PČR. AČR by se podílela na jejich provozu. Jednalo by se o zajištění ostrahy těchto provozů a doprovody kontrolovaných osob. Doprovody se rozumí zajištění bezpečnosti přijímaných osob a zamezení jejich útěku před zaregistrováním. Pro zabezpečení provozu jednoho registračního místa se počítá s využitím 18 vojáků v činné službě. (47) Mimo asistence v samotných registračních místech jsou vojáci využitelní při doprovodu z místa jejich zajištění do prostoru registrace.



Obrázek 4 Schéma registračního místa (48)

Tabulka 6 SWOT analýza: nasazení AČR k plnění úkolů PČR (vlastní zpracování)

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Pro tento úkol lze využít všechny druhy vojsk • Dobře zvládnuté procedury střežení • Praktické zkušenosti z několika nasazení 	<ul style="list-style-type: none"> • Omezené personální kapacity • Nekompatibilní spojové prostředky s PČR • Odčerpání potenciálu pro obranu, či mise
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Zvážit účast na pravidelných cvičeních a instruktáží organizovaných ve spolupráci s PČR 	<ul style="list-style-type: none"> • Neakceptace nasazení AČR k tomuto úkolu civilním obyvatelstvem • Nízká vycvičenost v policejních procedurách • Možnost nasazení pouze ve smíšených hlídkách s PČR

5.1.3 Využití aktivních záloh

Aktivní záloha je dle zákona č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), ve znění pozdějších předpisů součástí ozbrojených sil ČR, konkrétně zálohy ozbrojených sil, určenou pro jejich doplňování. Jedná se o možnou formu dobrovolného převzetí výkonu branné povinnosti. Její příslušníci jsou předurčeni k doplnění stavu ozbrojených sil ČR za krizových stavů. Příslušníci aktivní zálohy mohou být využiti také při krizových situacích nesouvisejících s obranou, zejména k záchranným a likvidačním pracím při živelních pohromách, případně k ochraně objektů důležitých pro obranu státu a další úkoly. V současné době existuje 14 pěších rot AZ při každém z Krajských vojenských velitelství, 24 jednotek AZ u vybraných útvarů AČR a strážní četa AZ Hradní stráž. (48)

V případě vzniku krizové situace související s migrací očekáváme vysoké personální nároky na její řešení. Zejména z důvodu velkého množství osob, které budou muset být pro její řešení nasazeny, ale také s ohledem na dlouhý časový úsek jejich nasazení. Z tohoto důvodu bude jednak nutné posílit složky IZS příslušníky AČR a také zabezpečit jejich pravidelné rotace. Příslušníci aktivních záloh AČR procházejí pravidelným výcvikem a jsou dle branného zákona poměrně snadno a rychle nasaditelní.

Tabulka 7 SWOT analýza: využití aktivních záloh (vlastní zpracování)

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">Motivovaní příslušníciFinančně nejméně náročná varianta doplnění ozbrojených sil ČR	<ul style="list-style-type: none">Nízký počet příslušníků (nebyl dosažen cílový stav)
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none">Zajistit v co nejkratší době cílový početní stav příslušníkůZajistit přípravu příslušníků AZ na tento typ krizové situace	<ul style="list-style-type: none">Neochota zaměstnavatelů uvolnit příslušníky na delší dobuOmezená doba působení stanovení legislativou

5.1.4 Využití vojenské policie

Vojenská policie je součástí ministerstva obrany a plní úkoly policejní ochrany Ministerstva obrany, ozbrojených sil a jejich majetku. Úkoly policejní ochrany se dle zákona č. 300/2013 Sb., o Vojenské policii a změně některých zákonů (zákon o vojenské policii), ve znění pozdějších předpisů rozumí zejména úkony ohledně trestných činů a přestupků spáchaných vojáky v činné službě, pátrání po pohřešovaných nebo hledaných vojácích a ztracenému nebo odcizenému majetku MO, ochrana vojenského materiálu, řízení provozu vozidel ozbrojených sil, zajištění ochrany určených chráněných osob a další. Kompletní výčet úkolů je uveden v § 4 zákona o vojenské policii. (49) Dle zákona o vojenské policii by tedy její působení bylo v případě nasazení AČR omezeno na vojáky a vojenskou techniku, kteří by působili při plnění úkolů na území ČR.

Dle § 3 zákona o vojenské policii je Vojenské policii vymezen okruh osob, vůči kterým působí (vojáci v činné službě a osoby, které páchají činnost vůči vojákům a vojenským objektům). (49) Ovšem Vojenská policie plní řadu úkolů (viz výše), které jsou často velmi podobné těm, které plní Policie ČR. S toho lze usoudit, že by v případě krizové situace její příslušníci mohli být využiti k plnění některých úkolů Policie ČR, zejména souvisejících s ostrahou státní hranice a vybraných objektů, kontrolou dopravních prostředků a dohledem nad bezpečností ve vybraných lokalitách. V tuto chvíli je ovšem limitována platnou legislativou.

Hlavním úkolem vojenské policie by byla činnosti ve prospěch nasazených útvarů AČR. Jednalo by se o doprovod SaP AČR na místo určení, ochranu osob, vojenské techniky, materiálu a dohled nad dodržováním kázně a pořádku v prostorech nasazení. Případně s ohledem na situaci by bylo možné nasazení k plnění dalších úkolů policejní ochrany dle aktuálních kapacit, schopností a technických možností VP.

Tabulka 8 SWOT analýza: využití vojenské policie (vlastní zpracování)

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">• Kvalitní vybavení srovnatelné s PČR• Celostátní dislokace	<ul style="list-style-type: none">• Nedostatečná erudice v oblasti civilního práva
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none">• Možnost využít VP v místě působení	<ul style="list-style-type: none">• Využití pro přímou pomoc při této

AČR	situaci není zakotveno v legislativě <ul style="list-style-type: none"> • Pravomoci pouze vůči příslušníkům OS a v objektech OS a MO
-----	---

5.1.5 Využití ženijní podpory

Ženijní vojsko je podpůrnou složkou AČR, určenou k poskytování ženijní podpory. Vyčleněné SaP mohou být využity ve prospěch, případně posílení PČR. Na území ČR mohou být ženijní jednotky AČR použity při podpůrných operacích v rámci IZS, k asistenci PČR a plnění dalších úkolů, včetně střežení objektů. Cíli ženijní podpory z pohledu řešené problematiky v oblasti činnosti vojsk jsou podpora pohybu vojsk a zajištění podmínek pro jejich efektivní fungování. V oblasti pomoci civilním osobám jde o budování uprchlických center, obnovu infrastruktury, zajištění zásobování a plnění humanitárních úkolů. Tyto úkoly by ženijní vojska na území ČR z pravidla plnila v součinnosti s dalšími složkami IZS, civilními organizacemi, případně i s ostatními druhy vojsk. V rámci podpory ochrany vojsk je AČR schopna pomocí ženijních opatření realizovat celou škálu úkolů. Pro potřeby této práce můžeme uvést přípravu a budování ochranných staveb a prostorů, úpravy komunikací, z odolňování a výstavbu ochranných zařízení infrastruktury, klamání (maskování, skrytí), úpravy terénu a ženijní průzkum. (50)

Ženijní opatření, která by byla využita zejména na státní hranici ČR, jsou zcela výjimečná a jejich budování by se dalo uvažovat pouze v případě, kdy by uprchlická vlna nabyla nekontrolovatelného rozsahu a jiné uvažované možnosti by pro její zvládnutí nebyly dostatečné. AČR dokáže vybudovat nezbytné objekty, jakými jsou kontrolní a strážní stanoviště, úkryty pro pozorovatele a další stavby, které by posílily efektivitu bezpečnostních opatření. Dále by bylo možné ženijní podporu využít pro tvorbu zátarasů na cestách či v terénu, stavbu plotů a výstavbu nutné logistické infrastruktury. Tyto zátarasy by byly v případě masivního přílivu osob užitečné ve smyslu zamezení jejich průchodu či jejich usměrnění do předem připravených kontrolních stanovišť. (45)

Pro plnění úkolů ženijní podpory AČR je určen 15. ženijním plukem Generála Karla Husárka, jehož součástí jsou dva ženijní prapory. 151. ženijní prapor Bechyně, který slouží k podpoře úkolových uskupení při plnění nejsložitějších úkolů ženijní podpory, podpory EOD (pyrotechnická služba) a plnění úkolů ve prospěch IZS. 153. ženijní prapor Olomouc

zajišťuje ženijní podporu při činnostech AČR, ženijní opatření k omezení pohybu nepřítele, zabezpečení pohybu vlastních vojsk a všeobecnou ženijní podporu ochrany jednotek. Ve prospěch IZS poskytuje odřady k provádění záchranných a likvidačních prací. Hlavním úkolem pluku vedle ženijní podpory AČR je podpora IZS a plnění humanitárních úkolů.

(51)

Z výše uvedeného vyplývá, že ženijní vojsko dokáže plnit mnoho různorodých úkolů. Tyto schopnosti nejsou primárně uvažovány pro poskytnutí pomoci při migraci velkého rozsahu, ale myslíme si, že potenciál ženijního vojska v této oblasti je velký. Při nastalé potřebě ochrany státních hranic by bylo možné ženijní vojsko využít pro ženijní průzkum terénu v určených oblastech. Cílem tohoto průzkumu by bylo analyzovat určenou oblast s ohledem na vhodné vybudování pozorovacích a kontrolních stanovišť a dále pro případnou výstavbu zátarasů na hraničních územích. V této oblasti ženisté mají zkušenosti ze zahraničních misí, které by mohly efektivně uplatnit i ve výše uvedených případech. Na základě provedeného průzkumu jsou ženijní jednotky schopny sami zajistit výstavbu výše zmíněných objektů a zajistit terénní úpravy, případně při těchto činnostech participovat s jinými subjekty. Stejně tak je možné ženijní vojsko využít při budování uprchlických táborů a MZHP. Spolupráce ženijního vojska se záchrannými útvary HZS ČR by vytvořila poměrně rozsáhlé úkolové uskupení, které by dokázalo v poměrně krátké době zajistit rozsáhlé nouzové ubytovací kapacity a logistické zabezpečení. V případě nekontrolovatelného vstupu migrantů na území ČR je ženijní vojsko schopno ve spolupráci s dalšími subjekty pomoci zabezpečit ochranu státní hranice. Jednalo by se zejména o budování zátarasů, kontrolních a pozorovacích stanovišť a zneprůchodnění cest na určených exponovaných místech. Tak by byl usměrňován proud uprchlíků k oficiálním hraničním přechodům, případně dalším místům, kde by byla zřízena kontrolní stanoviště.

Jednou z poměrně rychlých variant zabezpečení státní hranice je výstavba nevýbušných zátarasů drátěného typu. Jedná se o zátaras tvořený tzv. concertinou, což je vlnitý žiletkový drát. Tyto zátarasy jsou standardně tvořeny položením několika vrstev tohoto žiletkového drátu, který jsou protkány vodičnými ocelovými dráty a následně stahovány. Vhodné je kombinovat tento postup s využitím reliéfu terénu tak, aby bylo při zabezpečení oblasti uplatněno i přírodních překážek, jakými jsou např. vodní toky, prudké vyvýšení, skály. Tento typ zátarasu není snadné překonat, neboť každý zátaras má význam pouze, pokud je zajištěna jeho ochrana. To znamená, že vybudovaný zátaras výrazně zpomalí možnost prostupu státní hranice, ale sám o sobě problém nevyřeší. Pro efektivní využívání

vybudovaných zátarasů je nutné je doplnit fyzickou ochranou – patrolací. Ta by mohla být prováděna pěšími či motorizovanými hlídkami, případně za pomoci technických prostředků (viz kapitola 5.1.8).

Další formou ženíjního zabezpečení, které by ovšem kladlo větší nároky na použitou techniku a personál, by bylo provádění terénních úprav s cílem omezit průchodnost vybraných oblastí. Toto řešení by mohlo být použito v místech, kde by výstavba standartního zátarasu nebyla efektivní, nebo pokud by byl očekáván masivnější příliv osob, přes danou lokalitu a samotný zátaras by nebyl dostatečný.

Tabulka 9 SWOT analýza: využití ženíjní podpory (vlastní zpracování)

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Široké možnosti uplatnění techniky a zkušeností • Kvalitní výcvik • Vysoká míra všeobecných znalostí • Rozmanité technické vybavení • Kvalitní logistická podpora 	<ul style="list-style-type: none"> • Omezená personální kapacita • Nedostatečné množství materiálu pro plnění rozsáhlých úkolů • Nutné dovybavení potřebným materiálem
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Získávání zkušeností v zahraničních misích a cvičeních • Sdílení znalostí s ostatními spojeneckými armádami • Zajistit odbornou přípravu přímo pro plnění těchto úkolů 	<ul style="list-style-type: none"> • Neochota státní správy nasadit tento typ opatření • Možná potřeba zajištění i jiných priorit

5.1.6 vojenská zdravotnická služba

Vojenská zdravotnická služba zajišťuje ucelené zdravotnické zabezpečení příslušníků ozbrojených sil. Vojenské zdravotnictví je podpůrnou složkou a své úkoly plní jako samostatný druh vojska. Současná struktura vojenského zdravotnictví je tvořena tak, aby byla schopna zajistit plnění úkolů zdravotnického zabezpečení vojsk AČR, ale také pro možnost posílit zdravotnickou infrastrukturu státu v případě vzniku krizových situací.

Hlavními úkoly Vojenské zdravotnické služby jsou zajištění léčebné a preventivní péče pro vojáky, příprava vojenského zdravotnického personálu, školení vojáků v první pomoci, organizace zdravotnických opatření, včetně posuzování schopnosti k vojenské službě a zásobování zdravotnickým materiálem a technikou, zajišťování připravenosti k plnění úkolů při řešení krizových situací a k plnému rozvinutí SaP vojenské zdravotnické služby, řízení a organizace veterinárního zabezpečení AČR. (52)

Vojenská zdravotnická služba disponuje mobilními terénními zdravotními týmy, dvěma polními nemocnicemi a dokáže zajišťovat i hygienicko – epidemiologická opatření. S poskytováním zdravotní pomoci migrantům má faktické zkušenosti ze zahraničních misí. Jistým problémem je stáří používaného zdravotnického vybavení polních nemocnic, které je stále udržováno v provozu, přičemž může být již morálně zastaralé. Velkou předností AČR je plně vybavená polní nemocnice, která může být v případě nutnosti nasazena přímo v místě potřeby. Kapacita polní nemocnice je 40 – 80 ambulantních ošetření za den a deset jednodušších nebo pět náročných chirurgických operačních výkonů. Jedna polní nemocnice má kapacitu 25 lůžek, z toho tři až čtyři jsou vyčleněna pro jednotku intenzivní péče. Zásoby jsou standardně připraveny na 30 dní činnosti. Nutné je zmínit, že ve vojenském lékařství absentují některé specializace ve zdravotnictví, např. gynekologie a pediatrie.

Tabulka 10 SWOT analýza: vojenská zdravotnická služba (vlastní zpracování)

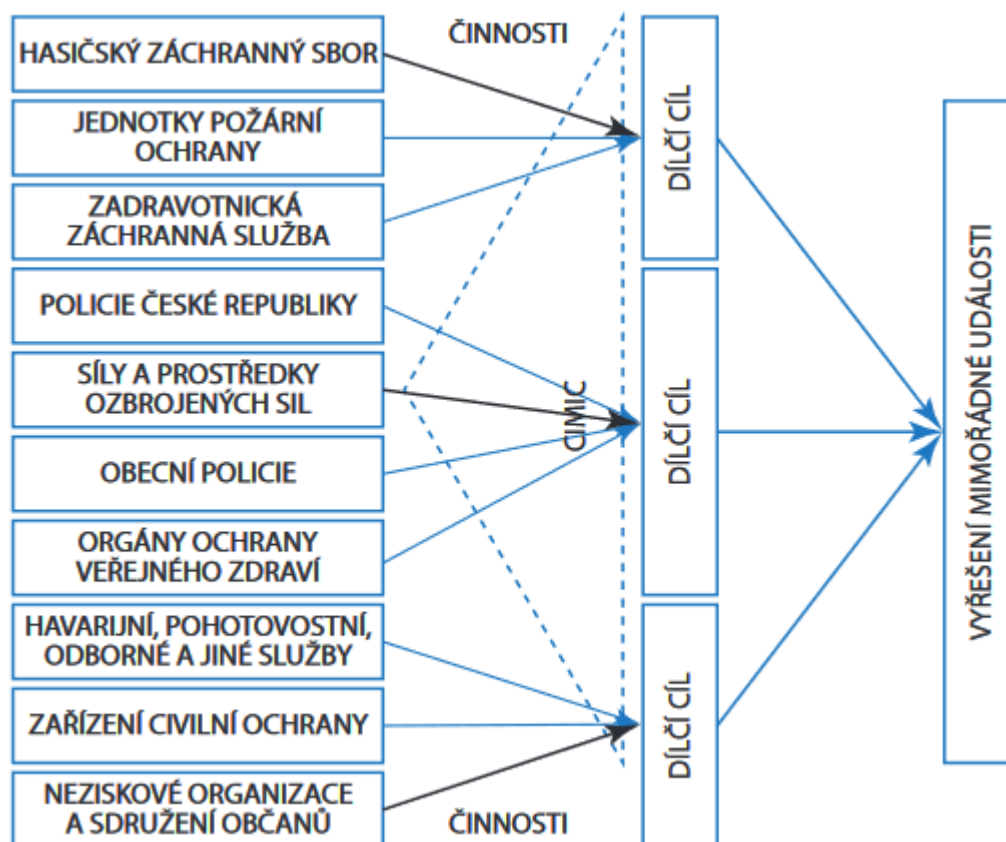
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • AČR disponuje třemi plně vybavenými a kvalitně personálně zajištěnými nemocnicemi • AČR disponuje dvěma polními nemocnicemi s možností nasazení přímo v místě potřeby 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatek personálů pro rotace • Stárnoucí vybavení polních nemocnic • Neexistence některých zdravotnických oborů (gynekologie, pediatrie)
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Zajistit cvičení a odbornou přípravu zaměřené na danou problematiku 	<ul style="list-style-type: none"> • Neochota zdravotnického personálu pomáhat migrantům • Legislativně není řešeno využití pro civilní obyvatelstvo na území ČR

5.1.7 Civilně vojenská spolupráce a psychologické operace

CIMIC

Civilně vojenská spolupráce (CIMIC – Civil military cooperation) se zabývá zejména řešením vztahů a sporných otázek mezi vojenskými silami a civilním prostředím. Hlavními subjekty, kterými se zabývá, jsou tedy: národní ozbrojené síly, spojenecké sály a civilní prostředí. Hlavními úkoly jsou zajištění civilního prostředí a jeho ovlivnění a spolupráce mezi civilními a vojenskými orgány. Cílem CIMIC je podpora vojenských misí pro zdárné dosažení cílů společných pro vojenskou i civilní sféru. Dle standardu NATO AJP – 3.4.9. je CIMIC definován jako: „*Koordinace a spolupráce, na podporu mise, mezi velitelem NATO a civilními aktéry, včetně místního obyvatelstva a jeho představiteli, jakož i mezinárodními, národními a nevládními organizacemi a agenturami.*“ (53 str. 29)

Využití civilně vojenské spolupráce se jeví jako vhodné i v rámci operací AČR na domácím území, kdy by se jednotky CIMIC použily zejména pro koordinaci metod a dílčích cílů ke splnění společného zájmu jednotlivých zainteresovaných aktérů. Specialisté z CIMIC mají praktické zkušenosti z monitorování krizových situací. Na území ČR byl CIMIC poprvé využit při povodních v roce 2002, kdy týmy CIMIC vyhodnocovaly postižené oblasti a následně zjištěné informace předávaly příslušným krizovým štábům. Hlavními úkoly bylo vyhodnocování situace v postižených oblastech, zjišťování potřeb obyvatelstva, zprostředkování okamžité humanitární pomoci, nasměrování činnosti humanitárních organizací a koordinace poskytování humanitární pomoci obyvatelstvu. Dalšími úkoly, které by jednotky CIMIC plnily, by bylo řešení problémů, se kterými se ozbrojené síly potýkají při plnění svých úkolů. Ze zkušeností, získaných v zahraničních misích, se nejčastěji jedná o neakceptování role OS představiteli místní samosprávy, nejasné rozdělení úkolů mezi AČR a civilními organizacemi při plnění humanitárních úkolů, problémy v koordinaci činností, neinformovanost mezi jednotlivými nasazenými složkami, zkreslování informací předávaných médiím, nedostatečné plnění závazků plynoucích z uzavřených dohod a vyžadování OS k plnění úkolů, pro které nemají mandát. (54)



Obrázek 5 Úloha CIMIC při využití ozbrojených sil ve prospěch IZS (55)

Jednotka CIMIC má také mnohé zkušenosti ze zahraničních operací, což jim přináší velice potřebné znalosti různých kulturních prostředí, které by byly využitelné i při práci s imigranty. Příslušníci jednotky CIMIC jsou dobře jazykově vybaveni tak, aby mohli být nasazeni v různých oblastech světa.

PSYOPS

PSYOPS je definováno jako „Plánované a cílevědomé psychologické působení na cílové skupiny, prováděné v době míru, za stavu vnějšího ohrožení státu a v době války, zaměřené na cílové skupiny k ovlivnění jejich postojů a chování, pro dosažení politických a vojenských cílů stanovených představiteli státu a Armády České Republiky.“ (56 str. 1)

V oblasti psychologických operací mají příslušníci za pomoci psychologického působení dosáhnout takových emocí, postojů a chování cílové skupiny, které jsou žádoucí. Tyto schopnosti byly zatím využity pouze ve v zahraničních misích. Na území ČR je možnost realizovat kampaně prostřednictvím Ministerstva obrany ČR. Základními úkoly psychologických operací jsou oslabení odhodlání protivníka klást odpor nebo vést bojovou

činnost, přispět k zisku pozitivního hodnocení prováděných akcí, posílit podporu pro vytyčené cíle a získat pro ně podporu od nezainteresovaných cílových skupin.

103. centrum CIMIC/PSYOPS

Začátek působení jednotek CIMIC v AČR sahá do roku 1998, kdy byl vytvořen tým pro operaci SFOR v rámci NATO. První samostatné středisko v AČR bylo zřízeno v roce 2001. 103. centrum CIMIC/PSYOPS je dislokováno v posádce Olomouc. Jeho jednotky jsou určeny k plnění úkolů civilně – vojenské spolupráce a psychologických operací při úkolových uskupeních AČR a v zahraničních operacích NATO. Příslušníci centra úspěšně plnili úkoly v Bosně, Iráku, Kosovu a Afghánistánu. Jejich činnost je provázána s prací humanitárních organizací, s jejichž pomocí dokáže lépe poskytovat humanitární pomoc. (57)

Návrh využití při konkrétní KS

Využití jednotky CIMIC/PSYOPS při migraci velkého rozsahu by bylo dle našeho názoru vhodné. Tato jednotka mají bohaté zkušenosti s působením v zahraničních misích a částečně i s operacemi na domácím území. Její příslušníci dokáží spolupracovat s orgány místních samospráv, s místním obyvatelstvem a také, což se jeví jako nejdůležitější, mají zkušenosti s jednáním s rozmanitými etnickými skupinami, z nichž každá má různou mentalitu, která se často neshoduje s našimi zvyklostmi. Činnost této jednotky by mohla napomoci při udržování pořádku v místech nasazení, zjišťování potřeb migrantů a koordinaci humanitární pomoci pro její co nejefektivnější využití. Každá skupina migrantů má odlišené nároky, ať už jde o poskytování materiální pomoci, či naplňování duchovních nebo psychologických potřeb. Proto by specialisté z CIMIC mohli analyzovat a monitorovat smýšlení a nálady příchozích migrantů, což by mohlo v případě vyhrocených situací přispět k jejich zklidnění. Další využití by jednotky našly v oblasti psychologické, kdy by mohly ve spolupráci s dalšími organizacemi přispět k minimalizaci sociálně nežádoucích jevů, přesvědčení migrantů o smysluplnosti nastavených opatření a v neposlední řadě snížit možnost radikalizace jejich postojů. Další využitelnou možností by byla spolupráce s místním obyvatelstvem. V tomto ohledu by specialisté CIMIC dokázali vyvolat diskuzi o vzniklé situaci a zdůvodnit obyvatelům důvody nasazení AČR a dalších složek při řešení této situace. Dále by se mohli pokusit rozmělnit obavy občanů, které by jistě v oblastech s vysokou koncentrací migrantů vznikaly a mohly by potencionálně ohrozit vývoj celé operace. Při této činnosti by se jednalo zejména o poskytování

pravdivých a relevantních údajů o průběhu situaci, stavu jejího řešení a prognóz dalšího vývoje. Udržení klidu obyvatelstva je nesmírně důležité. Nevhodné chování, případně radikalizace některých skupin občanů by měla nepříznivé důsledky na celou situaci a bezpečnost všech zainteresovaných subjektů

Tabulka 11 SWOT analýza: CIMIC a PSYOPS (vlastní zpracování)

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Zkušenosti ze zahraničních operací • Jazyková vybavenost • Znalost různých kulturních zvyklostí a náboženství • Jednotka PSYOPS má zkušenosti s ovlivňováním veřejného mínění cílových skupin, které by mohlo přispět k dosažení cílů 	<ul style="list-style-type: none"> • Jiné priority jednotky CIMIC • Personál pro rotaci • Nedostatek technického vybavení
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Účastnit se cvičení i pro možnost využití na domácím území • Jednotka CIMIC by mohla zajistit koordinaci činnosti mezi OS a dalšími organizacemi 	<ul style="list-style-type: none"> • Neochota spolupráce civilního sektoru s AČR • Nízké povědomí o schopnostech jednotky CIMIC

5.1.8 Ochrana státní hranice

Pokud by v rámci krizové situace bylo nutné zajistit částečné střežení státní hranice, znamenalo by to zvýšení nároků na PČR jak v oblasti personální, tak i materiální. V tomto případě by bylo účelné využít další složky, které jsou schopny v rámci střežení hranice operovat. Zásadní postavení by v tomto ohledu měla AČR, která mimo potřebných personálních kapacit disponuje také technickými prostředky střežení, které by mohla pro tyto potřeby poskytnout.

Pro samotné fyzické střežení jsou vojáci AČR vybaveni i vycvičeni, své schopnosti si ověřili i v rámci zahraničních misí. Pro samotnou ostrahu státních hranic disponuje AČR spojovacími a průzkumnými prostředky, výstrojí pro práci i za nepříznivých klimatických podmínek a služebními psy, kteří se pro tento úkol dají taktéž využít. Využití technických prostředků střežení by pomohlo snížit personální nároky na ostrahu a také ji zefektivnit. Využití by našly při fyzické ochraně a kontrole státní hranice a přilehlých oblastí. Důležitou roli by v této oblasti sehrály bezpilotní prostředky vybavené kamerovými systémy s živým přenosem na dohledové pracoviště. Jejich současné technické parametry umožňují operovat v jakékoliv denní době a jsou téměř neslyšitelné, což snižuje riziko jejich odhalení. Dokáží pokrýt poměrně rozsáhlé oblasti, které by jinak byly těžko přístupné. Mimo leteckých prostředků by bylo možné využít také konvenční prostředky střežení, jakými jsou optické a optoelektronické prostředky, laserové dálkoměry, termovizní radary, kamery pro noční vidění a dalekohledy. Tyto prostředky mohou být využity v pozemním provedení, případně mohou být instalovány do bezpilotních zařízení. Vybavenost AČR prostředky pro průzkum a střežení je na relativně vysoké úrovni a jejich využití bylo několikrát vyzkoušeno v zahraničních misích. (45) Aktuálně by ovšem bylo možné pro zajištění ostrahy státní hranice využívat pouze pozemní techniku, případně prostředky instalované ve vrtulnících a letounech. Použití bezpilotních prostředků, ačkoli jimi AČR disponuje, není zatím ošetřeno legislativně.

Musíme si uvědomit, že ochrana státních hranic je primárně v gesci PČR. Armáda České republiky může, v případě náhlého tlaku migrantů na hranice ČR, poskytnout účinnou pomoc, ale její úloha nemůže být dlouhodobá. Tento úkol by zaměstnal vysoký počet jejich příslušníků, a pokud by příliv migrantů trval dlouhou dobu, mohlo by dojít k vyčerpání kapacit AČR. Ke snížení personální náročnosti by přispělo využití moderních prostředků střežení, které vyžadují jen minimální obsluhu a je možno pomocí nich zajistit rozsáhlé oblasti. Reálně by tedy bylo využití technických prostředků AČR včetně odborné obsluhy a do samotné fyzické ostrahy hranic nasadit jen nezbytný počet příslušníků AČR. Ti by působili zejména ve smíšených hlídkách s PČR, případně na vybraných kontrolních stanovištích.

Pro ochranu státní hranice je v tuto chvíli vyčleněno celkem 4000 vojáků, jejichž nasazení by probíhalo ve směnném režimu. To znamená, že v aktivní službě by v jednu dobu bylo nejvýše 1000 příslušníků AČR. AČR je schopna pro nasazené vojáky zajistit komplexní zabezpečení, zejména ubytování a stravu. Pro tyto účely využívá buď svých

vlastních zařízení, nebo smluvně zajištěných poskytovatelů. Ubytování by bylo řešeno s ohledem na místo nasazení. Jsou možné tři základní varianty. Ubytování v některém z blízkých vojenských útvarů, pokud by byl v dostupné vzdálenosti od místa nasazení. Smluvně zajištěné ubytování u soukromých provozovatelů, jako jsou hotely, ubytovny, penziony a další, případně lze využít prostory měst a obcí, jakými jsou například školy, internáty a další. Poslední možností ubytování je výstavba vlastního ubytovacího tábora s využitím stanů. Poslední řešení se jeví jako vhodné, pokud by místo nasazení bylo odlehlé, případně by z různých důvodů nebylo možné zabezpečit ubytování jinými způsoby. V případě stravování jsou nejpravděpodobnější dvě možné varianty. První možností, která je v současné době AČR preferována v případě absence armádního zařízení v dané lokalitě, je využití služeb soukromých provozovatelů (jidelny, restaurace), a zajištění dovozu připravené stravy do místa dislokace. Druhou možností je zajištění vlastního stravování ve formě polní kuchyně. Smluvní zajištění dodávek stravy je nejefektivnější variantou. Odpadá nutnost dalšího personálu a zajištění dodávek potravin pro přípravu pokrmů, stejně tak je příznivá i cena takto zajištěné stravy.

Tabulka 12 SWOT analýza: ochrana státní hranice (vlastní zpracování)

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Široké spektrum využitelných moderních technických prostředků • Pro tento úkol lze využít všechny druhy vojsk • Soběstačnost • Kvalitní logistické zabezpečení a podpora • Dobře zvládnuté procedury střežení s možností nasazení i za nepříznivých klimatických podmínek 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatečné personální kapacity • Dislokace útvarů AČR nepokrývá rovnoměrně území ČR
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Rozvíjet tyto schopnosti účastí na společných cvičení s PČR případně v zahraničí 	<ul style="list-style-type: none"> • Brzké vyčerpání personálních kapacit při dlouhodobém nasazení

5.1.9 Vyhodnocení

Z provedené analýzy vyplývá, že nejvýznamnějším úkolem pro AČR by bylo její využití pro posílení PČR, potažmo posílení PČR při ochraně státní hranice. Zejména z toho důvodu, kdy tyto úkoly jsou stanoveny v typovém plánu a AČR s nimi v případě nastalé situace počítá, provádí cvičení, která tyto schopnosti prověřují a jsou stanoveny standardní operační postupy pro jejich provedení. Nicméně můžeme konstatovat, že využití AČR by mohlo být daleko širší, než je v současné době oficiálně uvažováno.

Oblastí, ve které se AČR zdá být efektivně využitelnou, je možnost poskytnutí humanitární pomoci. Toto tvrzení dokládají zkušenosti získané ze zahraničních misí i například pomoc v rámci ČR během proběhlých povodní. Zde se AČR jeví jako velice efektivní. Kladem jsou zejména logistické kapacity a vysoká schopnost organizace přidělených činností. Zahraniční zkušenosti hovoří jasně. Provoz uprchlických táborů je věc nesmírně náročná a nepředvídatelná. Přináší s sebou mnohé problémy, zejména v oblasti bezpečnosti, organizace a logistiky. Navrhujeme tedy prověření současných materiálních kapacit AČR pro poskytování humanitární pomoci, zejména prostředků využitelných pro ubytování a stravování. Dále prověření možnosti spolupráce s nestátními humanitárními organizacemi a zvážení možnosti konsolidace prostředků v užívání MO ČR se silami a prostředky, kterými disponuje MV ČR tak, aby byla zajištěna co možná nejvyšší efektivita poskytnuté pomoci.

Poměrně opomíjenou problematikou je nasazení jednotky CIMIC/PSYOPS. Tato jednotka není samozřejmě, jak již bylo zmíněno, primárně určena pro nasazení na území ČR. Ovšem i taková nasazení poměrně úspěšně proběhla, zejména při řešení následků povodní. Příslušníci této jednotky dokáží zprostředkovat komunikaci mezi zasahujícími složkami, migranty, místním obyvatelstvem a samosprávou. Tento druh komunikace je rozhodující pro ovlivnění veřejného mínění ve prospěch nasazených subjektů. Je důležité si uvědomit, že pro zdárné zvládnutí rozsáhlých krizových situací je nutný koordinovaný postup a spolupráce více aktérů, a to i nestátních organizací a také podpora místního obyvatelstva. V tomto ohledu může tato specifická jednotka přinést pozitivní výsledky. Zejména obyvatelstvem jsou příslušníci AČR vnímáni velmi pozitivně, a pokud jim ve spolupráci s dalšími složkami IZS vysvětlí postup a důvody nasazení, dokáží tím snížit sociální napětí a předcházet vzniku možných konfliktů. Navrhujeme vyvolat debatu o možnosti využití těchto jednotek na území ČR ve spolupráci s MV ČR, kdy by si

specialisté MV ČR a AČR mohli vzájemně předat své zkušenosti a v případě potřeby většího nasazení zajistit zkvalitnění a zvýšení rozsahu poskytovaných služeb a činností.

Využití ženíjní podpory je až krajním krokem v případě, že by nešlo migrační vlnu zvládat standardními postupy. AČR má v této oblasti mnoho zkušeností z působení v zahraničí a dokáže zajistit opatření tak, aby byl proud osob usměrněn do registračních míst a státní hranice nebyla překračována nelegálně. Jednalo by se o logisticky a personálně náročné operace, které by nešlo provádět ihned, ale byla by nutná příprava. Ženíjní vojsko AČR je ovšem schopné tyto činnosti provádět bez větších problémů. Jeho příslušníci jsou znalí problematiky, o čemž svědčí několik proběhlých cvičení a operací. Dalším vhodným ženíjním úkolem by byla výstavba uprchlických táborů, případně dočasných vojenských základen. Limitujícím bodem v těchto oblastech jsou zejména personální a materiální kapacity. Po technické i odborné stránce by nemělo docházet k větším problémům. Dle našeho názoru by v případě masivní migrační vlny mělo být více zvažováno nasazení ženíjní podpory k usměrnění případného proudu migrantů přes státní hranici, jak se již prakticky osvědčilo v evropských státech, které byly migrací zasaženy nejvíce. Armáda je často jedinou složkou, která disponuje potřebnými zkušenostmi, technikou a částečně i materiálem pro zajištění ženíjních opatření, do kterých by patřila i případná výstavba drátěných zátarasů na tzv. „zelené hranici“ případně blokády vybraných komunikací. Jako problematickou zde spatřujeme zejména absenci potřebného množství materiálu pro zajištění těchto opatření a nedostatečné personální zdroje. Pro zajištění připravenosti na tato opatření by bylo vhodné provést geografickou analýzu oblasti státních hranic, kde by bylo zvažováno tyto zátarasy v případě potřeby budovat. Zejména s ohledem na přírodní podmínky v těchto lokacích – využití přírodních překážek, jakými jsou vodní toky, rašeliniště, skalní útvary a další přirozené bariéry, které samy o sobě tvoří překážku a není potřeba provádět mimořádná opatření. Stejně tak by bylo vhodné provést analýzu množství potřebného materiálu pro stavbu zátarasů a odhad potřebných sil a prostředků pro jeho výstavbu, včetně predikce nákladů a předjednání spolupráce s civilním sektorem.

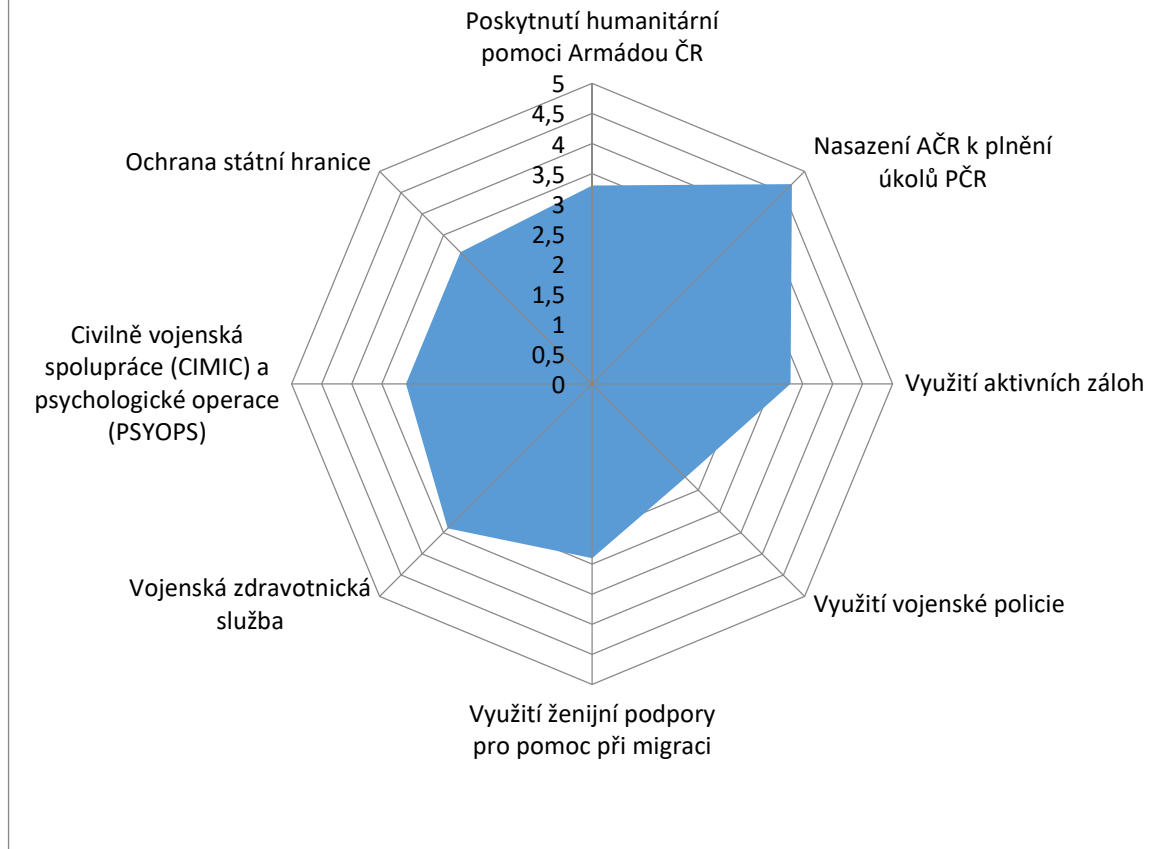
Využití Vojenské policie pro pomoc při migraci velkého rozsahu by v současné době naráželo na legislativní problémy. Dle současné právní úpravy je působnost VP omezena pouze na resort MO ČR. Ovšem s jejím nasazením se počítá zejména v místech s následnou dislokací příslušníků AČR a doprovodech techniky na místo nasazení. VP by tedy mohla provádět hlídkovou činnost v okolí míst nasazení AČR a samozřejmě řešit případné protiprávní jednání nasazených vojáků. VP disponuje moderní technikou srovnatelnou

s PČR a dále mnoha druhy monitorovacích prostředků využitelných při ostraze státní hranice, případně vojenských objektů. Navrhujeme tedy prověřit současné personální a technické kapacity vojenské policie, provést analýzu jejich schopností nasazení a zvážit vhodnost změny stávající právní úpravy s rozšířením její působnosti směřující zejména k posílení PČR.

Aktivní záloha je prvním článkem, který lze využít při potřebě doplnění profesionálních vojáků. Využití by měla zejména při vyčerpání lidských zdrojů, nutnosti rotace, případně rozšíření počtu nasazených příslušníků AČR. Limitujícím bodem v této oblasti je možná délka operačního nasazení v rámci činné služby vojáků v aktivní záloze. Ta je omezena na sedm měsíců za jeden kalendářní rok. K operačnímu nasazení se voják v AZ povolává povolávacím rozkazem. Standardní lhůta pro nástup činné služby činí 30 dní, ale v případě závažných situací může být povolávacím rozkazem tato lhůta zkrácena. Toto činí z vojáků AZ poměrně flexibilní sílu, kterou lze v případě nutnosti nasadit. Neočekáváme, že by vývoj migrační krize nebyl předvídatelný, což by umožnilo využít standardní povolávací doby, případně vyčlenit časový prostor, před samotným nasazením k odborné přípravě těchto příslušníků. Jisté limity příslušníků AZ spatřujeme v možné nižší odborné způsobilosti ve specifických oblastech nasazení. Kladně lze hodnotit zejména jejich motivaci a ochotu pro nasazení v rámci dobrovolného převzetí branné povinnosti. Při nasazení příslušníků AZ můžeme očekávat problémy ekonomického charakteru, kdy by tito příslušníci poměrně rychle odešli z trhu práce. Lze tedy očekávat jistou neochotu zaměstnavatelů tyto osoby uvolňovat, což ovšem řeší příslušná právní úprava.

Využití armády má mimo výše uvedené poznatky značný psychologický efekt. Stát, který nasadí armádu pro řešení krizové situace, dává jasně najevo vážnost celé situace a zejména potvrzuje svou odhodlanost celou situaci vyřešit všemi dostupnými prostředky. Toto nasazení má tedy ze sociologického hlediska pozitivní vliv na veřejné mínění a vnímání stavu situace širokou veřejností.

Vyhodnocení celkových možností využití AČR při migraci velkého rozsahu



Obrázek 6 Vyhodnocení celkových možností využití AČR při migraci velkého rozsahu (vlastní zpracování)

Podkladem pro toto hodnocení byla numericky vyhodnocená SWOT analýza. Ta je vzhledem ke svému rozsahu přílohou č. 1 k této práci.

5.2 Cvičení s účastí AČR zaměřená na migraci

Armáda České republiky se s ohledem na aktuálnost problematiky migračních vln zúčastnila mnoha cvičení zaměřených na toto téma. Jednalo se o součinnostní cvičení s PČR, zahraniční cvičení v různých státech Evropy a další interní nácvičky, kterými AČR ověřuje své schopnosti.

Cvičení Brána 2016

Cvičení Brána 2016 konané 5. dubna 2016 bylo určeno pro příslušníky Pozemních sil AČR k procvičení postupů aktivace určených sil a prostředků AČR k posílení Policie ČR. Do cvičení byli zapojeni příslušníci 7. mechanizované brigády, 53. pluku průzkumu a elektronického boje a Velitelství pozemních sil. Cvičení se zúčastnilo 150 vojáků včetně potřebné techniky. Námětem cvičení bylo ověření připravenosti AČR na migrační krizi, kdy měly určené síly a prostředky AČR do dvou hodin od vyhlášení cvičení posílit jednotky Policie ČR na území Severomoravského, Jihomoravského a Zlínského kraje. Účelem cvičení bylo praktické procvičení postupů aktivace vyčleněných SaP, včetně ověření dojezdových časů a tras do příjmových stanovišť PČR. (58)

Součinnostní cvičení „MIGRACE“ 2015

Cílem součinnostního cvičení „MIGRACE 2015“, konaného 30. září 2015, bylo procvičení znovuzavedení střežení státní hranice a kontrol na hraničních přechodech, nácvik opatření uvedených v Typovém plánu – migrační vlna velkého rozsahu, procvičení součinnosti se SaP PČR a plnění úkolů PČR příslušníky AČR. Cvičení se uskutečnilo na 46 km dlouhém úseku česko – rakouské hranice na území Jihočeského a Jihomoravského kraje. Námětem cvičení byla situace, kdy zesílil tlak migrantů na státní hranice ČR s cílem je překročit. Na základě nařízení vlády ČR tedy došlo k aktivaci SaP PČR a AČR za účelem zavedení kontrol a střežení státní hranice a hraničních přechodů. Cvičení se zúčastnilo celkem 304 příslušníků AČR. První fáze cvičení byla zahájena již 29. září 2015, kdy začaly přípravy k plnění úkolu, a byla vyhlášena pohotovost. Dosažení prostoru nasazení došlo 30. září 2015 v 9:00 hod, následovalo samotné plnění úkolů a cvičení bylo ukončeno návratem vojáků do posádek. (59)

Štábní nácvik Agentury logistiky – Řešení krizových situací nevojenského charakteru při migraci

V září roku 2017 byl AČR – Agenturou logistiky proveden Štábní nácvik řešení krizových situací spojených s migrací. Hlavním účelem tohoto dvoudenního cvičení bylo zajištění logistické podpory jednotek AČR nasazených k plnění úkolů pořádkové a ochranné služby. Cvičené proběhlo ve spolupráci s Policií ČR, Celní správou a dalšími subjekty státní správy. Námětem byla modelová situace, kdy v Evropě vlivem rostoucího přílivu imigrantů z Afriky a Blízkého východu došlo k zesílenému tlaku na státní hranice a imigranti se snaží přes ČR vstoupit do států západní Evropy a Skandinávie. Největší počet

migrantů byl zaznamenán na hranicích ČR se Slovenskem a Rakouskem. Vzhledem k této situaci došlo k aktivování operačního střediska ředitelství Agentury logistiky a dalších souvisejících útvarů. Agentura logistiky AČR v této souvislosti musí zajistit komplexní logistickou podporu nasazených jednotek AČR – Pozemních sil AČR a Aktivních záloh. Jedná se především o ubytování, stravu, zásobování pohonnými a hmotami, zajištění tras pro přesun techniky a další logistické úkoly. Cílem cvičení bylo zajistit připravenost na tuto situaci, a prověřit schopnost reakce a spolupráce s dalšími zainteresovanými subjekty. (60)

Polní cvičení Aktivní zálohy HRADBA 2016.

Ve dnech 3. března – 22. dubna 2016 proběhlo ve Vojenském výcvikovém prostoru Libavá Polní cvičení Aktivní zálohy HRADBA 2016. Cílem cvičení bylo prověřit připravenost vojáků Aktivní zálohy k plnění úkolů při operačním nasazení a k vyčlenění sil a prostředků pro plnění úkolů Policie ČR. Dalšími nacvičovanými úkoly byly ochrana státní hranice a střežení objektů důležitých pro obranu státu. Součástí cvičení byla také vševojsková příprava. Tedy příprava topografická, střelecká, chemická, zdravotní, taktická a ženijní. Do cvičení bylo zapojeno všech 14 pěších rot z jednotlivých krajských vojenských velitelství s téměř 50 kusy techniky a více než 1100 příslušníků Aktivní zálohy. (61)

BALATON 2015

Cvičení BALATON 2015 bylo organizováno na základě bilaterální dohody mezi ČR a Maďarskem o provedení společného cvičení ozbrojených sil k posílení schopností společné ochrany vnějších hranic Schengenského prostoru. Do cvičení, které probíhalo od 13. října do 15. prosince 2015, bylo zapojeno 25 příslušníků Pozemních sil AČR s příslušnou vojenskou technikou

BLED 2015

Účelem cvičení BLED 2015, které probíhalo od 12. listopadu do 15. prosince roku 2015, bylo prověřit schopnosti AČR v oblasti posílení ochrany státních hranic, jak státních hranic ČR, tak vnějších hranic Schengenského prostoru. Armáda ČR na toto cvičení ve třech rotacích vyslala celkem 36 příslušníků Agentury vojenského zdravotnictví a 18 příslušníků 15. ženijního pluku s potřebnou technikou. (62) Ženisté v rámci cvičení pomáhali se zesílením ochrany státní hranice, zdravotníci se podíleli na organizaci zdravotnické péče a zdravotnickém zabezpečení migrantů. Cvičení bylo zaměřeno na prověření reakce

ozbrojených sil na nenadálé situace a přispělo k navýšení schopností AČR k ochraně státní hranice.

Shrnutí

AČR se neustále připravuje na hrozby, které plynou z aktuální bezpečnostní situace. Důkazem toho je uvedený přehled proběhlých cvičení zaměřených na problematiku migrace. Výčet není kompletní, ale zahrnuje nejvýznamnější cvičení proběhlá v posledních letech. Uskutečněná cvičení umožnila příslušníkům AČR vyzkoušet dojezdové časy na jednotlivá místa na hranicích, zahraniční cvičení byla zaměřena na nácvik ženíjných a zdravotnických opatření a ochrany státní hranice. Poměrně významné bylo cvičení HRADBA 2016, ve kterém příslušníci jednotek AZ cvičili ochranu státní hranice a objektů důležitých pro obranu státu, což je velmi významné, protože při dlouhodobé krizové situaci by tito příslušníci byli využiti pro rotaci, případně posílení nasazených útvarů.

Mimo samotná cvičení má AČR bohaté zkušenosti ze zahraničních misí. I když se zde nejednalo přímo o pomoc při migraci, tyto mise přispěly k získání zkušeností s prací v neznámém prostředí, s rozdílnými kulturami a pod velkým tlakem. Důležitou zkušeností bylo také nasazení AČR k posílení PČR v roce 2016, kdy bylo k tomuto úkolu vyčleněno 550 vojáků, kteří po dobu dvou měsíců hlídkovali ve společných hlídkách s příslušníky PČR na místech s vysokou koncentrací osob z důvodu zvýšené hrozby teroristických útoků. Toto nasazení prověřilo schopnosti vojáků k tomuto typu nasazení a vojáci díky němu získali mnoho praktických zkušeností. Přínos spatřujeme zejména v osvojení koordinace postupů s PČR a působením na veřejnosti, která přináší svá specifika pro obě strany

5.3 Přístup k řešení problematice v některých dalších státech

V této kapitole bude provedena analýza přístupu jednotlivých zemí k migračním vlnám velkého rozsahu s důrazem na využití ozbrojených sil jednotlivých států. Záměrně byly vybrány ty státy, které již mají s migračními vlnami zkušenosti.

5.3.1 Maďarsko

Na rozdíl od České republiky nepřijalo Maďarsko prakticky žádné dokumenty, které by řešily jeho migrační politiku. Celkově vláda Maďarska volí poměrně radikální přístup k řešení otázky migrace. Ovšem dle jejího vyjádření je tento postoj nastaven pouze vůči

ekonomickým migrantům. Oprávněné žadatele o azyl se Maďarsko snaží přijímat, což lze dokázat faktem, že v roce 2015 přijalo 508 uprchlíků a v roce 2017 dokonce 1294 osob. (63) Důležité je zmínit, že na rozdíl od ČR bylo Maďarsko vzhledem ke své poloze zasaženo daleko více než ČR. Dle srovnávací zprávy žadatelů o azyl v zemích Visegrádské čtyřky evidovalo Maďarsko v roce 2015 177 735 žadatelů o azyl, zatímco ČR pouhých 1525 osob. (63) Tento fakt do značné míry ovlivňuje přístup Maďarska k migraci. Takové množství osob znamená obrovský nápor na celou státní správu a je prakticky nemožné zvládnout ho běžnou činností a postupy.

Pokud jde o samotné řešení migrační vlny, jednalo Maďarsko poměrně radikálně. Při hranicích byly vystavěny celkem čtyři vojenské základny s kapacitou po 150 osobách, které měly být zárukou včasného nasazení vojáků v případě rozsáhlé migrační vlny a současně slouží pro zajištění jejich ubytování. Dalším opatřením byla výstavba téměř 136 km dlouhého plotu na hranicích s Chorvatskem a plotu v délce 170 km na hranicích se Srbskem. Na ochranu plotu jsou cíleně zaměřeni vojáci, kteří působí v již zmíněných základnách. Z pohledu AČR je poměrně zajímavý fakt, že v roce 2015 se na ochraně hranic nějakým způsobem podílelo více než 15 000 příslušníků maďarských ozbrojených sil. (64)

Hlavním opatřením Maďarska je tedy výstavba hraničního plotu a navazujících základen v jeho dosahu. Jedná se o základny v městech Kelebia, Hercegszántó, Bácsalmás a Madaras. Každá z těchto základen pojme standardně 150 vojáků, přičemž při nouzové situaci může pojmout až 300 osob. Na základnách mají vojáci k dispozici kompletní zázemí, včetně lékaře a volnočasových aktivit. Příslušníci dislokovaní na těchto základnách mají za úkol ostrahu státní hranice, zejména v oblasti vystavěných oplocení.

V rámci přípravy na možnou migrační vlnu velkého rozsahu se maďarské ozbrojené síly například v roce 2016 zúčastnily více než 40 domácích i zahraničních cvičení. Vojáci nasazení poblíž hranic dostávají zvláštní příplatky za tuto službu a jsou pro ně vytvořeny motivační programy. V oblasti technického vybavení se Maďarsko snaží modernizovat své prostředky pro účely ochrany státní hranice. Aktuálně zajišťuje opravy a zejména nákup nových vozidel, potřebných pro střežení hranice.

5.3.2 Slovinsko

Slovinsko nebylo nikdy zemí s vysokým přírůstkem imigrantů. Vždy převažovala povětšinou krátkodobá pracovní migrace. V oblasti strategických dokumentů má Slovinsko vytvořenou Koncepti ekonomické migrace 2010 – 2020, která se ovšem zaměřuje zejména na podmínky vstupu kvalifikovaných pracovní sil. Dalším dokumentem, který upravuje problematiku migrace, je Nařízení o integraci cizinců vydané slovinskou vládou, které řeší podporu jejich začlenění do společnosti.

Svou geografickou polohou se na počátku migrační krize Slovinsko stalo oblastí průchodu migrantů z Chorvatska do dalších západních zemí. Slovinsko se v tomto období snažilo imigrantům zajistit lékařskou péči, včetně preventivních zdravotních prohlídek a migranty registrovalo dle požadavků EU. Na podkladě vysokého počtu přicházejících osob se v březnu 2016 rozhodlo Slovinsko zamezit vstupu nelegálních migrantů na své státní území. Na své území začalo vpouštět pouze ty osoby, které požádaly o azyl ve Slovinsku, a bylo u nich zřejmé, že jejich migrace neprobíhá z ekonomických důvodů. Stejně tak, jako Maďarsko, začalo Slovinsko v roce 2015 se stavbou hraničního plotu, který má za cíl usměrnit proud migrantů (65) Ke stavbě plotu se Slovinsko rozhodlo po vyhocení situace a značnému nárůstu proudou migrantů. Ačkoli původně slovinská vláda nebyla pro tento typ řešení situace, vzhledem ke stavu věci bylo toto řešení vyhodnoceno jako nejúčinnější.

Slovinský parlament schválil nasazení armády k posílení policie v říjnu 2015. Armáda původně měla pouze podpůrnou funkci. Zajišťovala technickou a logistickou podporu pro policii a pomoc při poskytování humanitární pomoci. Na základě nařízení vlády ovšem začala později přímo posilovat policii při ochraně státní hranice. Slovinští vojáci od té doby mohli spolu s policií provádět přímou hlídkovou činnost na hranicích, zajišťovat nelegální běžence a v příhraničním území také udílet příkazy civilnímu obyvatelstvu. Dále byli vojáci v rámci ženíjní podpory využiti pro stavbu plotu na hranici s Chorvatskem, na které se podílela i AČR. Cílem nasazení armády bylo co nerychlejší zklidnění situace na hranicích, její stabilizace a nastavení jasných režimových opatření. Dalším úkolem, který byl slovinské armádě přiřčen, byla podpora provozu uprchlických táborů.

5.3.3 Rakousko

Rakousko patřilo během poslední migrační krize mezi cílové státy migrantů. Po Německu přijalo nejvíce žádostí o azyl a zároveň sloužilo jako tranzitní cesta pro postup migrantů dále na západ. K uprchlíkům zaujalo Rakousko poměrně vstřícný přístup, ale i přesto přijalo určitá bezpečnostní opatření.

Prvním z realizovaných opatření byla výstavba plotu na hranicích se Slovinskem a následně s Itálií. Tyto dva zátaras ovšem nenabývaly takových rozměrů, jako ploty stavěné Maďarskem a Slovinskem. Postaveny byly v nejexponovanějších místech s cílem usměrnění, nikoli zamezení, přístupu migrantů do přijímacích středisek. Dalším opatřením bylo nasazení armády při státní hranici s Itálií v oblasti Brennerského průsmyku, přes který proudili migranti do Rakouska. Součástí tohoto opatření byla také výstavba čtyř kontrolních stanovišť. Dalším opatřením bylo uvedení do pohotovosti 750 vojáků s potřebnou technikou, včetně čtyř obrněných transportérů Pandur, k nasazení na ochranu hranice s Itálií. Tito vojáci byli rozdělení do dvou úkolových uskupení s dobou aktivace nejpozději do 72 hodin od přijetí požadavku. (66)

5.3.4 Vyhodnocení

Na základě poznatků získaných v této kapitole můžeme tvrdit, že využití armády je reálnou možností k zajištění pomoci při migraci velkého rozsahu. Téměř všechny země, které se potýkaly s migrační vlnou, využily podpory, které jim jejich ozbrojené síly nabízely. Nejčastěji se jednalo o plnění ženijních úkolů, zejména stavby bariér – plotů na hranicích s cílem zamezení, případně v některých případech usměrnění proudu přicházejících osob. Dále byly jednotlivé armády nasazeny ke střežení státní hranice ve spolupráci s policií příslušného státu, případně k tomuto nasazení byly připraveny. Dále například slovinská armáda byla využita k plnění humanitárních úkolů, konkrétně zajištění provozu uprchlických táborů, kdy zvládla v krátkém časovém úseku od převzetí provozu konsolidovat situaci a zajistit jejich chod. Můžeme tedy konstatovat, že nasazení armády v případě rozsáhlých migračních vln je efektivní, účelné a významnou měrou přispívá ke zlepšení situace.

5.4 Zhodnocení míry rizika při nasazení AČR

Pro komplexní pohled na řešenou problematiku byla využita bodová polo – kvantitativní metoda „PNH“. Tato metoda nám pomohla ke zhodnocení rizik, se kterými by se SaP AČR mohly při nasazení k pomoci při migraci velkého rozsahu setkat. Pomocí této metody se vyhodnocuje míra rizika ve třech složkách (P), následky (N) a názor hodnotitele (H). **Pravděpodobnost** rizika je na škále určena od nahodilé (1), až po trvalou (5). **Následky** od absence újmy na zdraví nebo materiálu, bez narušení koordinace (1), až po velmi vysoké ohrožení zdraví s následným úmrtím, zničení techniky a nedokončení úkolu (5). **Názor** hodnotitele přiřazuje vliv riziku od zanedbatelného (1), až po větší počet nepříznivých a významných vlivů (5). Čím vyšší je hodnota, tím vyšší je riziko. Tyto hodnoty se mezi sebou následně vynásobí a získá se z nich rizikový stupeň (R). Dle vzorce $R = P \times N \times H$. (43)

Tabulka 13 Vyhodnocení míry rizika dle zjištěných hodnot (vlastní zpracování, dle (43))

R	Rizikový stupeň	Míra rizika
>1 00	I.	Nepřijatelné
51 - 50	II.	Nežádoucí
11 - 50	III.	Mírné
03.10	IV.	Akceptovatelné
< 3	V.	Bezvýznamné

Pro jednotlivé druhy ohrožení byla vypočtena různá hodnota možného rizika. Všechna ohrožení byla vyhodnocena rizikovým stupněm III. – mírné riziko. Nejvyšší hodnotu měl nedostatek technických prostředků a nedostatečné personální kapacity pro plnění úkolů, včetně nedostatku financí. Dalším významným ohrožením je pozdní nasazení AČR. Následuje nedostatečná odbornost příslušníků AČR k některým požadovaným činnostem a nejnižší hodnota ohrožení dle analýzy vyplynula z neochoty k nasazení AČR a nejasného stanovení úkolů. Vyhodnocení jednotlivých ohrožení a navrhovaná opatření ke snížení míry rizika z nich plynoucího jsou uvedena v následujících tabulkách.

Tabulka 14 Vyhodnocení míry rizika pro nasazení AČR pomocí metody „PNH“ (vlastní zpracování)

Druh ohrožení	P	N	H	Součin	Stupeň rizika	Míra rizika
Nedostatek technických prostředků	3	3	3	27	III.	Mírné
Nedostatečné personální kapacity	4	3	3	36	III.	Mírné
Pozdní nasazení AČR	2	3	4	24	III.	Mírné
Nejasné stanovení úkolů	2	2	3	12	III.	Mírné
Nedostatečná odbornost pro prováděné činnosti	3	2	3	18	III.	Mírné
Neochota k nasazení AČR	2	2	3	12	III.	Mírné
Nedostatek financí pro plnění úkolů	3	2	4	24	III.	Mírné

Tabulka 15 Tabulka rizik při nasazení AČR - opatření (vlastní zpracování)

Druh ohrožení	Navrhovaná opatření
Nedostatek technických prostředků	Zhodnotit současný stav potřebného vybavení a zvážit jeho obnovu, popřípadě rozšíření Zefektivnění akvizičních procesů v rámci resortu MO
Nedostatečné personální kapacity	Posílit rekruční schopnosti AČR a personální řízení Navýšit počet příslušníků AZ dle koncepce výstavby AČR na 5000 osob Zvýšení konkurenceschopnosti AČR na trhu práce
Pozdní nasazení AČR	Zvážit rozšíření možností využití armády k některým specifickým činnostem a uvést je v příslušných krizových plánech
Nejasné stanovení úkolů	Na úrovni AČR zpracovat konkrétní postupy činností k plnění jednotlivých úkolů Zvážit přidělení oblastí, na které by se AČR v rámci této KS specializovala a byla jejich garantem

Nedostatečná odbornost pro provádění činnosti	Aktivní účast na cvičeních spolu s PČR Pravidelná odborná příprava na jednotlivé činnosti – plnění úkolů, PČR, ženíjní opatření, ochrana státní hranice
Neochota k nasazení AČR	Do krizového plánu zahrnout další schopnosti AČR mimo posílení PČR
Nedostatek financí pro plnění úkoly	Navýšit rozpočet v oblasti výdajů na obranu na 2% ročního HDP, tak jak se ČR zavázala při vstupu do NATO Zajistit dlouhodobé a stabilní plánování rozpočtového rámce

5.5 Vyhodnocení cílů práce

Prvním cílem práce bylo zhodnotit současný stav migrační problematiky a možnosti využití AČR k poskytnutí pomoci při migraci velkého rozsahu. V teoretické části byl uveden přehled základních pojmů souvisejících s tématem a přinesen pohled na historický vývoj migrace. Dále byl popsán legislativní a bezpečnostní rámec migrační problematiky a uvedeny možnosti použití AČR.

Dalším cílem byla analýza možností použití AČR pro poskytnutí pomoci při migraci, která byla provedena v kapitole 5.1. Analýza schopností AČR k poskytnutí pomoci při migraci velkého rozsahu, kde byly analyzovány konkrétní možnosti pro využití AČR.

Třetím cílem bylo navrhnout možnosti pro zefektivnění schopností AČR pro pomoc při migraci velkého rozsahu. Tento cíl je částečně zpracován v provedených analýzách, konkrétní návrhy budou učiněny v diskuzi.

Čtvrtým cílem byl návrh dalších možností pro nasazení AČR nad rámec dosud zvažovaných opatření. Tento cíl je zpracován v kapitole 5.1. Analýza schopností AČR k poskytnutí pomoci při migraci velkého rozsahu a následněji podrobně rozebrán v diskuzi.

Posledním cílem bylo komparování navrhovaných metod využití AČR s praxí ve vybraných státech, kterých se migrační krize přímo dotkla. Praxe v jednotlivých státech je popsána v kapitole 5.3 Přístup k řešené problematice v některých dalších státech. Následně je tento cíl probírán v diskuzi.

5.6 Vyhodnocení hypotéz

Hypotéza 1

Armáda České republiky je připravena na poskytnutí pomoci při krizové situaci migrační vlna velkého rozsahu a plnění úkolů, které pro ni vyplývají ze současné právní úpravy.

Za současné situace se pro tento typ krizové situace počítá s využitím AČR k posílení PČR při ochraně státních hranic, případně s pomocí při zajišťování humanitární pomoci. Na základě provedených analýz bylo zjištěno, že AČR pro posílení PČR vyčleňuje až 4000 vojáků. Na tento typ nasazení proběhlo několik součinnostních cvičení a AČR se na tuto možnost pravidelně připravuje. Reálně byla již k posílení PČR využita v roce 2006 a toto nasazení proběhlo bez větších problémů. Pro poskytování humanitární pomoci disponuje AČR čtyřmi plně vybavenými materiálními základnami humanitární pomoci, které poskytnou zázemí až pro 1800 osob.

Můžeme tedy konstatovat, že hypotéza 1 byla verifikována.

Hypotéza 2

Armáda České republiky je schopna poskytnout pomoc při krizové situaci migrační vlna velkého rozsahu i nad rámec současných povinností.

Z provedených analýz vyplynulo, že AČR disponuje množstvím dalších schopností, které by mohly být k pomoci při migraci velkého rozsahu využity. Jedná se o využití ženijní podpory, nasazení jednotky CIMIC, využití kapacit vojenské zdravotnické služby, nasazení příslušníků AZ a VP. AČR disponuje propracovaným systémem řízení a velení, má rozsáhlé logistické kapacity a v současné době se navyšují počty vojáků v činné službě i příslušníků AZ. Další devizou AČR je velký počet technických prostředků, které by bylo možné nasadit. Jedná se zejména o vrtulníky a novou techniku včetně monitorovacích prostředků. Podrobnosti k jednotlivým oblastem jsou uvedeny v příslušných kapitolách práce.

Na základě provedených analýz můžeme konstatovat, že hypotéza 2 byla verifikována.

6 DISKUZE

Hlavním úkolem Armády České republiky je obrana ČR před vnějším napadením a plnění závazků plynoucích z mezinárodních smluv o společné obraně. Možnosti jejího využití jsou ovšem mnohem širší a zejména při krizových situacích na domácím území je její spektrum využitelnosti velmi rozmanité. AČR má s různými formami poskytování pomoci zkušenosti jak z tuzemska, tak i ze zahraničních misí. Systém zvládnutí krizí je všeobecně v ČR na vysoké úrovni a IZS je na ně kvalitně připraven. Ovšem v případě rozsáhlých krizových situací, jakou bezpochyby migrační vlna velkého rozsahu je, je pro jejich efektivní zvládnutí nutné využití dalších organizací mimo základní složky IZS. Nejvýznamnější složkou se z hlediska rozsahu schopností, personálního a materiálního vybavení jeví Armáda České republiky. Z hlediska poskytnutí pomoci AČR existuje několik způsobů jejího možného využití.

Při zpracování diplomové práce byly analyzovány jednotlivé možnosti využití AČR k poskytnutí pomoci při migraci velkého rozsahu. Z této analýzy plyne, že nejrealnější a současně nejvíce uvažovanou variantou využití AČR je její nasazení k plnění úkolů PČR ve spojení s ochranou státní hranic. Další možností, která se pro AČR nabízí je poskytování humanitární pomoci, včetně výstavby a provozu uprchlických táborů. V oblasti zdravotnického zabezpečení migrace může být nasazena vojenská zdravotnická služba, která disponuje vlastním zdravotnickým personálem a dvěma polními nemocnicemi. Pro posílení jednotek AČR při dlouhodobém nebo rozsáhlém nasazení vidíme možnost v povolání jednotek AZ, případně po patřičných legislativních změnách nasazení příslušníků VP. Často opomíjeným prvkem, kterým AČR disponuje, je jednotka CIMIC/PSYOPS, kterou lze využít pro koordinaci pomoci v místě působení AČR, komunikace s uprchlíky či orgány veřejné správy a obyvatelstvem v místě nasazení.

Na základě analyzování jednotlivých schopností AČR pomocí SWOT analýzy bylo zjištěno několik příležitostí, které by mohly zlepšit možné schopnosti AČR v jednotlivých oblastech. Pokud ze všech provedených analýz vybereme nejvýznamnější z nich, dojdeme k závěru, že je třeba zajistit rozvoj v oblasti výcviku a přípravy, provést analýzu SaP využitelných k daným úkolům, dále posílit personální a materiální kapacity a zajistit přípravu koncepčních dokumentů a taktických postupů. Toto tvrzení odpovídá i výsledkům diplomové práce Jiřího Kolaříka na téma Analýza možnosti použití sil a prostředků k řešení migrační vlny velkého rozsahu v rámci České republiky (67), který ovšem ve své práci řešil

zejména využití AČR pro plnění úkolů ve prospěch PČR. Další oblastí, kterou by bylo vhodné se více zabývat je zlepšení koordinace AČR s PČR a HZS. Při tomto typu KS by se na řešení situace podílely všechny uvedené složky, které by mezi sebou při plnění úkolů musely úzce spolupracovat.

Silnými stránkami AČR jsou značné logistické kapacity, spolu se soběstačností, poměrně rychlá doba reakce vybraných jednotek a široké spektrum činností, při kterých lze AČR nasadit. Většina běžných činností je v armádě zvládnuta na vysoké odborné úrovni a často je podpořena zkušenostmi z praktického uplatnění v zahraničních misích, cvičeních, případech z proběhlých nasazení na území ČR.

Nejslabší stránky AČR vidíme v lidských a materiálních zdrojích, kdy AČR nedisponuje potřebnými SaP pro dlouhodobé nasazení, případně jsou některé technické prostředky využívané AČR zastaralé. Další slabou stránkou je nedostatečná odbornost v některých oblastech, například v oblasti nasazení k plnění úkolů ve prospěch PČR nejsou vojáci dostatečně erudováni v policejních postupech. Ohrožení při společném plnění úkolů spolu s PČR by nastalo také při nedostatku komunikačních prostředků, které by mohla PČR ve prospěch AČR poskytnout, vzhledem k tomu, že spojové prostředky těchto dvou složek nejsou kompatibilní. Dalším problémem, který by při tomto typu nasazení mohl vzniknout, by bylo omezení plnění primárních úkolů AČR.

Za největší současné interní hrozby pro AČR v této oblasti lze považovat zejména nedostatečné personální kapacity, zastaralé technické vybavení a absenci některých taktických postupů a právní úpravy pro využití některých činností zvažovaných v této práci. Za hrozbu externího charakteru můžeme označit neochotu k nasazení armády a neakceptaci její role civilním obyvatelstvem.

V oblasti poskytnutí humanitární pomoci AČR spatřujeme nejsilnější stránky v možnosti poskytnutí čtyř plně vybavených MZHP až pro 1800 osob ve spojení s jejich rychlou výstavbou. Toto spolu se zahraničními zkušenostmi a silnými kapacitami tvoří páteř pro poskytnutí humanitární pomoci armádou. Problematickou oblastí může být nemožnost zajištění déletrvajícího provozu uprchlických táborů a možné oslabení potenciálu AČR pro obranu státu při nasazení do humanitárních misí. Dalším interním problémem je složité zpřístupnění kapacit ve vojenských objektech pro jiné osoby než příslušníky AČR a nedostatečná údržba těchto objektů a vojenské infrastruktury. Příležitostí pro rozvoj této

oblasti je zajištění pravidelného výcviku výstavby MZHP a získávání nových zkušeností z poskytování humanitární pomoci v zahraničních misích. Pro navýšení schopností AČR v této oblasti navrhujeme provedení analýzy stacionárních ubytovacích kapacit AČR a zvážení možností k poskytnutí ubytovacích prostředků mimo MZHP. Externími hrozbami jsou možnost poškození poskytnutých prostředků ze strany migrantů, resp. ubytovaných osob. Problém může nastat také při nepříznivých přírodních podmínkách, které by měly vliv na kvalitu ubytování. Dalším limitujícím prvkem je režimový vstup do vojenských objektů, který by jejich využití předurčil výhradně jen pro ubytování vojáků, případně příslušníků dalších složek IZS.

Pro nasazení AČR k plnění úkolů PČR je nejsilnějším argumentem široká možnost využití SaP AČR, kdy lze pro tento úkol využít většinu jejich příslušníků. Odhadem je z celkového počtu 24 251 vojáků v činné službě pro tento úkol využitelných 16 000 - 18 000 příslušníků (stav k 31. 12. 2017). Dalšími silnými stránkami jsou dobře zvládnuté procedury střežení a praktické zkušenosti z domácích i zahraničních operací. Ze zahraničních zkušeností můžeme jmenovat například operace v Afghánistánu, kde se čeští vojáci zapojili mj. do střežení vojenských základen. Případně z tuzemských zkušeností lze uvést zajištění ostrahy muničního areálu ve Vrběticích, dále lze zmínit již proběhlé nasazení k posílení PČR v roce 2016. Slabými stránkami AČR jsou omezené personální kapacity a nekompatibilita zejména spojových prostředků s PČR. Ta je ovšem řešena vydáním příslušných prostředků PČR. Dalším problémem při větším nasazení snížení kapacit pro další činnosti. Příležitostí k rozvoji této oblasti je zejména účast na pravidelných cvičeních a instruktážích zaměřených na spolupráci s PČR. Hrozbu vidíme v nízké vycvičenosti vojáků v policejních postupech a z toho plynoucí možnost nasazení pouze ve smíšených hlídkách s policisty a možnou neakceptací nasazení příslušníků OS civilním obyvatelstvem. Dostatečností odborné přípravy příslušníků OS ČR se ve své diplomové práci Spolupráce ozbrojených sil České republiky a Policie České republiky při zajišťování vnitřní bezpečnosti státu zabýval také Filip Šťastný (68). Ten svým dotazníkovým šetřením mezi vojáky nasazenými k posílení PČR v roce 2016 zjistil, že 40,19% respondentů nebylo k plnění těchto úkolů připravováno vůbec a u 24,5% z nich byla odborná příprava v trvání do dvou hodin. Tímto zjištěním potvrdil výsledky, které plynou z naší provedené analýzy. Tedy, že v provádění odborné přípravy u příslušníků AČR v oblasti nasazení k plnění úkolů PČR jsou velké rezervy.

S nasazením AČR k plnění úkolů PČR souvisí také problematika ochrany státní hranice. Silnou stránkou v této oblasti je široké spektrum monitorovacích a dalších technických prostředků, které lze využít. Dále lze pozitivně hodnotit soběstačnost AČR, ve spojitosti s logistickým zázemím a podporou, což umožňuje její nasazení za všech klimatických podmínek. Pro tento typ nasazení lze využít různé druhy vojsk, přičemž zůstane zachována vysoká kvalita ostrahy. Primárně jsou ovšem pro tento typ nasazení využívány bojové útvary. První slabou stránkou v této oblasti je nerovnoměrná dislokace útvarů AČR na území ČR, což může vést k prodloužení dojezdových časů na některé úseky státních hranic. Další slabinou je problematické dlouhodobé, či rozsáhlé působení s ohledem na možné brzké vyčerpání personálních kapacit, což je současně i hrozbou pro tento typ nasazení. Příležitost pro rozvoj spočívá opět v aktivní účasti na součinnostních cvičeních s PČR.

Potenciál pro využití Aktivních záloh spatřujeme v silné motivaci jejich příslušníků a poměrné finanční nenáročnosti jejich nasazení. V relativně krátké době lze získat posily pro současně nasazené vojáky bez nutnosti provádět složitý výcvik a zajistit posilovým jednotkám výstroj a výzbroj. Limitujícím faktorem je nízký počet příslušníků AZ, tedy spíše fakt, že nebyl dosažen jejich cílový počet, stanovený na 5000 osob. Proto je příležitostí pro rozvoj co nejrychlejší dosažení cílového početního stavu a zajištění přípravy jejich příslušníků pro tento typ KS. Limitem, se kterým se v tomto případě setkáme, je omezená doba nasazení, která je pro AZ stanovena na sedm měsíců v kalendářním roce. Další hrozbou, může být neochota zaměstnavatelů uvolnit příslušníky AZ pro delší nasazení. Uvolňování příslušníků AZ je sice upraveno v pracovněprávních předpisech, avšak ze společenského hlediska může být problémem. S našimi zjištěními se ve své diplomové práci Aktivní záloha jako významná součást zálohy ozbrojených sil České republiky shoduje Martin Bartoš (69), který prováděl dotazníkové šetření mezi příslušníky AZ. V rámci tohoto výzkumu dospěl k závěru, že základní problémy jednotek AZ spočívají v jejich nízké naplněnosti personálem, uvolňování zaměstnavatelem a nedostatečné odborné přípravě. Dalšími problémy, které příslušníci v rámci tohoto šetření uvedli, byly z oblasti materiálně - technického zabezpečení. AZ jsou velkou devizou, kterou AČR disponuje. Příslušníci AZ jsou v případě potřeby v relativně krátkém čase schopni doplnit vojáky z povolání. Počet příslušníků AZ není v současné době na optimální úrovni, ale přesto takovouto záložní silou žádný jiný bezpečnostní sbor nedisponuje. Vyjma HZS ČR, který jsou schopny posílit jednotky sborů dobrovolných hasičů.

Další zkoumanou oblastí byla možnost využití Vojenské policie. V této otázce jsme došli k závěru, že silnými stránkami VP je kvalitní technické vybavení a její celostátní dislokace. Slabými stránkami je nedostatečná erudice příslušníků v oblasti civilního práva a také zásadní fakt, že tento způsob využití není právně ošetřen. Její využití je reálné pouze vůči příslušníkům ozbrojených sil a v objektech MO ČR. Možností by bylo ovšem využít VP v místech působení AČR jako podpurnou složku. Další příležitostí by bylo zabývat se otázkou navýšení schopností VP, včetně případné úpravy příslušných právních předpisů.

Ve využití ženijní podpory pro pomoc při migraci lze spatřovat vysoký potenciál. Silnými stránkami v této oblasti jsou široké možnosti jejího využití, zejména s ohledem na množství využitelné techniky, kvalitní výcvik a praktické zkušenosti ženistů. Další předností je vysoká míra všeobecných znalostí, kdy lze příslušníky ženijního vojska využít k různým druhům činností a také kvalitní logistická podpora, která nasazeným SaP zajistí soběstačnost. Slabými stránkami jsou opět personální kapacity a nedostatečné množství materiálu pro plnění rozsáhlých úkolů. Příležitostí pro rozvoj v této oblasti je pokračování v získávání zkušeností v zahraničních misích a cvičeních, sdílení znalostí se spojeneckými armádami a zajištění odborné přípravy pro plnění úkolů spojených s opatřeními proti migraci. Hrozbou pro toto nasazení je skutečnost, že se jedná až o krajní typ opatření a je tedy spojené s nízkou ochotou jej uplatnit a dále potřeba zajišťovat také jiné činnosti ve prospěch AČR.

Další z analyzovaných oblastí byla vojenská zdravotnická služba. Ve spojitosti s případnou migrací je její nejsilnější stránkou polní nemocnice, která může být nasazena přímo v místě potřeby. Dále pod AČR spadají tři vojenské nemocnice v Praze, Brně a Olomouci a zdravotníci v posádkových ošetrovnách jednotlivých útvarů. Za slabé stránky lze považovat stárnoucí vybavení polních nemocnic, nedostatek personálu pro dlouhodobé nasazení a neexistenci některých specifických oborů v rámci AČR, jakými jsou např. gynekologie a pediatrie. Příležitostí k získání nových zkušeností by bylo zajištění cvičení, ve spojitosti s přípravou na danou problematiku. Hrozbou by mohla být neochota zdravotnického personálu k tomuto typu nasazení a právní problémy, kdy není řešeno využití vojenské zdravotnické služby ve prospěch civilního obyvatelstva na území ČR.

Dále jsme zkoumali problematiku civilně vojenské spolupráce a psychologických operací. Silnou stránkou jsou zkušenosti příslušníků jednotky CIMIC/PSYOPS ze zahraničních a částečně i domácích operací, včetně znalosti různých kulturních zvyklostí

a náboženství ve spojitosti s jazykovou vybaveností. Tyto aspekty je možné využít k podpoře operace, jak ve vztahu k migrantům, tak i k civilnímu obyvatelstvu a místním samosprávám. Dále mají jednotky CIMIC/PSYOPS zkušenosti s pozitivním působením na veřejné mínění v oblastech nasazení armády. Slabými stránkami této jednotky je omezený počet jejich příslušníků a technického vybavení a skutečnost, že prioritně je jejich využití zvažováno pro mezinárodní operace. Příležitostí je zvážení možnosti využití této jednotky ke koordinaci činností v místě působení AČR a předávání informací směrem k obyvatelstvu, migrantům a zjišťování jejich potřeb. Pro toto nasazení by bylo vhodné zajistit odpovídající cvičení. Ohrožení pro tento typ nasazení představuje nízké povědomí o schopnostech jednotky CIMIC/PSYOPS a z toho plynoucí nízká pravděpodobnost jejich vyžádání ze strany MV. V tomto typu jednotky vidíme veliký potenciál pro rozvoj i při operacích AČR na domácím území. Pavel Zona a Vlastimil Galatík ve svém článku Úkoly civilně - vojenské spolupráce v kontextu Bílé knihy o obraně (70) uvádí, že s rostoucím počtem subjektů působících při operacích na domácím území nastává problém s jejich koordinací. Tito autoři mj. uvádějí, že při nasazení, zejména k poskytování humanitární pomoci, mohou vznikat určité spory mezi osobami, kterým se pomoc poskytuje a organizacemi, které ji zajišťují. Dále se s našimi výsledky shodují v tvrzení, že využití CIMIC má velký potenciál a posílení oblasti civilně vojenské spolupráce je vysoce aktuálním úkolem. Předcházení těmto sporům a zlepšování spolupráce ve vztahu k ostatním složkám a civilnímu prostředí je přesně úkolem pro jednotky CIMIC.

Pomocí strukturovaných rozhovorů s příslušníky AČR jsme se pokusili zjistit jejich pohled na možnosti využití AČR pro pomoc při migrační vlně velkého rozsahu. Tyto rozhovory proběhly celkem s pěti příslušníky AČR. Například Miloslav Lafek (71) uvedl, že pro současně zvažované činnosti je AČR plně připravena. Stejně tak by dokázala plnit úkoly v oblasti námi zvažovaných opatření, ovšem ze strany MV ČR, které má KS Migrační vlna velkého rozsahu ve své gesci, nebylo k jejich rozpracování osloveno. AČR se tedy připravuje na posílení PČR, asistenci při ochraně státních hranic a participaci při provozu registračních míst. Pro tyto úkoly jsou zpracovány společné operační plány. Jan Hanudel' uvedl, že AČR je v současné době schopna plnit široký rozsah úkolů. Jako využitelné při migrační vlně velkého rozsahu zmiňuje zejména budování zátarasů, provoz uprchlických táborů a vojenských základen, hlídkovou činnost, logistickou podporu a pátrání po osobách. Jako přednost AČR vidí její soběstačnost k zajištění všech potřeb během případného nasazení, stejně tak jako poskytnutí těchto služeb pro ostatní nasazené subjekty.

Z provedených analýz a dat získaných při tvorbě práce tedy můžeme konstatovat, že AČR je využitelná k více možným úkolům, než je v současné době oficiálně uvažováno a její nasazení pro plnění výše uvedených úkolů by bylo účelné. S tímto názorem se shodují i Jiří Halaška a Josef Sedlák ve svém článku Síly a schopnosti AČR pro řešení krizové situace spojené s migrací velkého rozsahu (45).

Ze zkoumání přístupu k řešené problematice ve státech EU, které mají s migrační vlnou z let 2015 – 2016 přímé zkušenosti vyplynulo, že využití ozbrojených sil bylo při řešení situace vždy využito. Ne vždy ve stejném rozsahu, ovšem každé nasazení bylo pro řešení problém přínosem. Nejširší využití proběhlo na území Maďarska, kde byla tamní armáda využita k ostraze státní hranice, provedení ženíjních opatření - výstavbě plotu na hranicích s Chorvatskem a také k asistenci jednotkám policie. Maďarská armáda v rámci této situace dokonce vybudovala v příhraničních oblastech čtyři dočasné vojenské základny k zajištění dislokace přímo v místě nasazení tak, aby byla zajištěna rychlá dostupnost potřebného personálu v případě potřeby. Využití armády se tak jeví jako logické opatření při vyčerpání kapacit odpovědných orgánů státní správy. Armáda v tomto ohledu představuje téměř okamžitě využitelné SaP k řešení většiny krizových situací i dlouhodobého charakteru. Vojáci v činné službě mohou být nasazeni do různých oblastí a jejich případná redislokace není tak komplikovaná jako u jiných organizací. Ačkoli se rozsah nasazení lišil, všechny popisované státy využily své ozbrojené síly k více úkolům, než je asistence policii. Z provedené analýzy plyne, že jejich ozbrojené síly byly nasazeny k poskytování humanitární pomoci, plnění úkolů policie, ostraze státních hranic, ženíjní podpoře a částečně také k plnění úkolů v oblasti zdravotnické pomoci. Proto si myslíme, že by bylo vhodné rozšířit spektrum možných plněných úkolů i pro AČR.

Jak uvádí Jan Hanudel' ve strukturovaném rozhovoru na téma – ženíjní podpora AČR při migraci velkého rozsahu. „I v roce 2015 bylo zřejmé, že prvky IZS pouze „zvládali“ migrační krizi, ale jakmile jednotlivé státy nasadily armádní jednotky v rámci krizového řízení, tak okamžitě docházelo k „řešení“ situace.“ (72) Toto konstatování se týká provozu uprchlických táborů na území Slovinska. Zde se jednalo zejména o sjednání pořádku v místech detence nelegálních migrantů. Slovinská armáda v poměrně krátké době od převzetí odpovědnosti za provoz těchto zařízení dokázala zajistit jejich bezproblémový chod a stabilizovat napjatou situaci, která v těchto zařízeních panovala. To svědčí o vysokých organizačních schopnostech a zkušenostech příslušníků slovinské armády a také o jisté autoritě, kterou armádní jednotky představují v porovnání například

s humanitárními organizacemi, které v těchto situacích často provoz uprchlických táborů zajišťují. Podobný potenciál má i AČR, který má s poskytováním humanitární pomoci a výstavbou humanitárních zkušenosti ze zahraničních misí i z domácího prostředí. Tyto zkušenosti by mohla uplatnit i při tomto typu KS, pokud by byla ze strany MV ČR ochota tyto SaP, kterými AČR disponuje, využít a AČR povolat.

Na základě analýzy proběhlých cvičení můžeme konstatovat, že využití AČR k posílení PČR a ostraze státní hranice je využitelným opatřením a AČR jejich provedení doposud vždy zvládla. Rezervy spatřujeme v oblasti techniky, materiálu a výstroje. Oblastí, která by si zasloužila větší pozornost, je také zajištění ubytování pro nasazené příslušníky. Při součinnostních cvičeních spolu s PČR byl prověřen způsob spolupráce a aktivace příslušných SaP. Zahraniční cvičení napomohla k získání praktických poznatků z nasazení a k přehledu o situaci v případě vzniklé KS. SaP AČR byly v rámci cvičení rozděleny do úkolových uskupení, která tvořili příslušníci jednotlivých útvarů. Každé úkolové uskupení mělo přidělenou oblast nasazení a své velitelství. V podstatě se jedná o standardní organizační opatření, které lze předpokládat i při skutečném nasazení.

Pro zhodnocení míry rizika plynoucího z nasazení AČR byla provedena analýza pomocí jednoduché polo – kvantitativní metody „PNH“. Jako možná ohrožení byly vyhodnoceny následující rizika. Nejvyšších hodnot dosáhl nedostatek personálních kapacit a technických prostředků, což se shoduje s dlouhodobými problémy, se kterými se resort MO již delší dobu potýká. Následovalo pozdní nasazení AČR, nejasné stanovení úkolů, nedostatečná odbornost příslušníků AČR k některým činnostem, neochota nasadit AČR a její nedostatečné finanční zabezpečení. Všechna tato uvedená rizika spadají do kategorie III. mírné riziko. Přičemž každé z ohrožení dosáhlo jiného bodového ohodnocení. Konkrétní doporučení pro zvládání rizik jsou uvedeny v samostatné kapitole.

Na základě získaných informací a provedených analýz jsme vypracovali návrh doporučení a opatření, které mohou vést k zefektivnění využití schopností AČR a rozšíření možností jejího nasazení při migraci velkého rozsahu.

Pro získání podrobného přehledu navrhujeme provedení komplexní analýzy možností jednotlivých útvarů AČR k nasazení dle poznatků uvedených v praktické části práce, zejména s ohledem na to, aby v případě nasazení nedošlo k ohrožení plnění ostatních úkolů a mohly být bezezbytku využity veškeré dostupné kapacity. Jednalo by se o vytvoření

přehledu nasaditelných SaP, tak jako je uvedeno například v ústředním poplachovém plánu u jednotlivých odřadů. Tento přehled doporučujeme vytvořit jako katalog sil a prostředků AČR využitelných při migrační vlně velkého rozsahu. V současné době žádný takový dokument neexistuje a pro zajištění dalšího plánování vidíme jeho vznik jako nezbytný.

Za účelem umožnění využití všech dostupných schopností by bylo vhodné provést aktualizaci koncepčních dokumentů. Zejména zahrnout tyto schopnosti do Typového plánu – migrační vlna velkého rozsahu, ve kterém se v tuto chvíli uvádí jen využití AČR k posílení PČR a prověření možných ubytovacích kapacit. Zároveň na úrovni MO ČR vytvořit metodické postupy pro jednotlivé činnosti.

Pro navýšení odborných znalostí příslušníků navrhujeme organizovat pravidelná součinnostní cvičení AČR ve spolupráci s PČR a dalšími dotčenými subjekty. Tato cvičení zaměřit na body, které byly stanoveny výše tak, aby příslušníci AČR neustále zvyšovali své znalosti v daných oblastech a procvičili spolupráci s dalšími subjekty. Při těchto cvičeních se zaměřit zejména na policejní postupy, které nemusí mít všichni vojáci osvojené a případně, u útvarů vyčleněných k ochraně státních hranic, využít tato cvičení k seznámení se s možnými místy nasazení. Do těchto cvičení navrhujeme zapojit i příslušníky AZ. Přínosem budou i pro cvičící příslušníky PČR, kteří si tímto také vyzkouší spolupráci s armádou.

Pro zvýšení efektivity případných mimořádných opatření vidíme jako přínosné stanovení oblastí kompetencí, které by byly rozděleny jednotlivým rezortům a zajištění koncepčního plánování jednotlivých schopností napříč jednotlivými složkami. Každá ze složek nemusí ovládat veškeré činnosti. Pro snížení nákladů a zkvalitnění činnosti můžeme uvažovat o tom, že by se každá ze složek zaměřila na provádění specifických opatření, a ta by měla ve své gesci. Garantem celé oblasti by nicméně dle našeho názoru mělo zůstat MV ČR.

Zajištění větší informovanost o aktuální situaci v oblasti migrace mezi MO ČR, MV ČR a Ministerstvem zahraničních věcí ČR by bylo dalším efektivním plánovacím opatřením. V případě hrozby vzniku tohoto typu KS by bylo vhodné vytvořit pracovní skupiny na úrovni uváděných ministerstev k zajištění koordinace příprav mimořádných opatření. Jako perspektivní vidí toto opatření i Antonín Krásný ve svém článku Armáda České republiky v nebojových operacích (73).

V rámci zahraniční politiky ČR doporučujeme pokračovat v komplexním přístupu k migraci tak, aby byla řešena přímo v místech vzniku a zejména zajistit předcházení vzniku krizových situací a zajisti také mezinárodní koordinaci boje proti nelegální migraci. Jak uvádí ve své diplomové práci Eliška Urbancová *„Unie se v této otázce snaží bojovat pomocí obranných programů a organizací, zabývajících se problematikou nelegální migrace. Některé země jsou na tyto změny připraveny více, některé méně. Proto bude do budoucna nutné v této oblasti najít společnou efektivní a konstruktivní obranu, která bude prospěšná nejen pro Evropskou unii, ale pro celou lidskou společnost.“* (74 str. 60) Zkoumání problematiky zahraniční politiky sice není předmětem této práce, ovšem pro ucelený náhled je vhodné ji zmínit, stejně tak bylo učiněno v teoretické části. Zejména se orientovat na poskytování humanitární pomoci. Případně aktivně nabídnout okolním státům pomoc ve formě vyslání expertů nebo AČR k zajištění doplnění jejich SaP. Nasazení AČR k těmto účelům v zahraničí by jednak pomohlo daným státům se zvládnutím situace, ale dalším přínosem by současně bylo získání nových zkušeností s činnostmi při migrační vlně velkého rozsahu. Zajímavou možností by bylo, jak uvádí ve svém článku Hrozby z východu a jihu jako katalyzátory obranné a bezpečnostní spolupráce V4 Jakub Kufčák (75), využití spolupráce zemí Visegrádské čtyřky k prosazování bezpečnostní politiky v oblasti migrace v mezinárodních organizacích, zejména v EU. S ohledem na to, že i v současné době panují mezi jejími členskými zeměmi rozdílné názory na tuto problematiku.

Budoucnost rozvoje tohoto druhu schopností AČR vidíme zejména v rozšiřování spolupráce s MV ČR. Dále v personální stabilizaci resortu MO a zavádění nových, moderních technologií, které dokáží snížit personální náročnost těchto typů nasazení. Pro umožnění nasazení těchto technologií následně provést příslušné legislativní změny, např. umožnění využití bezpilotních prostředků. Pro nabrání nových zkušeností bude vhodné i nadále poskytovat SaP pro pomoc okolním státům při případných migračních vlnách a účastnit se zahraničních misí, stejně tak provádět pravidelná součinnostní cvičení. Výhodou pro využití AČR je to, že pro ČR její nasazení nepřináší markantní zvýšení finančních nákladů na zajištění jiných SaP. Přestože má AČR i jiné prioritní úkoly, jeví se jako racionální využít i její nevojenské schopnosti pro řešení rozsáhlých a dlouhodobých KS. S ohledem na aktuální vývoj bezpečnostní situace předpokládáme, že se požadavky na využití schopností AČR budou zvyšovat. Proto musí být AČR připravena k poskytnutí svých schopností nejen k přípravě a zajištění obrany státu, ale také k podpoře orgánů veřejné správy.

7 ZÁVĚR

Problematika nelegální migrace je hrozbou, která znamená potenciální ohrožení pro mnohé evropské státy. Největší migrační krize byla způsobena migračními vlnami z let 2015 – 2016, kdy zejména přes státy jihovýchodní a jižní Evropy proudili migranti zejména do zemí západní Evropy. České republiky se tyto události přímo nijak významně nedotkly, ovšem to neznamená, že by je měla přehlížet. Současná situace v zemích střední Afriky a Blízkého východu, zejména probíhající konflikt v Sýrii dává tušit, že další zhoršení situace může v blízké době následovat. Bylo by naivní se domnívat, že ČR není tímto problémem ohrožena. Stačí změna přístupu tranzitních, případně cílových zemí a situace se může rapidně změnit. Z důvodu nestabilní bezpečnostní situace vidíme jako nezbytné se problematikou nelegální migrace dále zabývat a hledat nová řešení. Roli AČR vidíme v případě rozsáhlé migrační vlny jako nezastupitelnou, zejména ve vazbě na rozsah jejího možného využití a její personální a technické kapacity.

V teoretické části práce byla komplexně zhodnocena problematika migrace, včetně jejího historického vývoje a přehledu právního rámce. Rovněž tak byly uvedeny i současně uvažované možnosti využití AČR pro pomoc při migraci velkého rozsahu a hrozby z migrace plynoucí. V praktické části byly na základě poznatků z teoretické části a strukturovaných rozhovorů stanoveny oblasti, ve kterých by bylo vhodné působení AČR. Tyto jednotlivé oblasti byly následně evaluovány SWOT analýzou a pomocí jednoduché polo – kvantitativní metody „PNH“ byla zhodnocena rizika plynoucí pro AČR. Výsledky jednotlivých analýz byly pro přehlednost zpracovány do tabulek a grafů. Z jednotlivých SWOT analýz byl proveden výpočet k posouzení možností využití námi stanovených schopností AČR. Následně byla provedena komparace s praxí ve vybraných státech, které mají s migračními vlnami zkušenosti. Při analyzování schopností AČR bylo zjištěno, že dokáže poskytnout daleko větší podporu, než je v současné době zvažováno. V rámci diskuze jsme naše výsledky porovnali s výsledky jiných autorů. Některé z námi uváděných možností využití AČR by vyžadovaly přípravu po stránce legislativní, či odborné. Proto by bylo vhodné zaměřit se na tuto problematiku a snažit se využít všech schopností AČR, kterými disponuje.

Výsledkem práce je návrh pro zefektivnění schopností AČR a návrh dalších možností spolupráce AČR při opatřeních na pomoc při migraci velkého rozsahu. Na základě výše uvedených poznatků můžeme konstatovat, že cíle práce byly naplněny.

8 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

AČR – Armáda České republiky

AZ – Aktivní záloha

CIMIC – Civil Military Cooperation (Civilně vojenská spolupráce)

ČR – Česká republika

EUROPOL – European Police Office (Evropský policejní úřad)

FRONTEX – Frontières extérieures (Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž)

GŠ AČR – Generální štáb Armády České republiky

HZS ČR – Hasičský záchranný sbor ČR

IZS – Integrovaný záchranný systém

KS – Krizová situace

MZHP – Materiální základna humanitární pomoci

MO – Ministerstvo obrany

MV – Ministerstvo vnitra

NATO – North Atlantic Treaty Organisation (Severoatlantická aliance)

MZHP – Materiální základna humanitární pomoci

NCRS – NATO Crisis Response System (Systém reakce na krize NATO)

NGŠ – Náčelník generálního štábu

OPIS – Operační a informační středisko

OS – Ozbrojené síly

PČR – Policie České republiky

PSYOPS – Psychological Operations (Psychologické operace)

SaP – Síly a prostředky

SOC MO – Společné operační centrum Ministerstva obrany

VP – Vojenská policie

9 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. **International Organization for Migration.** Mezinárodní migrační právo. *Výkladový slovník migrační terminologie.* [Online] 2011. [Citace: 28. 2 2018.] https://www.iom.cz/files/Vykkladovy_slovník_migracni_terminologie_IOM.PDF.
2. **Ministerstvo vnitra ČR.** Skovniček pojmů. *Ministerstvo vnitra České republiky.* [Online] 2017. [Citace: 17. 12 2017.] www.mvcr.cz/migrace/soubor/slovnicek-pojmu.aspx.
3. —. Terminologický slovník. *Azyl, migrace a integrace.* [Online] 2016. [Citace: 14. 1 2018.] <http://www.mvcr.cz/migrace/docDetail.aspx?docid=2602&doctype=ART>.
4. **Drbohlav, Dušan.** *Migrace a (i)migranti v Česku: kdo jsme, odkud přicházíme a kam jdeme?* Praha : Studie (Sociologické nakladatelství), 2010. ISBN 978-80-7419-039-1.
5. **Horáková, Milada.** Legal and illegal labour migration in the Czech Republic: Background and current trends. *INTERNATIONAL MIGRATION PAPERS* 32. [Online] 2000. [Citace: 6. 2 2018.] http://www.ilo.int/wcmsp5/groups/public/---ed_protect/---protrav/---migrant/documents/publication/wcms_201877.pdf.
6. **Český statistický úřad .** Pohyb obyvatelstva v Českých zemích 1785 - 2016, absolutní údaje . *Český statistický úřad .* [Online] 2017. 6 5. [Citace: 14. 1 2018.] https://www.czso.cz/csu/czso/obyvatelstvo_hu.
7. **Ministerstvo vnitra ČR.** Strategie migrační politiky ČR. *Strategie migrační politiky.* [Online] 2017. [Citace: 14. 1 2018.] <http://www.mvcr.cz/migrace/clanek/strategie-strategie-migracni-politiky-cr.aspx>. ISBN - 978-80-86466-83-5.
8. —. Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky v roce 2016. [Online] 2016. [Citace: 6. 2 2018.]
9. —. Fond pro vnější hranice - víceletý program (2007 - 2013). [Online] 2007. [Citace: 3. 3 2018.] www.mvcr.cz/soubor/vicelety-program-2007-2013-pdf.aspx.

10. —. Audit národní bezpečnosti . [Online] 2016. [Citace: 6. 2 2018.] <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Audit-narodni-bezpecnosti-20161201.pdf>.

11. **Balabán, Miloš a Pernica, Bohuslav.** *Bezpečnostní systém ČR: problémy a výzvy.* Praha : nakladatelství Karolinum, 2015. ISBN 978-80-246-3150-9.

12. **Vláda České republiky.** Usnesení vlády ČR ze dne 13. ledna 2003 č. 55. [Online] 13. 1 2003. [Citace: 1. 3 2018.] https://kormoran.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/D376DFB23057E7E6C12571B60070FBF3.

13. Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

14. Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

15. Zákon č. 191/2016 Sb., o ochraně státních hranic, ve znění zákona č. 183/2017 Sb.

16. Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. [Online]

17. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů.

18. Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu).

19. Zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů.

20. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) 2016/399 ze dne 9. března 2016, kterým se stanoví kodex Společenství o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex) - (kodifikované znění).

21. **Ministerstvo vnitra ČR.** Typový plán: Migrační vlna velkého rozsahu. Praha : autor neznámý, 2004.

22. **Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR.** Ústřední poplachový plán Integrovaného záchranného systému. [Online] 2017. [Citace: 3. 3 2018.] <http://www.hzscr.cz/soubor/upp-2017-pdf.aspx>.

23. **Evropský parlament.** Tampere european council 15 and 16 october 1999. [Online] 1999. [Citace: 8. 2 2018.] http://www.europarl.europa.eu/summits/tam_en.htm#a.

24. **Rada Evropské unie.** Haagský program; posílení svobody, bezpečnosti. [Online] 27. 10 2004. [Citace: 8. 2 2018.] www.mvcr.cz/soubor/agenda-eu-na-mv-dokumenty-4-haagsky-program-posileni-svobody-bezpecnosti-a-prava-v-evropske-unii.aspx.

25. —. Stockholmský program – otevřená a bezpečná Evropa, která slouží svým občanům. [Online] 2. 10 2009. [Citace: 8. 2 2018.] <http://www.mvcr.cz/soubor/1-stockholmsky-program.aspx>.

26. —. Úsilí o řešení problematiky migračních tlaků . [Online] 2018. [Citace: 8. 2 2018.] <http://www.consilium.europa.eu/cs/policies/migratory-pressure/>.

27. **Machotková, Šárka.** Oblasti schengenské spolupráce . *Euroskop.cz*. [Online] 2018. [Citace: 8. 2 2018.] <https://www.euroskop.cz/302/sekce/oblasti-schengenske-spoluprace/>.

28. **Evropská komise.** Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž (Frontex) . [Online] 2018. [Citace: 8. 2 2018.] https://europa.eu/european-union/about-eu/agencies/frontex_cs.

29. **Ministerstvo zahraničních věcí České republiky.** Bezpečnostní strategie České republiky 2015. [Online] 2015. [Citace: 3. 3 2018.] <https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf>. ISBN 978-80-7441-005-5.

30. **Ministerstvo vnitra ČR.** Bezpečnostní aspekty migrace. [Online] 2017. [Citace: 6. 2 2018.] <http://www.mvcr.cz/cthh/clanek/bezpecnostni-aspekty-migrace.aspx>.

31. **Eichler, Jan.** *Mezinárodní bezpečnost na počátku 21. století.* Praha : Ministerstvo obrany České republiky - AVIS, 2006. ISBN 80-7278-326-2.

32. **Ministerstvo vnitra ČR.** Definice pojmu terorismus. [Online] 2017. [Citace: 7. 1 2018.] <http://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>.

33. **Rada Evropské unie.** Společný postoj Rady ze dne 27. prosince 2001 o uplatnění zvláštních opatření k boji proti terorismu. [Online] 2001. [Citace: 7. 2 2018.] <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32001E0931:CS:HTML>.

34. **Policie České republiky.** Co je extremismus? [Online] 2017. [Citace: 7. 2 2018.] <http://www.policie.cz/clanek/ncoz-extremismus-co-je-extremismus.aspx>.

35. **Lutz, Martin a Leubecher, Marcel.** Zahl der tatverdächtigen Zuwanderer steigt um 52,7 Prozent. *Die Welt.* [Online] 23. 4 2017. [Citace: 25. 2 2018.] <https://www.welt.de/politik/deutschland/article163918666/Zahl-der-tatverdaechtigen-Zuwanderer-steigt-um-52-7-Prozent.html>.

36. **Policie ČR.** Co je organizovaný zločin. [Online] 2017. [Citace: 19. 2 2018.] <http://www.policie.cz/clanek/co-je-organizovany-zlocin.aspx>.

37. **Koubová, Michaela.** Zdravotní rizika přicházející s migrační vlnou? Jsou, ale nijak dramatická. *Zdravotnický deník.* [Online] 7. 12 2016. [Citace: 19. 2 2018.] <http://www.zdravotnickydenik.cz/2016/12/zdravotni-rizika-prichazejici-s-migracni-vlnou-jsou-ale-nijak-dramaticka/>.

38. **Ministerstvo obrany ČR.** *Bílá kniha o obraně.* Praha : autor neznámý, 2011. ISBN 978-80-7278-564-3.

39. **MV - GŘ HZS ČR a MO - GŠ AČR.** Dodatek č. 2 k dohodě o plánované pomoci na vyžádání mezi ČR, MV - GŘ HZS ČR a ČR, MO- GŠ AČR. Praha : autor neznámý, 15. 3 2016.

40. **Marek, Vladimír.** Armáda na prvním místě, až do posledního dne. [Online] 13. 3 2017. [Citace: 25. 3 2018.] <http://www.acr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/armada-na-prvnim-miste--az-do-posledniho-dne-131300/>.

41. **Ministerstvo obrany ČR.** Vývoj skutečných počtů osob v resortu MO ČR v letech 1992 - 2017. [Online] 2018. [Citace: 22. 3 2018.] www.mocr.army.cz/assets/dokumenty-a-legislativa/pocty17cesky.xls.
42. **Management Mania.** SWOT analýza. [Online] 2017. [Citace: 6. 5 2018.] <https://managementmania.com/cs/swot-analyza>.
43. **Šefčík, Vladimír.** *Analýza rizik*. Zlín : Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2009. 978-80-7318-696-8.
44. **Ministerstvo vnitra ČR.** Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení, ochrany obyvatelstva, environmentální bezpečnosti a plánování obrany státu. [Online] 2016. [Citace: 8. 2 2018.] <http://www.mvcr.cz/soubor/terminologicky-slovník-mv-verze-ke-stazeni.aspx>.
45. **Halaška, Jiří a Sedlák, Josef.** Síly a schopnosti AČR pro řešení krizové situace spojené s migrací velkého rozsahu. Praha : ČVUT V Praze, Fakulta biomedicínského inženýrství, Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva , 2015.
46. **Kyselák, Jan a Procházka, Zdeněk.** Armáda České republiky a participace na poskytování humanitární pomoci. *Vojenské rozhledy*. [Online] 2013. <http://www.vojenskerozhledy.cz/kategorie/armada-ceske-republiky-a-participace-na-poskytovani-humanitarni-pomoci>.
47. **Nepovím, Pavel.** Registrační místa – záchytné středisko 2015, Poštorná, Bělá.... Praha : MV - GR HZS ČR, 2017.
48. **Armáda České republiky.** Aktivní záloha. [Online] 2017. [Citace: 17. 3 2018.] <http://www.acr.army.cz/aktivni-zaloha-6831/>.
49. *zákon č. 300/2013 Sb. o Vojenské policii, ve znění pozdějších předpisů.*
50. **Zelený, Jaroslav, Mazal, Jan a Kroupa, Lubomír.** Použití sil a prostředků ženijního vojska AČR v nebojových operacích. *Vojenské rozhledy*. [Online] Univerzita obrany, 2010. [Citace: 3. 3 2018.] <http://www.vojenskerozhledy.cz/kategorie/pouziti-sil-a-prostredku-zenijniho-vojska-acr-v-nebojovych-operacich>. ISSN 2336-2995.

51. **Armáda České republiky.** O nás. *15. ženijní pluk.* [Online] 2017. [Citace: 3. 3 2018.] <http://www.zenijnipluk.army.cz/o-nas>.
52. **Ministerstvo obrany ČR.** Vojenská zdravotnická služba. [Online] 2016. [Citace: 19. 2 2018.] <http://www.army.cz/scripts/detail.php?id=121>.
53. **Nato standardization agency (NSA).** Nato standard AJP - 3.4.9 Allied joint doctrine for civil - military cooperation. [Online] 2013. [Citace: 1. 3 2018.] <https://www.cimic-coe.org/wp-content/uploads/2014/06/AJP-3.4.9-EDA-V1-E1.pdf>.
54. **Kovanda, Petr a Zona, Pavel.** *Civilně vojenská spolupráce.* Praha : ASTRON studio CZ, a. s., 2016. ISBN 978-80-906148-5-7.
55. **Zona, Pavel.** Aktéři CIMIC a jejich vztahy ve vojenských operacích. *Dizertační práce.* Brno : Univerzita obrany, 2009. str. 99. Vedoucí práce doc. Ing. Milan KUBEŠA, CSc..
56. **Armáda České republiky.** 103. centrum civilně vojenské spolupráce a psychologických operací. [Online] 2017. [Citace: 3. 3 2018.] <http://www.103cp.army.cz/>.
57. —. O nás. *103. centrum CIMIC/PSYOPS.* [Online] 2017. [Citace: 3. 3 2018.] <http://www.103cp.army.cz/o-nas>.
58. **Šulc, Jan.** Cvičení Brána 2016. *Ministerstvo obrany ČR.* [Online] 5. 4 2016. [Citace: 8. 2 2018.] <http://www.mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/cviceni-brana-2016-120917/>.
59. **Bocán, Jozef.** Cvičení k ochraně státní hranice. [Online] 2015. 9 29. [Citace: 2. 5 2015.] <http://www.policie.cz/clanek/cviceni-k-ochrane-statni-hranice.aspx>.
60. **Novák, Vladimír.** Štábní nácvik Agentury logistiky se věnoval případnému zvýšení rizika migrace. *Armáda České republiky.* [Online] 15. 9 2017. [Citace: 10. 2 2018.] <http://www.acr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/stabni-nacvik-agentury-logistiky-se-venoval-pripadnemu-zvyseni-rizika-migrace-136813/>.

61. **Armáda České republiky.** Cvičení 2016. *Armáda České republiky*. [Online] 3. 3 2016. [Citace: 10. 2 2018.] <http://www.acr.army.cz/vycvik-a-nasazeni/vycvik-vojsk/2016/cviceni-2016-119944/>.

62. **Kovářová, Lada.** Návrat zdravotníků ukončil účast na cvičení BLED ve Slovinsku. *Ministerstvo obrany ČR*. [Online] 8. 3 2016. [Citace: 19. 2 2018.] <http://www.mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/navrat-zdravotniku-ukoncil-ucast-na-cviceni-bled-ve-slovinsku-120051/>.

63. **Člověk v tísní.** Asylum seekers and beneficiaries of international protection in V4 countries. [Online] 2017. [Citace: 15. 4 2018.] <https://www.clovekvtsni.cz/media/publications/876/file/v4niem-repot-cz-hu-pl-sk-complete.pdf>.

64. **Hungarian ministry of defence.** Border protection base of Hungarian Defence Forces completed in Kelebia. [Online] 8. 2 2017. [Citace: 15. 4 2018.] <http://www.kormany.hu/en/ministry-of-defence/news/border-protection-base-of-hungarian-defence-forces-completed-in-kelebia>.

65. **BBC News.** Migrant crisis: Slovenia moves to 'shut down' Balkans route. [Online] 9. 3 2016. [Citace: 18. 4 2018.] <http://www.bbc.com/news/world-europe-35760534>.

66. **Kronen Zeitung.** Alarmplan: 750 Soldaten für Grenzsicherung bereit. [Online] 3. 7 2017. [Citace: 21. 4 2018.] <http://www.krone.at/576908>.

67. **Kolařík, Jiří.** Analýza možnosti použití sil a prostředků k řešení migrační vlny velkého rozsahu v rámci České republiky. *Diplomová práce*. Kladno : ČVUT v Praze, Fakulta biomedicínského inženýrství. Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva, 2017.

68. **Šťastný, Filip.** Spolupráce ozbrojených sil České republiky a Policie České republiky při zajišťování vnitřní bezpečnosti státu. *Diplomová práce*. Kladno : ČVUT v Praze, Fakulta biomedicínského inženýrství, 2017.

69. **Bartoš, Martin.** Aktivní záloha jako významná součást zálohy ozbrojených sil České republiky. *Diplomová práce*. Zlín : Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta aplikované informatiky, 2016.

70. **Zona, Pavel a Galatík, Vlastimil.** Úkoly civilně-vojenské spolupráce v kontextu Bílé knihy o obraně. *Vojenské rozhledy*. [Online] 2013. [Citace: 6. 5 2018.] <http://www.vojenskerozhledy.cz/kategorie/ukoly-civilne-vojenske-spoluprace-v-kontextu-bile-knihy-o-obrane>. ISSN 2336-2995.

71. **Lafek, Miloslav.** *Strukturovaný rozhovor - Možnosti nasazení AČR při migraci velkého rozsahu*. Praha, 29. 3 2018.

72. **Hanudel, Jan.** *Strukturovaný rozhovor na téma ženižní podpora AČR při migraci velkého rozsahu*. Bechyně, 17. 3 2018.

73. **Krásný, Antonín.** Armáda České republiky v nebojových operacích. *Obrana a strategie*. [Online] 2005. [Citace: 11. 5 2018.] www.obranaastrategie.cz/filemanager/files/file.php?file=6313.

74. **Urbancová, Eliška.** Proces mezinárodní migrace a uprchlická krize v Evropě. *Diplomová práce*. Brno : Mendelova univerzita v Brně, Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií, 2015.

75. **Kučák, Jakub.** Hrozby z východu a jihu jako katalyzátory obranné a bezpečnostní spolupráce V4. *Vojenské rozhledy*. [Online] 2015. [Citace: 12. 5 2018.] <http://vojenskerozhledy.cz/kategorie-clanku/bezpecnostni-a-obranna-politika/hrozby-z-vychodu-a-jihu-jako-katalyzatory-obranné-a-bezpecnostni-spoluprace-v4-2?highlight=WyJtaWdyYWNIII0=>. ISSN 2336-2995 .

10 SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Vývoj nelegální migrace na území ČR v letech 2008 – 2017 (8), (9).....	17
Obrázek 2 Obvinění a odsouzení cizinci ve věznicích a vazebních věznicích 2004 - 2016 (36).....	30
Obrázek 3 Počet pachatelů stíhaných za trestný čin spáchaný v organizované skupině v letech 2010 - 2014 podle státní příslušnosti (38).....	31
Obrázek 4 Schéma registračního místa (48)	44
Obrázek 5 Úloha CIMIC při využití ozbrojených sil ve prospěch IZS (55).....	52
Obrázek 6 Vyhodnocení celkových možností využití AČR při migraci velkého rozsahu (vlastní zpracování).....	60

11 SEZNAMU POUŽITÝCH TABULEK

Tabulka 1 Migrační vývoj na území Českých zemích mezi lety 1945 - 1947 (4).....	13
Tabulka 2 Migrační vývoj v Českých zemích mezi lety 1989 - 2016 (6)	14
Tabulka 3 Instituce podílející se na zajištění bezpečnosti ČR dle kompetencí (11 str. 75)	19
Tabulka 4 Vývoj počtu vojáků z povolání v AČR mezi roky 2012 - 2017 (41)	35
Tabulka 5 SWOT analýza: poskytnutí humanitární pomoci AČR (vlastní zpracování) ..	41
Tabulka 6 SWOT analýza: nasazení AČR k plnění úkolů PČR (vlastní zpracování)	44
Tabulka 7 SWOT analýza: využití aktivních záloh (vlastní zpracování)	45
Tabulka 8 SWOT analýza: využití vojenské policie (vlastní zpracování)	46
Tabulka 9 SWOT analýza: využití ženijní podpory (vlastní zpracování)	49
Tabulka 10 SWOT analýza: vojenská zdravotnická služba (vlastní zpracování)	50
Tabulka 11 SWOT analýza: CIMIC a PSYOPS (vlastní zpracování)	54
Tabulka 12 SWOT analýza: ochrana státní hranice (vlastní zpracování)	56
Tabulka 13 Vyhodnocení míry rizika dle zjištěných hodnot (vlastní zpracování, dle (43))	67
Tabulka 14 Vyhodnocení míry rizika pro nasazení AČR pomocí metody „PNH“ (vlastní zpracování).....	68
Tabulka 15 Tabulka rizik při nasazení AČR - opatření (vlastní zpracování)	68

12 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1 - Bodové vyhodnocení jednotlivých SWOT analýz (vlastní zpracování).....1

Příloha 2 – Podklad pro Strukturovaný rozhovor – ženijská podpora AČR při migraci velkého rozsahu (vlastní zpracování).....6

Příloha 3 – Podklad pro Strukturovaný rozhovor – Možnosti nasazení AČR při migraci velkého rozsahu (vlastní zpracování).....7

Příloha 1 - Bodové vyhodnocení jednotlivých SWOT analýz (vlastní zpracování)

Poskytnutí humanitární pomoci Armádou ČR

Silné stránky	Váha	Hodnocení	Součin	Slabé stránky	Váha	Hodnocení	Součin
Možnost výstavby uprchlických táborů – až čtyři plně vybavené základy humanitární pomoci (celkem pro 1800 osob)	0,2	5	1	Nemožnost zajištění dlouhodobého provozu ubytovacích táborů	0,5	-3	-1,5
Praktické zkušenosti s poskytováním humanitární pomoci na území ČR i mimo něj	0,2	4	0,8	Oslabení potenciálu AČR pro obranu	0,2	-1	-0,2
Široké spektrum využití možných činností v humanitární oblasti	0,2	5	1	Problematické zpřístupnění vojenských objektů pro jiné osoby	0,1	-4	-0,4
Silné logistické kapacity	0,2	4	0,8	Nedostatečné údržba infrastruktury a objektů v rezortu MO	0,2	-3	-0,6
Mnoho kapacit ve vojenských objektech	0,1	4	0,4				
Rychlá výstavba MZHP – kompletní zprovoznění do pěti dnů od přijetí požadavku	0,1	5	0,5				
součet			4,5	součet			-2,7
Příležitosti	Váha	Hodnocení	Součin	Hrozby	Váha	Hodnocení	Součin
Zajistit výcvik výstavby materiálních základů humanitární pomoci ve spolupráci s HZS ČR a nestátními humanitárními organizacemi	0,5	4	2	Poškození zařízení humanitárních táborů ze strany migrantů	0,3	-2	-0,6
Získání nových zkušeností	0,2	3	0,6	Kultura ubytování, vliv přírodních podmínek na kvalitu ubytování	0,2	-2	-0,4
Provést analýzu stacionárních ubytovacích kapacit AČR	0,1	4	0,4	Režimový vstup do vojenských objektů by pravděpodobně predestinoval tuto variantu pouze pro ubytování příslušníků dalších zasahujících složek a vojáků	0,1	-3	-0,3
Zvážit možnost poskytnutí dalších ubytovacích prostředků mimo MZHP	0,2	4	0,8	Možnost poškození zařízení ze strany ubytovaných	0,2	-4	-0,8
			0	V rámci IZS smluvně zajištěny jen dvě MZHP	0,2	-1	-0,2
součet			3,8	součet			-2,3

Interní
1,8

Externí
1,5
Celkem 3,3

Nasazení AČR k plnění úkolů PČR

Silné stránky	Váha	Hodnocení	Součin	Slabé stránky	Váha	Hodnocení	Součin	
Pro tento úkol lze využít všechny druhy vojsk	0,3	4	1,2	Omezené personální kapacity	0,5	-4	-2	Interní
Dobře zvládnuté procedury střežení	0,5	5	2,5	Nekompatibilní spojové prostředky s PČR	0,2	-2	-0,4	
Praktické zkušenosti z několika nasazení	0,2	5	1	Odčerpání potenciálu pro obranu, či mise	0,3	-2	-0,6	
součet			4,7	součet			-3	1,7
Příležitosti	Váha	Hodnocení	Součin	Hrozby	Váha	Hodnocení	Součin	
Zvážit účast na pravidelných cvičeních a instruktáží organizovaných ve spolupráci s PČR	1	4	4	Neakceptace nasazení AČR k tomuto úkolu civilním obyvatelstvem	0,2	-1	-0,2	Externí
				Možnost nasazení pouze ve smíšených hlídkách s PČR	0,4	-2	-0,8	
				Nízká vycvičenost v policejních procedurách	0,4			
součet			4	součet			-1	3
Celkem								4,7

Využití aktivních záloh

Silné stránky	Váha	Hodnocení	Součin	Slabé stránky	Váha	Hodnocení	Součin	
Motivovaní příslušníci	0,5	5	2,5	Nízký počet příslušníků (nebyl dosažen cílový stav)	1	-3	-3	Interní
Finančně nejméně náročná varianta doplnění ozbrojených sil ČR	0,5	4	2				0	
součet			4,5	součet			-3	
Příležitosti	Váha	Hodnocení	Součin	Hrozby	Váha	Hodnocení	Součin	
Zajistit v co nejkratší době cílový početní stav příslušníků	0,6	3	1,8	Neochota zaměstnavatelů uvolnit příslušníky na delší dobu	0,4	-1	-0,4	Externí
Zajistit přípravu příslušníků AZ na tento typ krizové situace	0,4	4	1,6	Omezená doba působení stanovená legislativou	0,6	-2	-1,2	
součet			3,4	součet			-1,6	
Celkem								3,3

Využití vojenské policie

Silné stránky	Váha	Hodnocení	Součin	Slabé stránky	Váha	Hodnocení	Součin	
Kvalitní vybavení srovnatelné s PČR	0,6	5	3	Nedostatečná erudice v oblasti civilního práva	0,5	-2	-1	Interní 1,2
Celostátní dislokace	0,4	3	1,2	Není legislativně ošetřeno	0,5	-4	-2	
součet			4,2	součet			-3	
Příležitosti	Váha	Hodnocení	Součin	Hrozby	Váha	Hodnocení	Součin	
Možnost využít VP v místě působení AČR	0,7	5	3,5	Využití pro přímou pomoc při této situaci není zakotveno v legislativě	0,5	-5	-2,5	Externí 1 2,2
Navýšit schopnosti VP	0,3	5	1,5	Pravomoci pouze vůči příslušníkům OS a v objektech OS a MO	0,5	-3	-1,5	
součet			5	součet			-4	
Celkem								2,2

Využití ženijní podpory pro pomoc při migraci

Silné stránky	Váha	Hodnocení	Součin	Slabé stránky	Váha	Hodnocení	Součin	
Široké možnosti uplatnění techniky a zkušeností	0,2	5	1	Omezená personální kapacita	0,4	-3	-1,2	Interní 2
Kvalitní výcvik	0,3	5	1,5	Nedostatečné množství materiálu pro plnění rozsáhlých úkolů	0,3	-3	-0,9	
Vysoká míra všeobecných znalostí	0,1	4	0,4	Nutné dovybavení potřebným materiálem	0,3	-2	-0,6	
Rozmanité technické vybavení	0,2	4	0,8				0	
Kvalitní logistická podpora	0,2	5	1				0	
součet			4,7	součet			-2,7	
Příležitosti	Váha	Hodnocení	Součin	Hrozby	Váha	Hodnocení	Součin	
Získávání zkušeností v zahraničních misích a cvičeních	0,4	5	2	Neochota s malý zájem státní správy nasadit tento typ opatření	0,7	-3	-2,1	Externí 0,9
Sdílení znalostí s ostatními spojeneckými armádami	0,2	4	0,8	Možná potřeba zajištění i jiných priorit	0,3	-2	-0,6	
Zajistit odbornou přípravu přímo pro plnění těchto úkolů	0,4	2	0,8				0	
součet			3,6	součet			-2,7	
Celkem								2,9

Ochrana státní hranice

Silné stránky	Váha	Hodnocení	Součin	Slabé stránky	Váha	Hodnocení	Součin	
Široké spektrum využitelných moderních technických prostředků	0,1	5	0,5	Nedostatečné personální kapacity	0,6	-3	-1,8	
Pro tento úkol lze využít všechny druhy vojsk	0,1	4	0,4	Dislokace útvarů AČR nepokrývá rovnoměrně území ČR	0,4	-2	-0,8	
Soběstačnost	0,4	5	2				0	
Kvalitní logistické zabezpečení a podpora	0,2	4	0,8				0	
Dobře zvládnuté procedury střežení s možností nasazení i za nepříznivých klimatických podmínek	0,2	5	1				0	Interní
součet			4,7	součet			-2,6	2,1
Příležitosti	Váha	Hodnocení	Součin	Hrozby	Váha	Hodnocení	Součin	
Rozvíjet tyto schopnosti účasti na společných cvičení s PČR případně v zahraničí	1	4	4	Brzké vyčerpání personálních kapacit při dlouhodobém nasazení	1	-3	-3	Externí
součet			4	součet			-3	1
							Celkem	3,1

Vojenská zdravotnická služba

Silné stránky	Váha	Hodnocení	Součin	Slabé stránky	Váha	Hodnocení	Součin	
AČR disponuje třemi plně vybavenými a kvalitně personálně zajištěnými nemocnicemi	0,5	5	2,5	Nedostatek personálů pro rotace	0,4	-3	-1,2	
AČR disponuje dvěma polními nemocnicemi s možností nasazení přímo v místě potřeby	0,5	5	2,5	Stárnoucí vybavení polních nemocnic	0,4	-3	-1,2	
			0	Neexistence některých zdravotnických oborů (gynekologie, pediatrie)	0,2	-4	-0,8	Interní
součet			5	součet			-3,2	1,8
Příležitosti	Váha	Hodnocení	Součin	Hrozby	Váha	Hodnocení	Součin	
Zajistit cvičení a odbornou přípravu zaměřené na danou problematiku	1	4	4	Neochota zdravotnického personálu pomáhat migrantům	0,3	-1	-0,3	
			0	Legislativně není řešeno využití pro civilní obyvatelstvo na území ČR	0,7	-3	-2,1	
			0				0	Externí
součet			4	součet			-2,4	1,6
							Celkem	3,4

Civilně vojenská spolupráce (CIMIC) a psychologické operace (PSYOPS)

Silné stránky	Váha	Hodnocení	Součin	Slabé stránky	Váha	Hodnocení	Součin	
Zkušenosti ze zahraničních operací	0,3	5	1,5	Jiné priority jednotek CIMIC	0,3	-2	-0,6	
Jazyková vybavenost	0,3	3	0,9	Personál pro rotaci	0,4	-3	-1,2	
Znalost různých kulturních zvyklostí a náboženství	0,3	4	1,2	Nedostatek technického vybavení	0,3	-2	-0,6	
Jednotky PSYOPS mají zkušenosti s ovlivňováním veřejného mínění cílových skupin, které by mohlo přispět k dosažení cílů	0,1	4	0,4				0	Interní
součet			4	součet			-2,4	1,6
Příležitosti	Váha	Hodnocení	Součin	Hrozby	Váha	Hodnocení	Součin	
Účastnit se cvičení i pro možnost využití na domácím území	0,6	4	2,4	Neochota spolupráce civilního sektoru s AČR	0,5	-3	-1,5	
Jednotka CIMIC by mohl zajistit koordinaci činnosti mezi OS a dalšími organizacemi	0,4	4	1,6	Nízké povědomí o schopnostech jednotek CIMIC	0,5	-2	-1	Externí
součet			4	součet			-2,5	1,5
							Celkem	3,1

Příloha 2 – Podklad pro Strukturovaný rozhovor – ženijní podpora AČR při migraci velkého rozsahu (vlastní zpracování)

- Co bylo hlavním úkolem při zahraničních cvičeních?
- Jak probíhalo zabezpečení státní hranice? Můžete uvést konkrétní používané postupy a technické prostředky?
- Jak hodnotíte spolupráci s Vašimi kolegy ze zahraničí a jejich odbornost?
- Jakými schopnostmi může ženijní vojsko přispět k pomoci při migrační vlně velkého rozsahu?
- Vidíte AČR v některých z těchto schopností jako nezastupitelnou jinými složkami IZS?
- Je ženijní vojsko AČR připravováno na takovéto úkoly nebo při jejich plnění vycházíte ze všeobecných znalostí?
- V čem je podle Vás nasazení k zabezpečení státní hranice proti přílivu migrantů specifické?

Příloha 3 – Podklad pro Strukturovaný rozhovor – Možnosti nasazení AČR při migraci velkého rozsahu (vlastní zpracování)

- Jak vnímáte současnou migrační krizi?
- Je podle Vašeho názoru AČR na tento typ nasazení připravena? Co by se případně mohlo v této oblasti zlepšit?
- Jsou na úrovni AČR nebo MO ČR zpracovány plány pro zvažovaná opatření?
- Považujete za užitečné nasazení AČR i nad rámec současně zvažovaných možností?
- Jakou roli by měla AČR při tomto nasazení plnit?
- V čem je podle Vás nasazení armády při migraci velkého rozsahu specifické?
- Myslíte si, že je účelné, aby se AČR podílela na zahraničních operacích a cvičeních v této oblasti?